

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 08353

MAYSES UN LEGENDES FUN
DER IDISHER GESHIKHT

Yaakov Levin

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

יעקב לעווין

מעשות און לעגענדעם

פון דער

אידישער געשיכטע

צווייטער טייל

(פון יהושע'ז ביז דער צעטיילונג פון דער מלוכה)

ניו-יארק, 1930

פארלאג „אידישע שול“

הויפט-פארקויף ביי

היברו פאבלישינג קאמפאני

632³⁴ בראדוויי, ניו יארק

Copyright 1930
by JACOB L. LEVIN

Printed in U.S.A.

א י נ ה א ל מ :

זייט

35.	דוד געזענגט זיך מיט יונתנ'ען	63
36.	שאול הרג'עט אויס די כוהנים פון נוב	64
37.	שאול יאגט זיך נאך דוד'ן	66
38.	דוד און נבל	68
39.	דוד נעמט צו ביי שאול'ן די שפיזן	71
40.	הארנים און שפיזן	73
41.	דוד ביי די פלישתים	74
42.	שאול ביי דער צויבערן	75
43.	דוד ראטעוועט זיינע געפאנגענע	76
44.	שאול'ס טויט	78
45.	דוד באקלאגט שאול'ן	79
6. דוד.		
46.	דוד ווערט קעניג אין חברון	80
47.	אבנר'ס טויט	81
48.	דוד ווערט קעניג איבער גאנץ ישראל	83
49.	דוד ברענגט דעם ארון קיין ירושלים	84
50.	דוד און בת-שבע	86
51.	אבשלום	88
52.	אבשלום'ס אויפשטאנד	90
53.	דער סוף פון אבשלום'ס אויפשטאנד	93
54.	דוד ווערט צוריק קעניג איבער ישראל	98
55.	שבע'ס אויפשטאנד	99
56.	דוד'ס הארפע	100
7. שלמה.		
57.	שלמה ווערט קעניג	102
58.	שלמה באפרייט זיך פון זיינע פיינט	105
59.	שלמה'ס קלוגשאפט	107
60.	שלמה בוים דעם טעמפל	109
61.	שלמה און דער שאמיר	111
62.	שלמה'ס שטול	113
63.	די קעניגן פון שוגא	113
64.	שלמה אין א פרעמד לאַנד	116
65.	שלמה'ס טויט	118
66.	די צעטיילונג פון דער מלוכה	119

1. יהושוע.

זייט

1.	יהושוע שיקט אויסזעער אין יריחו	1
2.	יהושוע פירט אריבער די בני-ישראל איבער'ן ירדן	3
3.	די בני-ישראל נעמען יריחו	4
4.	עכנ'ס זינד	6
5.	די גבעונים	7
6.	יהושוע באשיצט די גבעונים	9
7.	יהושוע צעטיילט דאס לאַנד	10
2. ריכטער.		
8.	דבורה	12
9.	גדעון	16
10.	גדעון צעשלאַגט די מדינים	17
11.	אבימלך	19
12.	יפתח	21
13.	שימשונס געבורט	22
14.	שימשון האָט חתונה	23
15.	שימשון שלאַגט די פלישתים	26
16.	שימשון און דלילה	28
17.	שימשונס טויט	31
3. שמואל.		
18.	עלי	31
19.	שמואל'ס געבורט	32
20.	שמואל ווערט אַ וואַרזאָגער	34
21.	עלי'ס טויט	35
22.	דער ארון ביי די פלישתים	37
23.	שמואל דער ריכטער	38
24.	שמואל זאלבט שאול'ן פאַר קעניג	40
4. שאול.		
25.	שאול ווערט קעניג	42
26.	שאול באפרייט די שטאַט יביש	44
27.	שאול דערצאָרנט שמואל'ן	45
28.	שאול און יונתן צעשלאַגן די פלישתים	47
29.	שאול און עמלק	49
5. שאול און דוד.		
30.	שמואל זאלבט דוד'ן	51
31.	דוד דער גוטער פאַסטוך	54
32.	דוד און גלית	54
33.	דוד ווערט דער פאַלקס-העלד	58
34.	דוד אַנטלויפט פון שאול'ן	61

בילדער, וואָס גייען אריין אין דעם בוך.

זייט

3	רחב לאַזט אראָפּ די אויסקוקער אויף א שטריק — פון יוליוס שנאָר
5	די בני-ישראל שטורעמען יריחו — פון ראַפּאַעל
7	די בני-ישראל פאַרוואַרפן עכנ'ען מיט שמוינער — פון וויילדס
11	יהושע צעטוילט דאָס לאַנד צווישן די שבטים — פון וויילדס
13	דבורה די וואַרזאָגערן — פון ע. עבי
14	יעל באווייזט ברק'ן דעם דער'הרג'עטן סיסראָן — פון דאָרע
17	גדעון קלויבט אָפּ ווינע מענשן — פון דאָרע
24	שמשון צערויסט דעם לויב — פון דאָרע
27	שמשון מיט די פּיקלאַך
30	שמשון דרויט די מילשטוינער
33	חנה ברענגט שמואל'ן צו עלי'ן
36	עלי פאַלט טויט — פון יוליוס שנאָר
38	דער אַרון קערט זיך אום צוריק — פון דאָרע
42	שמואל זאַלכט שאול'ן פאר קעניג
43	שמואל שטעלט פאַר שאול'ן פאַר די בני-ישראל — פון וויילדס
44	שאול קומט פון פעלד — פון ליפער
47	יונתן און זיין געווער-טרעגער קריכן אראָפּ צו די פלישתים — פון וויילדס
51	שאול צערויסט שמואל'ס מאַנטל — פון יוליוס שנאָר
52	דוד שפילט פאַר שאול'ן — פון ערנעסט נאַרמאַן
53	שמואל זאַלכט דוד'ן
58	דוד דער'הרג'עט גלית'ן — פון דאָרע
60	שאול וואַרפט די שפיז אויף דוד'ן — פון דאָרע
62	מיכל לאַזט אראָפּ דוד'ן דורכ'ן פענסטער — פון וויילדס
70	אביגיל ברענגט דוד'ן די מתנה
72	דוד נעמט בוי שאול'ן די שפיז און דעם קרוג וואַסער — פון ה. שאַפּען
95	אַבשלום בלויבט הענגען פאַר זיינע האַר — פון וויילדס
96	דער לויפער זאָגט אָן דוד'ן, אַז אבשלום איז טויט — פון וו. סמאַל
101	קעניג דוד שפילט אויף זיין האַרפע
104	צדוק זאַלכט שלמה'ן פאַר קעניג — פון וויילדס
108	שלמה'ס קלוגער משפט — פון דאָרע
112	דער הייליקער טעמפל — פון שיק
116	די קעניגן פון שוואַ ביי שלמה'ן — פון פ. רובענס
120	רחבעם רעדט מיט די עלטסטע פון ישראל האַרבע רייד — פון וויילדס

1. יהושוע (יעהישוא) שיקט אויסזעך אין יריחו (יעריכו).

ווען משה איז געשמאָרבן, איז יהושוע (יעהישוא) דער זון פון נון געוואָרן דער פירער פון די בני-ישראל (בני ישראל). האָט יהושוע צונויפגערופן אלע עלטסטע פון די בני-ישראל און זיי געזאָגט: „גויט, זאָגט דעם פאלק, עס זאל זיך צוגרײַטן. זאלן זיי זיך אָנגרײַטן שפּיט און צונויפקלייבן די פּוי; ווייל אין עטלאַכע טעג אַרום וועלן מיר אַריבער דעם ירדן (יארדן) און אַרײַן אין דעם לאַנד, וואָס איז פאַרשפּראַכן געוואָרן נאָך צו אונז זערע עלטערן.“ האָבן די עלטסטע אזוי געטאָן.

און יהושוע האָט גערופן צוויי מענשן און זיי געזאָגט: „גויט אַריבער דעם ירדן, קומט אַרײַן אין דער שטאָט יריחו (יעריכו), וואָס ביים ירדן, און קוקט זי אויס.“

זינען די צוויי מענשן אַריבער דעם ירדן און געקומען אין דער שטאָט יריחו. און זיי זינען פאַרגאַנגען אין אַ גאַס-הויז פון איינער אַ פרוי רחב (ראַכאַוו) און געבליבן דאָרט איבערנעכט-טיקן.

האָט מען דערציילט דעם קעניג פון יריחו, אז עס זינען גע-קומען אין שטאָט צוויי פון די בני-ישראל, און אז זיי ווילן אויסקוקן דאָס לאַנד. האָט דער קעניג פון יריחו געשיקט צו רחב'ן (ראַכאַוו) און איר געזאָגט: „גיב אַרויס די מענשן, וואָס זינען צו דיר פאַרגאַנגען, ווייל זיי זינען געקומען אויסקוקן דאָס לאַנד.“

האָט רחב גענומען די צוויי מענשן און זיי באַהאַלטן. און זי האָט געלאָזט וויסן דעם קעניג, אז עס זינען טאָקע צו איר געקומען צוויי מענשן — זי ווייס ניט פון וואַנען. נאָר אין אַוונט, ווען מ'האָט גע-

דארפט צושליסן די טויערן פון שמאָט, זינען די מענשן אוועק, זי ווייס
ניט וואוהין. זאל מען זיי נאָכיאַגן, וועט מען זיי כאַפן.

און זי האָט גענומען די צוויי מענשן און אַרויפגעבראַכט זיי
אויפ'ן דאָך און באַהאַלטן זיי צווישן די פּלאַקס-שמעקלאַך, וואָס זינען
דאַרט געלעגן. און פאַר'ן שלאָפן גיין איז זי אַרויף צו זיי אויפ'ן דאָך
און זיי געזאָגט:

„איך ווייס, אז איר וועט אינגעמען דאָס לאַנד. אינער שרעק איז
אַנגעפאַלן אויף אונז און אויף אַלע איינוואוינער פון לאַנד. מיר האָבן
געהערט, ווי איר זינט אַרויס פון מ צ ר י ס און אַריבער דעם י ס,
און ווי איר האָט אינגענומען דאָס לאַנד אויף יענער זינט י ר ד ג,
איז אונזער האַרץ צעגאַנגען געוואָרן פאַר שרעק און מיר האָבן מער
ניט קיין מוט צו שמעלן זיך אַנטקעגן אייך.

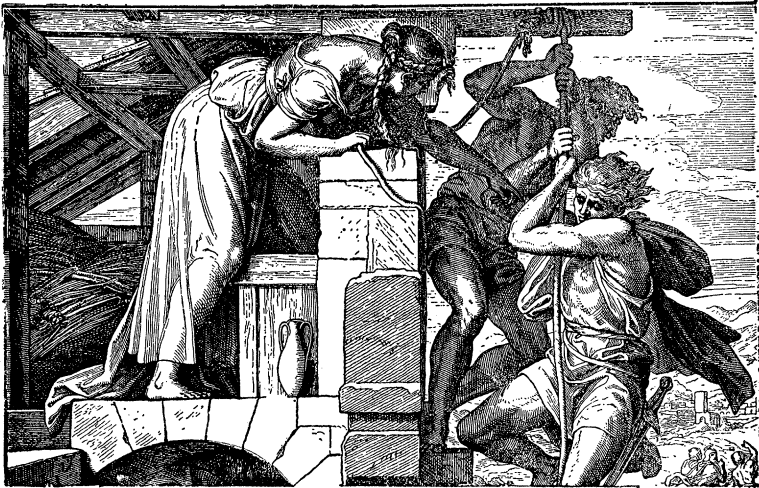
„און איצט וויל איך פון אייך עפעס בעסן: שווערט מיר, אז ווען
איר וועט אינגעמען די שמאָט י ר י ח ג, וועט איר ניט טאָן קיין
שלעכטס מיין הויזגעזינד — מיין פאַטער און מוטער, מיניע ברידער
און שוועסטער, — פונקט אזוי, ווי איך האָב אייך קיין שלעכטס
ניט געטאָן, — און איר זאָלט זיי לאָזן לעבן.“

האָבן די צוויי מענשן צוגעשוואָרן און געזאָגט: „אויב דו וועסט
קיינעם וועגן דער גאַנצער זאָך ניט דערציילן, זינען מיר מיט אונזער
לעבן פאַראַנטוואָרטלאַך פאַר זיי. דו בינד נאָר אַן אַ רויט שנירל
אויפ'ן פענסטער; און ווען מיר וועלן באַלעגערן די שמאָט, פאַר-
קלייב צו דיר אין הויז דיין גאַנץ הויז-געזינד. און זאל קיינער פון זיי
אויפ'ן גאַס ניט אַרויס.“

און ר ח ב האָט גענומען די צוויי מענשן און אויף אַ שמריק
אַראַפּגעלאָזן זיי דורכ'ן פענסטער אויף יענער זינט מויער פון שמאָט,
ווייל איר הויז איז געווען אין מויער פון שמאָט. און אויפ'ן פענסטער
האַט זי אַנגעבונדן אַ רויט שנירל.

און די צוויי מענשן זינען אוועק אין די בערג און אויסבאַהאַלטן
זיך דאַרט דריי טעג, ביז די לייט פון י ר י ח ג, וואָס האָבן זיי
נאָכגעיאָגט און נאָכגעזוכט, האָבן זיך צוריקגעקערט אין שמאָט.

דעמאלט זינגען זיי ארויס פון די בערג, אריבער דעם טיך און געקומען צו ירושלים. און זיי האבן אים דערציילט אלץ, וואס מיט זיי האט געמראפן. און זיי האבן אים געזאגט: „דאס גאנצע לאנד וועט ווערן אונזערס, ווייל דאס הארץ פון די איינוואוינער פון לאנד איז צעגאנגען פאר שרעק פאר אונז.“

רחב לאזט אראפ די אויסקוקער אויף א שטריק.

2. יהושוע פירט אריבער די בני-ישראל איבערן ירדן.

און יהושוע מיט'ן גאנצן פאלק זינגען צוגעקומען צום ירדן. האט יהושוע געלאזט וויסן די בני-ישראל: „מאכט זיך גרויס, ווייל מארגן גייען מיר אריבער דעם ירדן.“ האבן די בני-ישראל אזוי געמאן. און די כוהנים האבן גענומען דעם ארון און זינגען ארבען אין ירדן; און דאס גאנצע פאלק איז נאכגעגאנגען נאך זיי, ביז זיי זינגען אריבער דעם

טייך. און זיי זינגען אריבער דעם ירדן אנטקעגן דער שטאָט
יריחו.

און ווען אלע זינגען אריבער דעם ירדן, האָט יְהוָה שווע
געזאָגט: „זאל מען נעמען צוועלף גרויסע שטיינער לויט דער צאָל
פון די שבטים פון די בני-ישראל און מאַכן פון זיי אַ קופע
אויף דעם אָרט, וואו מיר זינגען אריבער דעם ירדן. אַן אייביקער
אַנדענקען זאל דאָס זיין, אַז מיר זינגען אריבער דעם טייך און געקו-
מען אין דעם לאַנד. וואָס איז פאַרשפּראַכן געוואָרן צו אונזערע על-
טערן.“

האָט מען אזוי געמאַן. און יְהוָה האָט אַ נאַמען געגעבן
דעם אָרט, וואו מען האָט געמאַכט די קופע שטיינער, גלגל (גילגל).

3. די בני-ישראל נעמען יריחו.

און יריחו איז צוליב די בני-ישראל געווען אַרום
און אַרום געשלאָסן; מען האָט קיינעם פון איר ניט אַרויסגעלאָזן און
קיינעם אַהין ניט אַרבינגעלאָזן.

האָט יְהוָה געהויסן: „זאלן כוהנים נעמען
דעם הייליקן אָרון, און אַנדערע כוהנים זאלן גיין מיט
שוֹפְרוֹת (שוֹפְרָעס) פאַרויס פאַר'ן אָרון; און די באַוואָפּנטע
פון די בני-ישראל זאלן גיין אַ טייל פאַרויס פאַר די כוהנים
און אַ טייל הינטער זיי. און די כוהנים זאלן בלאָזן אין די
שוֹפְרוֹת. און אזוי זאלט איר אַרומגיין די שטאָט אַרום און אַרום.“

האָט מען אזוי געמאַן איין טאָג און נאָך אַ טאָג, זעקס טעג נאַכ-
אַנאַנד. און דעם זיבעטן טאָג האָט יְהוָה געהויסן, מען זאל
אזוי אַרומרינגלען די שטאָט זיבן מאַל. און צום זיבעטן מאַל האָט
יְהוָה געהויסן, אלע זאלן אָנהייבן בלאָזן אין די טרוממייטן און
שרייען און ליאַרעמען. האָט דאָס פאַלק אזוי געמאַן.

און אלע האָבן געשלאָט און געטרוממיערט, און געשריען און

געליצערעמט און געוואָרפן זיך אויף די מויערן פון שטאָט. זינגען די
 מויערן געפאלן פאר די בני-ישראל, און די בני-ישראל
 האָבן זיך אַרבעטערסן אין שטאָט און זי אַינגענומען.

די בני-ישראל שטורעמען יריחו.

און ירושוע האָט געהויסן די צוויי אויסזעער, זיי זאלן
 אַרבעטן אין דעם הויז פון רחב'ן. דער ווירטן פון גאַסט-הויז, וואָס
 האָט זיי אויסבאַהאלטן, און זאלן אַרויספירן פון דאָרטן אומבאַרירט
 זי און איר גאַנץ הויז-געזינד. האָבן זיי אַזוי געטאָן.

און ירושוע האָט געהויסן די בני-ישראל, זיי
 זאלן פאַרברענגען די שטאָט יריחו מיט אַלץ, וואָס אין איר:
 הויזער, שאָף און רינדער, כלים (קנילים), גאַלד און זילבער; זיי
 זאלן גאַרנישט ניט איבערלאָזן און גאַרנישט זיך ניט נעמען. האָבן
 די בני-ישראל אַזוי געטאָן.

4. עכנ'ים (אכאָנס) זינד.

נאָכדעם, ווי י ה ו ש ו ע האָט איינגענומען און פאַרברענט די שטאָט י ר י ח ו, האָט ער אַוועקגעשיקט אַ פּאַר מויונט פון די בני-י-י ש ר א ל אין אַ דערבניאיק שמעטל עי (אי). האָבן די איינוואוינער פון עי צעשלאָגן די בני-י-י ש ר א ל און זיי פאַרטריבן.

ווען י ה ו ש ו ע האָט זיך וועגן דעם דערוואוסט, האָט ער צעריסן אויף זיך די קליידער, און אלע עלטסטע פון די בני-י-י ש ר א ל האָבן באַדעקט זייערע קעפּ מיט אַש. „וואָס וועט איצט זיין? — האָט י ה ו ש ו ע געזאָגט. — ווען די בני-י-י ש ר א ל זיינען אַנטלאָפּן פון זייערע פינט, וועלן זיך אלע אַרומיקע צונויפקומען, אַרומ-רינגלען אונז און פאַרניכטן אונז פון דער ערד. און וואָרום האָט דאָס געטראָפּן? ניט אַנדערש — די בני-י-י ש ר א ל האָבן געזינדיקט און געפּעלשט אינ'ם פאַרבאָט — גאַרנישט ניט צו נעמען פון י ר י ח ו.“ און אויף מאָרגן האָט י ה ו ש ו ע צונויפגעקליבן די בני-י-י ש ר א ל און נאָכגעזוכט און אויסגעפונען, אַז מען האָט מאַקע געפּעלשט אין דעם פאַרבאָט. איינער פון די בני-י-י ש ר א ל, ע כ ו (אכאָז) דער זון פון קאַרמי, האָט זיך מו ד ה (מוידע) געווען, אַז ער האָט דערזען אין אַ הויז אַ שווינעס פומערנעס מאַנטל און צוויי הונדערט זילבערנע טאַלער און אַ שטיק גאַלד. איז דאָס אים שטאַרק געפּעלן געוואָרן, האָט ער דאָס צוגענומען און באַהאַלטן אין זיין געצעלט.

האָט י ה ו ש ו ע געשיקט מענשן צו ע כ נ'ען (אכאָנען) אין געצעלט, און זיי האָבן אויסגעפונען די אלע זאַכן און געבראַכט צו י ה ו ש ו ע'ן. האָט י ה ו ש ו ע געזאָגט ע כ נ'ען: „דו האָסט אונז אומגליקלאַך געמאַכט, איצט זאָלסטו פאַראומגליקלאַכט ווערן.“

און י ה ו ש ו ע האָט גענומען ע כ נ'ען און די זאַכן, וואָס יענער האָט צוגענומען, און זיינע שאָף, און זיין גאַנצע האַב און גוטס

און געבראכט אין א דערבניאיקן מאל. און י ה ו ש ו ע האט גע-
 הויסן, און מען האט ע כ נ'ען און אלץ, וואס מיט אים, פארווארפן
 מיט שמוינער און געטויט. און אויף דעם ארט האט מען אויפ-
 געשמעלט א קופע מיט שמוינער, די ב נ י - י ש ר א ל זאלן עס
 זען און זאלן זיך אפערנען דערפון.

די ב נ י - י ש ר א ל פארווארפן ע כ נ'ען מיט שמוינער.

נאכדעם האט י ה ו ש ו ע גענומען די ב נ י - י ש ר א ל
 און איז אָנגעפאלן אויף דער שמאט ע י (אי) און האט זי אינגע-
 נומען און פארברענט.

5. די ג ב ע ו נ י ם (גיוואינים).

און די איינזואינער פון דער שמאט ג ב ע ו ן (גיוואיין) האבן
 דערהערט, וואס י ה ו ש ו ע האט געטאן מיט י ר י ה ו און מיט
 ע י האבן זיי זיך דערשראקן און זיי האבן באשטימט אפנאצן

י ה ו ש ו ע'ן. זיי האָבן אַרויפגעלייגט אויף זייערע אויזלען צערי-
סענע זאַמלען; האָבן אָנגעטאָן אויף זיך צעריסענע שיד און צעריסענע
קליידער; גענומען צעשפּאַלטענע און צעריסענע וויין-לאַגלען; און
ברויט האָבן זיי גענומען מיט זיך פאַרשימלטס. און זיי זיינען געקומען
צו י ה ו ש ו ע'ן אין לאַגער אין ג ל ג ל און האָבן צו אים און צו די
ב נ י - י ש ר א ל געזאָגט אזוי:

„מיר זיינען געקומען פון אַ ווייט לאַנד, און מיר וואַלטן געוואַלט
שליסן מיט אייך אַ פּרידנס-בונד.“

פרעגט זיי י ה ו ש ו ע: „ווער זייט איר און פון וואַנען קומט
איר?“

האָבן זיי געזאָגט: „מיר זיינען געקומען פון אַ ווייט לאַנד. מיר
האָבן געהערט, ווי איר זייט אַרויס פון מ צ ר י ם, און וואָס איר
האַט געטאָן מיט די קעניגן, וואָס אויף יענער זייט י ר ד ן. האָבן
אונזערע עלטסטע און אלע איינזואוינער פון אונזער לאַנד געזאָגט:
„נעמט מיט זיך שפּיז אויפ'ן וועג און גויט אַנטקעגן די ב נ י -
י ש ר א ל און זאָגט זיי: „מיר זיינען אייערע קנעכט; שליסט מיט
אונז אַן אַפּמאָך.“ איר זעט אַט דאָס ברויט? עס איז געווען פּריש,
ווען מיר זיינען אַרויס צו אייך, און איצט איז עס האַרט און פאַר-
שימלט. און די וויין-לאַגלען זיינען געווען ניי, און איצט זיינען זיי
צעשפּאַלטן; און די קליידער און די שיד זיינען געווען ניי, און
איצט זיינען זיי שוין צעריסן.“

האַט י ה ו ש ע געשלאָסן אַ פּרידנס-בונד מיט די מענשן, וואָס
זיינען געקומען, און פאַרשפּראַכן זיי צו לאָזן לעבן זייער פּאַלק; און
די עלטסטע פון די ב נ י - י ש ר א ל האָבן זיי אויף דעם צוגע-
שוואָרן.

און אין דריי טעג אַרום האָבן די ב נ י - י ש ר א ל דערהערט,
אַז די געקומענע וואוינען ניט ווייט פון זיי אין לאַנד. זיינען זיי גע-
גאַנגען און האָבן אויסגעפונען, אַז זיי וואוינען אין דער דערבניאיקער
שטאָט ג ב ע ן און אין עטלאַכע אַנדערע שטעט אַרום. האָבן

די עלטסטע געזאגט: „זאלן זיי בלייבן לעבן; מיר וועלן זיי ניט
משעפען, ווייל מיר האבן זיי צוגעשווארן אויף דעם.“

זינען די בני-ישראל דערפאר ביי געווארן אויף זייערע
עלטסטע. האבן די עלטסטע געזאגט: „מיר האבן געשווארן, קאנען
מיר אונזער ווארט ניט ברעכן. אבער דאס וועלן מיר יא מאן. דער-
פאר, וואס זיי האבן אונז אפגענארט, זאלן זיי ווערן אונזערע האלצ-
העקער און וואסער-טרעגער.“

האט יהושוע גערופן די גבונים און זיי געפרעגט:
„פארוואס האט איר אונז אפגענארט? איר האט געזאגט, אז איר
זינט פון א ווייט לאנד, און איר וואוינט גאר אט דא נאענט.“
האבן זיי געענטפערט: „מיר האבן געהערט, אז איר האט בא-
שלאסן אויסצוהר גענען און אויסצוראטן אלע איינוואוינער פונם
לאנד, האבן מיר זיך דערשראקן; האבן מיר דאס דעריבער געטאן.
און איצט טוט מיט אונז, וואס איר ווילט.“

האט יהושוע געזאגט: „דערפאר וועט איר זיין די האלצ-
העקער און די וואסער-טרעגער פאר די בני-ישראל און בא-
זונדערס פאר דעם פלאץ, וואס וועט אויסגעקליבן ווערן פאר דעם
הייליקן ארון.“

און יהושוע האט זיך איינגעשטעלט פאר זיי, און די בני-
ישראל האבן זיי קיין שלעכטס ניט געטאן.

6. יהושוע באשיצט די גבונים.

ווען דער קעניג פון ירושלים (יערושאלאאים) האט דער-
הערט, אז די גבונים האבן שלום (שאלעם) געמאכט
מיט די בני-ישראל, האט ער זיך צונויפגעערעדט מיט פיר
אנדערע קעניגן און געזאגט: „לאמיר גיין און צעשלאגן די גבונים,
ווייל זיי האבן שלום געמאכט מיט אונזער פיינט.“ און זיי זינען
אנגעפאלן אויף גבון.

האבן די גבונים געשיקט צו יהושוע זען זאגן אים:

„זאג זיך ניט אָפּ פון צו קומען העלפן אונז, ווייל די קעניגן פון די
א מ ו ר י ם (עמוורים), וואָס וואוינען אין די בערג, זינען אויף אונז
אנגעפאלן.“

האַט י ה ו ש ו ע גענומען אַלע די פון די ב נ י - י ש ר א ל,
וואָס קאָנען מראַגן געווער, און איז שנעל געגאָנגען צו הילף די
ג ב ע ו נ י ם. און בײַנאַכט איז ער אָנגעפאלן אויף די פינף קעניגן
פון די א מ ו ר י ם און זײ צעטומלט. זינען יענע אַנטלאָפן גע-
וואָרן, און די ב נ י - י ש ר א ל האָבן זײ נאַכגעיאָגט.

האַט י ה ו ש ו ע געזאָגט: „זאל די זון בלייבן שמוין אין
ג ב ע ו ן און די ל ב נ ה אין דעם טאָל אַיִלוי, ביז די ב נ י -
י ש ר א ל וועלן באַזיגן זייערע פּײַנט.“

און י ה ו ש ו ע האָט צעשלאָגן די א מ ו ר י ם, און נאַכ-
דעם האָבן די ב נ י - י ש ר א ל ביסלאַכווייז צעשלאָגן אויך די
אַנדערע קעניגן פון לאַנד — אינגאַנצן אײַן און דרײַסיק קעניגן, און
האָבן פאַרנומען זייער לאַנד און זיך דאַרט באַזעצט.

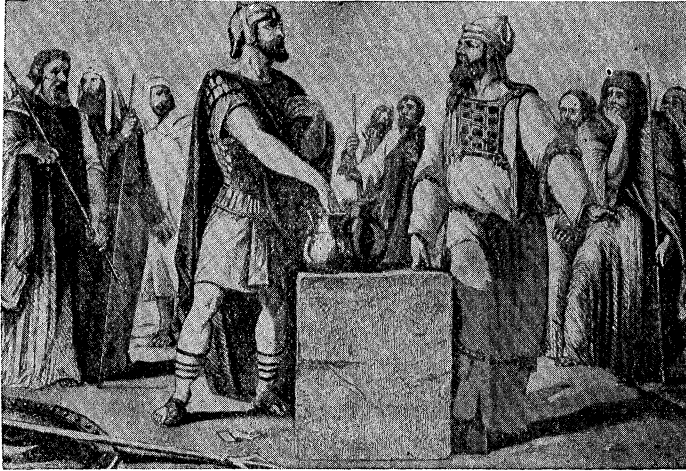
7. י ה ו ש ו ע צעטיילט דאָס לאַנד.

און די ב נ י - י ש ר א ל האָבן זיך פאַרזאַמלט אין דער שטאָט
ש י ל ה (שילוי). דאַרט האָבן זײ אויפגעשטעלט אַ שוין געצעלט
און אַרײַנגעשטעלט אין אים דעם היליקן אַ ר ו ן.

און אַ גרויסער טײל פון לאַנד איז שוין געווען אײַנגענומען פון די
ב נ י - י ש ר א ל, און י ה ו ש ו ע איז שוין אַלט געוואָרן. האָט
ער געזאָגט צו די ב נ י - י ש ר א ל: „נעמט צו דרײַ מענשן פון אַ
ש ב ט און זאלן זײ דורכגיין דאָס גאַנצע לאַנד און איבערשרײַבן
יעדע שטאָט און יעדעס דאָרף.“

זינען די מענשן געגאָנגען און איבערגעשריבן דאָס גאַנצע לאַנד
און זיך צוריקגעקערט צו י ה ו ש ו ע'ן אין ש י ל ה. האָט
י ה ו ש ו ע אײַנגעטיילט דאָס לאַנד אין טײלן און האָט צעטיילט
דאָס לאַנד צווישן די ש ב ט י ם (שוואַטים). דער ש ב ט (שעוועט)

ר א ו ב ן (רעאזאווין) און דער ש ב ט ג ד (גאָד) און אַ העלפט פונים ש ב ט מ נ ש ה (מנאשע) האָבן באַקומען זײַערע ח ל ק י ם אויף יענער זײַט י ר ד ן, און די איבעריקע נײַן ש ב ט י ם און די צווייטע העלפט פונים ש ב ט מ נ ש ה האָבן באַקומען זײַערע ח ל ק י ם אויף דער זײַט י ר ד ן.

י ה ו ש ו ע צעטיילט דאָס לאַנד צווישן די ש ב ט י ם.

און זעקס שמעט האָט י ה ו ש ו ע אויסגעטיילט און אַוועק-געגעבן זײַ צו די כ ו ה נ י ם (קויהאנים). און ער האָט די שמעט געמאכט פאַר ע ר י - מ ק ל ט (אַרע-מיקלאַט), דאָס זײַנען אַזעלכע שמעט, וואָס אַ מענש קאָן אַהין אַנטלויפן, ווען ער האָט אַומגערן דערהי אַ צווייטן, און ער קאָן דאַרט זײַן זיכער, אַז די ק ר ו ב י ם פון דעם דערהי אַ ג'עטן וועלן פון אים נישט קאָנען נעמען קײַן נ ק מ ה (נעקאָמע).

אין אַ צײַט אַרום האָט י ה ו ש ו ע צוזאַמענגערופן די ב נ י - י ש ר א ל אין דער שטאָט ש כ ם. דאַרטן האָט ער צענויפגענומען

די עלטסטע און די ריכטער, די באצאמטע און די אויפגעער פון פאלק
און זיי דערציילט אלץ, וואס עס האט פאסירט מיט די בני-ישראל,
זינט זיי זינען ארויס פון מצרים, און ער האט זיך געזעגנט מיטן
פאלק און האט זיי אוועקגעשיקט צוריק אהיים.

און יהושוע האט פארשריבן אין דעם בוך פון דער תורה
(טוירע) אלץ, וואס עס האט פאסירט מיט די בני-ישראל.
אין א ביסל צייט ארום איז יהושוע געשטארבן, הונדערט
מיט צען יאר אלט. האט מען אים באערדיקט אין זיין גוט, וואס
אויף די בערג אפרים (עפראים).

8. דבורה.

נאך יהושוע'ס טויט זינען די בני-ישראל געבליבן
אן א פירער. א גרויסער טייל פון לאנד איז נאך ניט געווען אייני-
גענומען פון די בני-ישראל, און די שבטים זינען ניט
געווען פאראייניקט. פלעגן די פעלקער, וואס ארום דעם לאנד כנען,
אנפאלן אויף די בני-ישראל און זיי אונטערדיקן.

און ווען עס פלעגט די בני-ישראל ווערן זייער ענג און
שלעכט, פלעגן זיך די שבטים פאראייניקן און צוזאמען ארויס-
מרעמן געגן זייערע פיינט. און עס פלעגט דעמאלט אויפשטיין א
העלד ביי די בני-ישראל, אדער ווי מ'האט אים גערופן — א
שופט (שויפעט), און ער פלעגט פירן די בני-ישראל אין
מלחמה (מילכאמע). און ווען ער פלעגט באזיגן דעם פיינט,
פלעגט ער בלייבן א ריכטער; ווען ס'פלעגן פארקומען קריגערייען
צווישן די בני-ישראל אליין, פלעגן זיי קומען צו אים, צום
שופט, און ער פלעגט זיי משפטן.

אוינמאל זינען די בני-ישראל אונטערדיקט געווארן
פון יבין (יאווין) דעם קעניג פון חצור (כאצור) און פון
זיין גענעראל סימרא. סימרא האט געהאט ניין הונדערט איינערנע
רייטוועגן און איז דערפאר געוועזן זייער שמארק.

און בני-ישראל איז דעמאלט געווען א באגניס-
 מערמע פרוי, א ווארוואנערן; איר נאמען איז געווען דבורה
 (דוואוירע). זי האט געוואוינט אונטער א טויטלבוים אויף די בערג
 אפריים, און די בני-ישראל פלעגן קומען צו איר משפטן

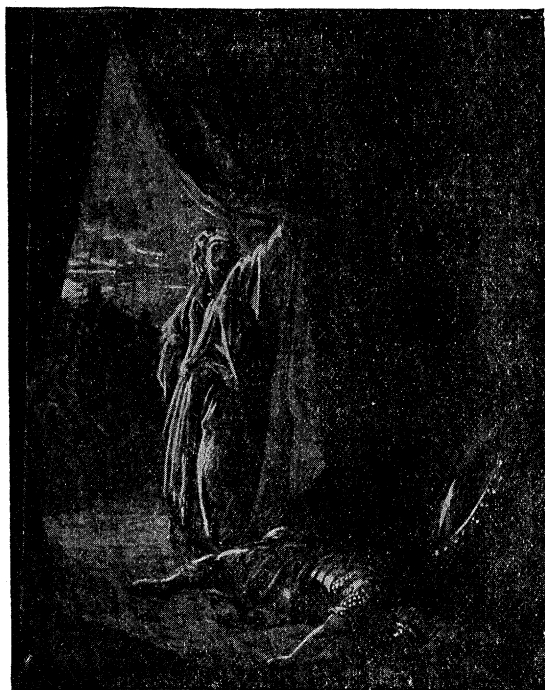

דבורה די ווארוואנערן.

זיך. האט דבורה געשיקט רופן ברק'ן (בארטקן) פון שבט
 נפתלי (נאפטאלי) און אים געזאגט: „נעת צונויף צען טויזנט

מאן פון די בני-ישראל און גיין ארויס אין קאמף מיט סיסראָן.
האַט איר ברוך געזאָגט: „וועסטו גיין מיט מיר, וועל איך אויך
גיין; און וועסטו נישט גיין, וועל איך אויך נישט גיין.“ האַט דבורה
צוגעשטימט גיין מיט אים צוזאַמען.

האַבן זיי צונויפגערופן צען טויזנט פון די בני-ישראל
און זינען אַרויסגעטראָטן געגן סיסראָן. און ווען סיסראָ האַט זיך
וועגן דעם דערוואוסט, האַט ער צונויפגענומען זינען נען הונדערט
אויזערנע רייטוועגן און דאָס גאַנצע פּאַלק זינס און איז אַרויס אַנט-
קעגן ברוך קין. איז סיסראָס חיל (כאַאיל) צעטומלט געוואָרן
פאַר די בני-ישראל און איז זיך צעלאָפן.

יעל באווייזט ברוך קין דעם געהרגעטן סיסראָן.

און סיסרא איז אראפ פון זיין רייטוואגן און איז אנטלאפן צופוס.
און ער איז פארבינגעלאפן פארביי דעם געצעלט פון זינער א באקאנ-
מער פרוי — י ע ל (יאעל), האט זי אים אריינגערופן צו זיך. און
סיסרא איז געווען מיד און דארשטיק; האט ער ביי איר געבעמן ווא-
סער א טרונק. האט זי אים געגעבן מילך, און סיסרא איז באלד
אינגעשלאפן.

האט י ע ל, וואס איז אויך געווען א פריינד פון די בני-
ישראל, אין שלאף דער/הרג'עט סיסראן. און ווען ברק איז
פארבינגעלאפן, האט י ע ל אים אריינגערופן און באוויזן אים זיין
פיינט א טויטן.

האט ברק צעשלאגן די כנענים, און זיי האבן שוין
מער ניט געוואגט אנצופאלן אויף די בני-ישראל.
און דבורה האט נאכדעם געזונגען א שוין ליד אזוי:
„דערוועק זיך, דערוועק זיך, דבורה!
דערוועק זיך, דערוועק זיך, זינג דאס ליד!
שטיי אויף, ברק, און פאנג דיין פאנג!
דעמאלט זינען זיך צונויפגעקומען די צעשפרוומע צו די אנפי-
רער.

און עס זינען אנגעקומען די קעניגן, האבן געשמריטן.
דעמאלט האבן געשמריטן די קעניגן פון כנען.
און פון הימל האבן די שמערן געשמריטן, פון זייערע וועגן האבן
זיי געשמריטן מיט סיסראן; דער טייך קישוין האט זיי פארשווענקט.
זאל געבענשט זיין צווישן די פרויען י ע ל!
וואסער האט ער געבעמן, מילך האט זי אים דערלאנגט.
זי האט א קלאפ געגעבן סיסראן, צעשלאגן זיין קאפ; צו אירע
פיס האט ער זיך אראפגעבויען, געפאלן.
דורכ'ן פענסטער קוקט און ס'רופט אויס די מוטער סיסראס:
— פארוואס זאמט זיך אזוי זיין רייטוואגן?
פארוואס הערט מען ניט אזוי לאנג די מריט פון זינע פערד?
די קליגסמע פון אירע הארנטעס ענטפערט איר:

„געוויס האבן זיי שוין געפונען און מױלן דעם רויב,
 רויב פון פארביקע קלױדער פאר סימראן,
 א פארביק געוועב, צוויי קאלירטע מיכער פאר׳ן האלו פון דער
 קעניגן.“
 אזוי זאלן צו גרונד גיין אלע אונזערע פינט!

9. ג ד ע ו ן (גידוין).

און אינמאל האבן ש ב מ י ם פון דער מ ד ב ר, די
 מ ד י נ י ם (מידיאנים), געדריקט די ב נ י - י ש ר א ל. ווען די
 ב נ י - י ש ר א ל פלעגן עפעס פארזויגען, פלעגן קומען די מ ד י נ י ם
 מיט זייערע שאף און רינדער און קעמלען; ווי הוישעריקן פלעגן זיי
 אנפאלן אויפ׳ן לאנד און פלעגן אלץ אפעסן און פארזויסן. זיינען די
 ב נ י - י ש ר א ל זייער אַרים געוואָרן.

און אין אַ שטעטל ע פ ר ה (אפרא) איז געווען א העלדישער
 יונג, ג ד ע ו ן, דער זון פון יו א ש (יויאש). זיינע צוויי ברידער
 זיינען געמויט געוואָרן פון די מ ד י נ י ם. איז ג ד ע ו ן געווען בױז
 אויף זיי און געשוואָרן צו נעמען נ ק מ ה (נעקאמע) פון זיי.
 אינמאל האָט ג ד ע ו ן געדראָשן ווױן אין אַ קעלער, כ ד י צו
 באַהאַלטן זיך פון די מ ד י נ י ם. איז צו אים געקומען אַ מאַן און
 געזאָגט: „גױ און העלף מיט דיין קראַפט די ב נ י - י ש ר א ל
 פון די הענט פון מ ד י ן.“

האָט ג ד ע ו ן צעשיקט ש ל ו ח י ם איבער פארשוידענע
 ש ב מ י ם פון די ב נ י - י ש ר א ל. און גערופן זיי גיין קעמפן
 מיט מ ד י ן. זיינען זיי געקומען. איז ג ד ע ו ן און דאָס גאַנצע
 פּאָלק, וואָס מיט אים, געגאַנגען אַנטקעגן די מ ד י נ י ם, וואָס האָבן
 זיך פאַרוואַמלט אין אַ גרויסן טאַל. אויפ׳ן וועג האָט ער אַפּגעשטעלט
 זײַן חײל (כאַאיל) און זיי געזאָגט: „ווער עס שרעקט זיך, זאַל
 זיך אומקערן אַהײם.“ זיינען אַ סך צוועק, און עס זיינען מיט אים
 פאַרבליבן בלויז צען טויזנט מענשן. האָט זיי ג ד ע ו ן געבראַכט

צו א טיכל און געזאגט: „גויט מרינקט זיך אן.“ זינען אלע צוגע-
 גאנגען מרינקען. אייניקע האבן זיך געשמעלט אויף די קני, אנדערע
 האבן זיך געשמעלט אויף אלע פיר און געטרונקען דאס וואסער.
 האט ג ד ע ו ן אפגעקליבן דרין הונדערט מאן פון די, וואס האבן
 ניט געקניט ביים מרינקען, און די איבעריקע האט ער אוועקגעשיקט
 אהיים.

ג ד ע ו ן קלייבט אפ זיינע מענשן.

און די דרין הונדערט מאן האבן מיט זיך גענומען שפיץ און
 געווער און שו פ ר ו ת (שוידרעס) און זיי זינען צוגעקומען צו
 דעם לאגער פון מ ד י ן.

10. ג ד ע ו ן צעשלאגט די מ ד י נ י ם.

בינאכט האט ג ד ע ו ן גענומען זיין געהילף פו ר ה (פּוּרָא)
 און איז אוועק מיט אים צו די מ ד י נ י ם. זיי האבן זיך צוגע-

ג' נ' בע"מ נאָענט צו אַ געצעלט און האָבן זיך צוגעהערט. האָבן זיי געהערט, ווי איין מ'די נ'י (מדיאָני) דערציילט דעם צווייטן: „איך האָב היינט געזען אין ח'ל'ו'ם (כאַלעס), ווי אַ לעבל ברויט קינקלט זיך אום איבער דעם לאַגער פון מ'די נ'; און ער האָט זיך צוגעקינקלט ביז צום געצעלט פון דעם פירער אונזערן, און ער האָט אים אַ קלאַפּ געטאָן. האָט זיך דאָס געצעלט איבערגעקערט.“ — האָט זיין פריינט אים געזאָגט: „איך גלויב, דאָס באַווייזט, אז דער לאַגער פון מ'די נ' וועט אַרײַנפאַלן אין די הענט פון די ב'נ'י-י ש'ר א'ל.“

ווען ג'ד'ע'ו'ן האָט דאָס דערהערט, איז ער צוריקגעגאַנגען צו זיינע מענשן און זיי געזאָגט: „שטייט אויף, קומט! מ'די נ' וועט אַרײַנפאַלן אין אונזערע הענט.“ און ער האָט צעמיילט זיינע מענשן אויף דריי אָפּטײלונגען; און ער האָט יעדן איינעם אין האַנט געגעבן אַ שו'פ'ר (שויפער), אַ לײַדיקן קרוג און אַ שטורקאַץ, און ער האָט זיי געזאָגט: „קוקט אויף מיר, און וואָס איר וועט זען, אז איך טו, זאָלט איר אויך טאָן.“

איז ג'ד'ע'ו'ן מיט איין הונדערט מענשן, וואָס ער האָט געפירט, געקומען צו דעם לאַגער פון מ'די נ'; און ער האָט געבלאָזן אין שו'פ'ר און צעבראַכן דעם קרוג, וואָס אין זיין האַנט. האָבן אַלע דריי הונדערט מענשן געבלאָזן אין שופר, צעבראַכן די קרוגן זייערע, גענומען די שטורקאַצן און אומגעפאַכעט מיט זיי היין און הער. האָבן זיך די מ'די נ'ים אויפגעכאַפט פון שלאָף און געמיינט, אז אַ גרויסע מ'ה'נ'ה מענשן איז אויף זיי אָנגעפאַלן. האָבן זיי זיך דערשראָקן און זיך געלאָזט לויפן, און איינער דעם צווייטן האָט אויפ'ן וועג צעטראָטן און מיט'ן שווערד דערשלאָגן. און דער גאַנצער לאַ-גער פון די מ'די נ'ים מיט די געווער, מיט די קעמלען און אַלע אַנדערע זאַכן זייערע זיינען איבערגעבליבן און אַרײַנגעפאַלן צו ג'ד'ע'ו'ן נ'ען אין האַנט.

דעמאָלט האָבן די ב'נ'י-י ש'ר א'ל פון פאַרשיידענע ש'כ'ט'ים זיך פאַרזאַמלט און גענומען נאַכיאָגן די מ'די נ'ים. און די מענשן

פון שבת אפרים (עפראים) האבן פארנומען די פארטמען
און ניט געלאזט די מדינים אריבער דעם ירדן. האט מען
צעשלאגן די מדינים. און פון דעמאלט אן איז מדין
געווארן אונטערמעניק צו די בני-ישראל, און זיי זינען שוין
מער ניט אנגעפאלן אויף זיי.

דעמאלט האבן די בני-ישראל געזאגט צו גדעון:
„זיי קעניג איבער אונז — דו און דיין זון און דיין אייניקל, ווייל דו
האסט אונז ארויסגעהאלפן פון די הענט פון מדין.“

האט גדעון געזאגט: „ניט איך וועל איבער אייך זיין קעניג,
ניט מיין זון. איך וועל ביי אייך נאר בעטן איין זאך: זאל מיר
יעדער איינער פון אייך געבן צו איין גאלדענעם נאזבאנד פון דעם,
וואס ער האט אנגערויבט.“ האט מען פארשפרויט א קלייד און יע-
דערער האט אריינגעווארפן א נאזבאנד פון דעם, וואס ער האט אנגע-
רויבט ביי מדינים. האט מען עם אפגעוואויגן, איז דארט
געווען טויזנט זיבן הונדערט פונט גאלד. האט גדעון פון דעם
גאלד געמאכט אן אפגאט און אזעקגעשטעלט ביי זיך אין שמוב.
פלעגן די בני-ישראל נאכדעם קומען אהין דינען צו גדעון'ס
נעץ. איז גדעון געווארן רייד. און גדעון האט גע'מ'שפט
די בני-ישראל פערציק יאר.

11. אבימלך (אוימעלעך).

גדעון האט געהאט פיל זין. איינער פון זיי האט
געהייסן אבימלך (אוימעלעך). די מאמע זינע איז געווען
פון דער שטאט שכם (שכעם). נאך גדעון'ס טויט האט
אבימלך געזאגט צו זינע אייגענע אין שכם: „רעדט זיך
דורך מיט די איינוואוינער פון שכם און פרעגט זיי: „וויילט איר,
אז אלע גדעון'ס זין זאלן הערשן איבער אייך, אדער עם זאל
הערשן איבער אייך בלויז איינער, וואס איז איינערער אן אייגענער?“

האָבן די איינוואוינער פון ש כ ם צוגעשטימט, א ב י מ ל ך זאל ווערן דער הערשער איבער זיי. איז א ב י מ ל ך אזועק צו זיין פאָטערס הויז, האָט געכאַפט אַלע זײנע ברידער און זײ דער-ה ר געט. עס איז נאָר איבערגעבליבן דער קלענסטער פון זײ י ו ת ם (יויסאָס), וועלכער האָט זיך באַהאַלטן.

איז י ו ת ם אַרויף אויף אַ באַרג בײַ דער שטאָט ש כ ם און האָט געזאָגט צו די איינוואוינער: „הערט אויס: אַמאָל זײנען די בײַמער געגאַנגען באַשטימען אַ קעניג איבער זיך, האָבן זײ גע-זאָגט צום אַינלבערט-בוים: „קום, קיניג איבער אונז!“ — האָט גע-זאָגט דער אַינלבערט-בוים: „האַב איך דען אויפגעהערט צו ברענ-גען בויםל, וואָס די מענשן דאַרפן אַזוי נײטיק, איך זאַל גײן האָבן צו טאָן מיט די בײַמער?“ — האָבן די בײַמער געזאָגט צום פּײַנגנבוים: „קום דו קיניג איבער אונז!“ — האָט דער פּײַנגנבוים געענטפּערט: „האַב איך דען אויפגעהערט צו טראָגן מײַנע זיסע פּרוכט, אַז איך זאַל גײן האָבן צו טאָן מיט די בײַמער?“ — האָבן זײ געזאָגט צום ווײַנשטאַק: „קום דו זײַ קיניג איבער אונז!“ — האָט געענטפּערט דער ווײַנשטאַק: „האַב איך דען אויפגעהערט צו ברענגען מײַן זיסן ווײַן, וואָס דערפּרײַט די הערצער פון די מענשן, אַז איך זאַל גײן האָבן צו טאָן מיט די בײַמער?“ — האָבן זײ געזאָגט צום דאַרן-בוים: „קום דו זײַ קיניג איבער אונז!“ — האָט זײ געענטפּערט דער דאַרן-בוים: „אויב איר ווילט ב א מ ת (בעעמעס) מיך מאַכן פאַר אַינער קיניג, קומט און רוט אײַן מײַן שאַטן; און אויב ניט, זאַל אַרויס אַ פּײַער פון דאַרן-בוים און פאַרברענען אײַך.“ און איצט זע איך, ווי פּײַן איר האָט באַצאַלט מײַן פּאָטער ג ד ע ו ן, וועלכער האָט געקעמפט פאַר אײַך און געראַטעוועט אײַך פון מ ד י ן. איר האָט דער-ה ר גיט אַלע זײַנע קינדער און אײַנעם פון זײ, דעם ערגסטן, געמאַכט פאַר אַינער קיניג, ווײַל ער איז אַינערער אַן אַיַגענער. איז אויב איר מײַנט ערנסט מיט א ב י מ ל כײַן, פּרײַט זיך מיט אים, און זאַל ער זיך פּרײַען מיט אײַך. אַבער אויב איר מײַנט ניט ערנסט, זאַל אַרויס אַ פּײַער פון א ב י מ ל כײַן און פאַרברענען די ש כ ם-לײַט,

און זאל ארויס א פֿייער פון די ש כ ס-לייט און פארברענען
 א ב י מ ל כ'ן. און יו ת ם איז אנטלאפן און באהאלטן זיך.
 און א ב י מ ל ך האָט געהערשט איבער די ב נ י - י ש ר א ל
 דרטי יאר צייט. נאכדעם האָבן די איינוואוינער פון ש כ ם זיך
 צעקריגט מיט א ב י מ ל כ'ן. האָט א ב י מ ל ך פארזאמלט
 זיינע מענשן און איז ארויס קעמפן מיט ש כ ם. און ער איז צוגע-
 גאנגען צום טורעם פון ש כ ם און האָט אים באַלאַגערט. ווען
 א ב י מ ל ך איז צוגעקומען צום טורעם און געוואַלט פארברענען
 אים, האָט אַינע אַ פרוי אראַפגעוואָרפן פון טורעם אַ שטיין און
 צעקלאַפּט א ב י מ ל כ'ן דעם קאַפּ; איז א ב י מ ל ך געשמאָרבן.

12. י פ ת ח (איפּטאָך).

און אין דעם לאַנד ג ל ע ד (גילאָד) האָט געוואוינט אַ העלדי-
 שער מאַן י פ ת ח (איפּטאָך). די ברידער זיינע האָבן זיך מיט אים
 צעקריגט און אַרויסגעטריבן אים. איז ער אַוועק אין אַ דערבייאַיק
 לאַנד, און עס האָבן זיך צו אים צונויפגעקליבן מענשן ליידיקגייטער,¹
 וועלכע האָבן מיט אים פארבראַכט.

און אַינמאַל זיינען די ב נ י - ע מ ו ן (בני-אַמון) אַנגעפאַלן
 אויף די ב נ י - י ש ר א ל. זיינען די עלטסטע פון דעם לאַנד ג ל ע ד
 געגאַנגען צו י פ ת ח'ן און אים געזאָגט: „קום, ווער אונזער פירער,
 און לאַמיר גיין מ ל ח מ ה האַלטן מיט ע מ ו ן (אַמון).“

האָט זיי י פ ת ח געזאָגט: „איר האָט דאָך מיך פֿינגט, איר
 האָט דאָך מיך פארטריבן פון מיין פאַטערס הויז, וואָס זשע קומט איר
 איצט צו מיר, ווען אייך איז שלעכט?“

האָבן די עלטסטע לייט אים געזאָגט: „דערפאַר, אויב דו וועסט
 זיך אומקערן צוריק צו אונז און וועסט מ ל ח מ ה האַלטן מיט
 ע מ ו ן, וועסטו ווערן בני אונז אויף שמענדיק דער עלטסטער און דער
 פירער אין ג ל ע ד.“

האָט י פ ת ח געשיקט מענשן צום קעניג פון ע מ ו ן און גע-

זאגט: „ וואס האסטו צו טאן מיט אונז? וואס ביסטו געקומען מ ל ח מה האלטן? אט האסטו דיין לאנד, זיך דארט קעניג און לאז אונז און אונזער לאנד צורו.“ — האט דער קעניג פון ע מ ו נ זיך ניט צוגעהערט צו די רייד פון י פ ת ח'ן.

האט י פ ת ח צונויפגערופן די מענשן פון מ נ ש ה (מנאשע) און איז ארויסגעטראפן קעגן ע מ ו נ. און ער האט א נ ד ר (ניידער) געטאן און געזאגט: „ווען איך וועל באזיגן ע מ ו נ, וועל איך דעם ערשטן, וואס וועט ארויס אנטקעגן מיר פון מיין הויז, ווען איך וועל זיך אומקערן ב ש ל ו ס, ברענגען פאר א ק ר ב נ.“ און י פ ת ח האט מ ל ח מה געהאלטן מיט ע מ ו נ און זיי צעשלאגן, און ער האט אונטערטעניק געמאכט ע מ ו נ צו די ב נ י י ש ר א ל. און ווען י פ ת ח איז געקומען צוריק אין זיין שטאט, איז זיין טאכטער ארויס אנטקעגן אים מיט א פויק און מיט טענין; און זי איז ב נ י אים געווען אן איינציקע; ער האט מער ניט געהאט ניט קיין זין און ניט קיין טעכטער. ווען י פ ת ח האט זי דערזען, האט ער צע-ריסן אויף זיך די קליידער און אויסגעשריען: „א, מיין טאכטער, דו האסט מיך אומגליקלאך געמאכט! איך האב געגעבן מיין ווארט, און איך מוז עס האלטן. איך וועל דיר מוזן ברענגען פאר א ק ר ב נ.“

האט אים די טאכטער געזאגט: „פארפאלן; טו אזוי, ווי דו האסט א נ ד ר געטאן; נאר לאז מיך אפ אויף צוויי מאנאטן, און איך וועל גיין מיט מיניע פריינדנס אויף די בערג און וועל וויינען אויף דעם, וואס איך דארף שטארבן א יונגע פרוי.“

האט י פ ת ח אפגעלאזן זיין טאכטער, און זי איז געגאנגען מיט אירע פריינדנס אין די בערג. און אין צוויי מאנאטן ארום האט ער מיט איר געטאן אזוי, ווי ער האט א נ ד ר געטאן.

13. ש י מ ש ו נ ס געבורט.

און א נ י פאלק האט אנגעהויבן אנפאלן אויף די ב נ י י ש ר א ל און אונטערדריקן זיי. דאס זיינען געווען די פ ל י ש ת י ס (פליש-

מים). און די פלישתיים האבן ביסלאכטווייז אנגעהויבן צו הער-
שן איבער די בני-ישראל.

אין יענער צייט איז געווען א מאן פון שבט דן (דאן) מיט'ן
נאמען מנוח (מאנויאל). האט אים זיין ווייב א לענגערע צייט
קען קינדער ניט געהאט. איז איינמאל צו מנוח'ס ווייב געקומען
אן אומבאקאנטער מאן און געזאגט: „דו וועסט אין גיכן געבארן א
זון, וועט ער העלפן די בני-ישראל פון דער האנט פון די
פלישתיים. דו זאלסט אים ניט שערן די האר, ווייל ער וועט זיין אן
אויסגעטוילטער פון צווישן די אנדערע. און דו אליין זאלסט זיך אפהיטן:
זאלסט ניט טרינקען קיין וויין און קיין ביר, און זאלסט ניט עסן קיין
אומריינע זאכן.“ האט מנוח'ס פרוי דערצוילט וועגן דעם איר
מאן. און אין א צייט ארום האט זי געבארן א זון. און זי האט אים
א נאמען געגעבן שמשון. און דער אינגל איז אויסגעוואקסן
און איז געווארן א שטארקער און א באגריסטערמער יונג.

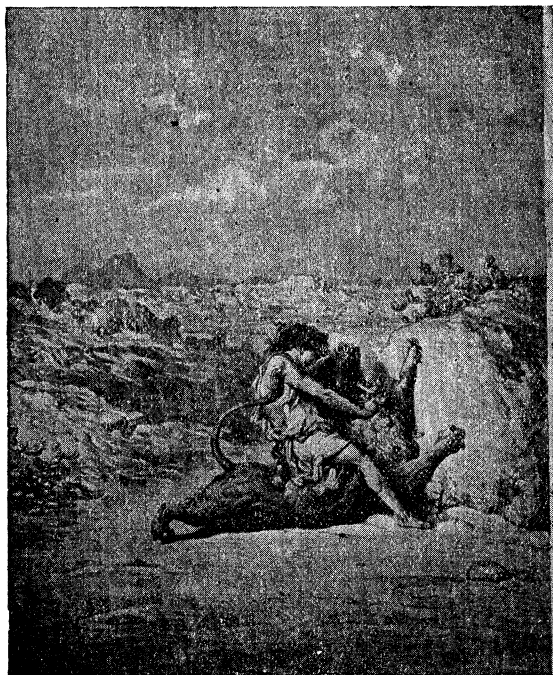
14. שימשון האט חתונה (כאסענע).

איינמאל איז שמשון אוועק אין א דערביאיק דארף און
האט דארט דערזען א פלישתישע מיידל. זי איז אים גע-
פעלן געווארן. איז ער געקומען צו זיינע עלטערן און זיי געבעטן,
זיי זאלן אים נעמען אט די מיידל פאר א ווייב.

פרעגן די עלטערן: „איז ווייניק דא אידישע מיידלעך, וואס דו
וויילסט דווקא (דאווקע) חתונה (כאסענע) האבן מיט א
מיידל פון די פלישתיים?“ אבער שמשון איז באשטאנען,
אז ער וויל דווקא אט די מיידל פאר א ווייב.

זיינען שמשון'ס עלטערן געגאנגען מיט שמשון צו
דער מיידל'ס עלטערן. אויפ'ן וועג איז שמשון אפגעגאנגען
אן א זייט; און ווען ער איז געווען אליין, איז אויף אים אנגעפאלן א
לייב. האט שמשון געכאפט דעם לייב און האט אים צעריסן.
און ער האט דעמאלט וועגן דעם גארנישט קיינעם ניט דערצוילט,

א פ י ל ו די עלטערן זינען. און זיי זינען געקומען צו די עלטערן
 פון דער מנידל און גערעדט מיט זיי און דורכגעקומען מיט זיי. און
 ש י מ ש ו ן האט גערעדט מיט דער מנידל און זי איז אים געפעלן
 געווארן.

שימשון צערייסט דעם לייב.

אין א ביסל צייט ארום איז ש י מ ש ו ן געגאנגען נעמען די
 מנידל. אויפ'ן וועג האט ער דערזעהן אז אין דעם קערפער פון דעם
 לייב, וואס ער האט דער'ה ר ג'עט, האבן זיך פארפירט בינען. האט
 ש י מ ש ו ן גענומען פון דעם האניק, האט דערפון אליין געגעסן
 און אויך געגעבן זינען עלטערן און זיי האבן געגעסן. און ווען

ש י מ ש ו ן איז געקומען צו זײן כ ל ה (קאלע), האָט ער געמאַכט אַ מאַלצײַט, ווײַל אַזוי פּלעגן זיך דעמאָלט פירן די ב ח ו ר י ם (באַכריס). און פון דער זײַט פון דער מױדל זײַנען געקומען דרײַ-סיק ב ח ו ר י ם, וואָס זײַנען געווען מיט ש י מ ש ו ן ע ן די גאַנצע צײַט פון דעם ח ת ו נ ה - י ם - ט ו ב (יאַמטעוו).

אײַנמאַל האָט ש י מ ש ו ן געזאָגט צו די ב ח ו ר י ם: „איך וועל בײַ אײַך פּרעגן אַ רעטעניש. וועט איר זי טרעפן אין זיבן טעג, וועל איך אײַך געבן דרײַסיק לײַלאַכער און דרײַסיק פּאַר קלײַדער; און וועט איר ניט טרעפן אין די זיבן טעג, וועט איר מיר געבן דרײַסיק לײַלאַכער און דרײַסיק פּאַר קלײַדער.“

האָבן די ב ח ו ר י ם געזאָגט: „פּרעג דיין רעטעניש.“

האָט ש י מ ש ו ן געזאָגט: „וואָס איז דאָס:—פון אַן עסער איז אַרויס אַן עסנזאַך, און פון אַ שטאַרקן איז אַרויס אַ זיסקײַט.“

האָבן די ב ח ו ר י ם ניט געקאָנט טרעפן. האָבן זײַ געזאָגט ש י מ ש ו ן ם ווײַב: „רעד איבער ש י מ ש ו ן ע ן, ער זאָל דיר אויסזאָגן, וואָס באַטײַט די רעטעניש; אַז ניט, וועלן מיר דײַך מיט דיײַנע עלטערן פאַרברענגען, ווײַל איבער דיר נעמט מען בײַ אונז אַפּ אונזער-האַב און גוטס.“

האָט ש י מ ש ו ן ם ווײַב אָנגעהויבן צו ווײַנען איבער ש י מ ש ו ן ע ן, און זי האָט אים געזאָגט: „דו האַסט מיך ניט ליב; דו האַסט מיך פּײַנט. אַט האַסטו געפּרעגט אַ רעטעניש בײַ מײַנע לאַנדסלײַט און מיר האַסטו ניט אויסגעזאָגט, וואָס זי באַטײַט.“—האָט איר ש י מ ש ו ן געזאָגט: „איך האָב עס מײַן פּאַטער און מוטער ניט דערצײַלט, וועל איך עס דיר דערצײַלן?“—האָט ש י מ ש ו ן ם פּרוי די גאַנצע צײַט געוויינט איבער אים, און אַז זי האָט אים זײַער שטאַרק דאַקוטשעט, האָט ער איר אויסגעזאָגט די אַנטשײַדונג פון דער רעטעניש. איז זי געגאַנגען און האָט עס באלד איבערגעגעבן אירע לאַנדסלײַט.

און אויפ'ן זיבעטן טאָג פאַר'ן זון-אונטערגאַנג, האָבן די ב ח ו ר י ם געזאָגט ש י מ ש ו ן ע ן: „וואָס איז זייער פון האַניק, און וואָס איז

שטארקער פאר א לייב? — האט זיי שמשון געזאגט: „וואלט איר ניט געאקערט מיט מיין כהמ'לע (בהימלע), וואלט איר ניט געטראפן מיין רעמעניש.“

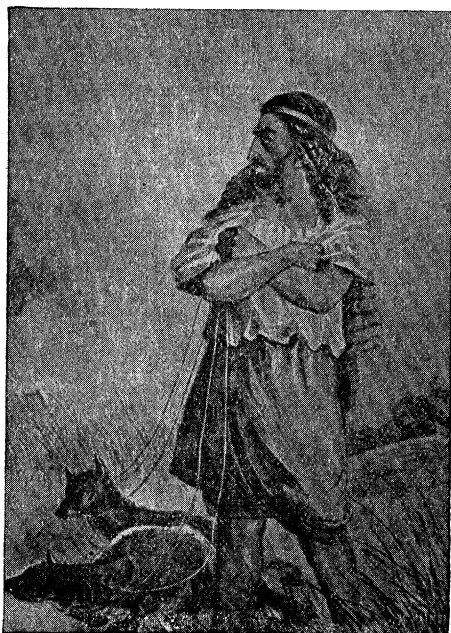
און ער איז אוועק און גע'ה ר געט דרניסיק פון די פלישתים, אויסגעטאן ביי זיי זייערע קליידער און דאס אפגעגעבן די כחוריים. און שימשון איז אין כעס געווארן און האט פארלאזן זיין פרוי און איז צוריק אוועק אין זיין פאטערס הויז. און אז שימשון איז א לענדערע צייט ניט געקומען, האבן די עלטערן פון זיין פרוי אפגעגעבן זייער טאכטער צו אן אנדערן פאר א ווייב.

15. שימשון שלאגט די פלישתים.

אין א יאר ארום האט זיך שימשון דערמאנט אן זיין פרוי. האט ער גענומען מיט זיך א ציגעלע, אמתנה פאר איר, און איז אוועק צו איר. האט זיין שווער אים ניט געלאזט קומען צו זיין פרוי. ער האט געזאגט: „איך האב געטראכט, אז דו האסט זי פינט, אויב דו קומסט ניט צו איר; האב איך זי אפגעגעבן אן אנדערן. אבער אט איז איר אינגערע שוועסטער, א שענערע פון איר; נעם זי אנטשאט איר עלטערער שוועסטער.“ האט שימשון געזאגט: „דאס מאל וועל איך שוין זיין ריין, אויב איך וועל שלעכטס מאן די פלישתים.“

איז שימשון אוועקגעגאנגען, האט געפאנגען דריי הונדערט פיקס-לאך, האט זיי צונויפגעבונדן פארווייז פאר די עקן, האט אריינגע-שמעקט צווישן די עקן ברענענדיקע שטורקאצן און אוועקגעלאזט די פיקסלאך צווישן די תבואות (טוואועס) פון די פלישתים. און ער האט אזוי ארום פארברענט די גאנצע תבואה פון די פלישתים. האבן זיך די פלישתים נאכגעפרעגט און דערגאנגען, אז דאס האט געטאן שימשון אויס כעס (קאעס) אויף זיין שווער, פארוואס יענער האט זיין פרוי אוועקגעגעבן אן אנדערן. זיינען די פלישתים געקומען און פארברענט שמשונס ווייב צוזאמען מיט איר פאטער. האט שימשון געזאגט: „דערפאר וועל איך שוין פון איינמאל

נ ק מ ה (נעקאמע) נעמען. " און ער איז אַנגעפאלן אויף די פלישתים
און זיי געשלאָגן אויף רעכטס און אויף לינקס. נאַכדעם איז ער אַוועק
און האָט אַרויפגעקלעטערט אויף אַ הויכן פעלז.

שימשון מיט די פיססלאך.

דעמאלט זינען די פלישתים אַנגעפאלן אויף דעם ש ב מ
(שעיוועט) י ה ו ד ה (יעהודא). האָבן די איינזאָוינער פון י ה ו ד ה
געפרעגט בני די פלישתים: „פאַרוואָס זינט איר אַהער צו אונז גער-
קומען?“ — האָבן די פלישתים געענטפערט: „מיר ווילן כאַפן שימ-
שונען און טאָן מיט אים אַזוי, ווי ער האָט מיט אונז געטאָן.“

זינען דריי טויזנט פון די איינזאָוינער פון י ה ו ד ה אַרויף
צו שימשונען אויפ'ן פעלז און אים געזאַגט: „דו ווײַסט דאָך, אַז די

פלישתים הערשן איבער אונז. פארוואס זשע האָסטו אונז אזוי אָפֿ-געטאָן? — האָט זײַ שימשון געענטפערט: „ווי זײַ האָבן געהאַנדלט מיט מיר, אזוי האָב איך געטאָן מיט זײַ.“ — האָבן די מענשן פון י ה ו ד ה געזאָגט: „מיר זײַנען געקומען בינדן דײַך און איבערגעבן דײַך אין די הענט פון די פלישתים.“ — האָט זײַ שימשון געזאָגט: „שווערט מיר, אז איר אַלײַן וועט מיר קבֿן שלעכטס ניט טאָן.“ — האָבן זײַ אים געזאָגט: „מיר וועלן דײַך בלוז בינדן און איבערגעבן די פלישתים.“ האָבן זײַ אים געבונדן אין צוויי דיקע שטריק און האָבן אים פון פעלז אַראָפּגעבראַכט אין טאָל.

ווען די פלישתים האָבן אים דערזען פון דער ווינטנס, האָבן זײַ זיך מיט אַ טומל אַ לאַז געטאָן צו אים. האָט זיך שימשון אָנגע-שמרענגט, צעריסן די שטריק, וואָס אויף אים, אַרומגעקוקט זיך און געפונען אַ שאַרבן פון אַן אייזל. און ער האָט זיך מיט דעם געשטעלט אַנטקעגן די פלישתים. און ער האָט זײַער פיל פון זײַ צעשלאָגן. און שימשון איז געוואָרן אַ ריכטער בײַ די ב נ י י ש ר א ל, און ער האָט זײַ גע'מ ש פ ט צוואַנציק יאָר.

16. שימשון און ד ל י ל ה (דלילע).

אוינמאַל האָט זיך שימשון באַקאַנט מיט אַ פלישתימסער פרוי, מיט'ן נאָמען ד ל י ל ה (דלילע). און ער האָט זי ליב באַקומען און ח ת ו נ ה געהאַט מיט איר. זײַנען צו ד ל י ל ה'ן געקומען די האַרן פון די פלישתים און איר געזאָגט: „פרעג אױס שימשונען און דערוויס זיך, אין וואָס עס ליגט זײַן קראַפט, און מיט וואָס וואַלטן מיר אים געקאַנט בײַקומען. וועסטו דאָס אױסגעפונען, וועט יעדער אײַנער פון אונז דיר געבן טױזנט מיט הונדערט טאָלער.“

האָט ד ל י ל ה געפרעגט בײַ שימשונען: „זאָג מיר, אין וואָס ליגט דײַן כױח? און מיט וואָס וואַלט מען דײַך געקענט בינדן, אז דו זאָלסט זיך ניט קענען שטעלן אַנטקעגן?“ האָט איר שימשון געזאָגט: „אז מ'וועט מיך בינדן אין זיבן

פֿינכטע שטריק, וועל איך ווערן שוואַך ווי אלע אַנדערע מענשן. האָבן איר די האַרן פון די פלישתים געבראַכט זיבן פֿינכטע שטריק, און זי האָט מיט זיי געבונדן שימשונען. און ווען ער איז געווען געבונדן, האָט זי אויסגעשריען: „שימשון, די פלישתים זינען געקומען אויף דיר!“ — האָט זיך שימשון אַ טרויסל געטאַן און צעריסן די שטריק, ווי מען צערניסט אַ דינעם איבערגעברענגטן פֿאַדים.

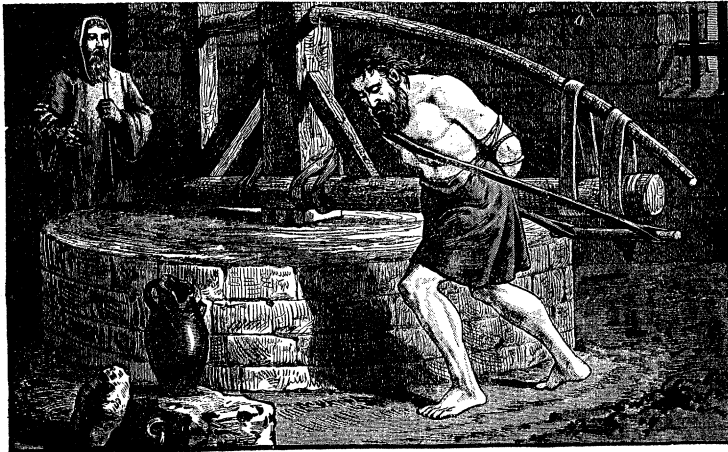
האַט ד ל י ל ה געזאָגט שימשונען: „זעסט, דו האָסט גע-
שפּאַסט פון מיר און געזאָגט מיר ליגן. איצט זאָג מיר ב א מ ת
(כעעמעס), מיט וואָס מ'קען דיר בינדן, דו זאָלסט ווערן שוואַך.“ —
האַט איר שימשון געזאָגט: „ווען מ'וועט מיך בינדן מיט נייע דיקע
שטריק, מיט וועלכע מ'האַט נאָך קיין אַרבעט ניט געטאַן, וועל איך
ווערן שוואַך, ווי אלע אַנדערע מענשן.“ האָט ד ל י ל ה אזוי געטאַן,
און ווען זי האָט אויסגערוּפּען: „שימשון! די פלישתים זינען געקו-
מען אויף דיר!“ האָט שימשון צעריסן די שטריק ווי מ'צערניסט אַ
דינעם פֿאַדעס.

האַט אים ד ל י ל ה ווידער געזאָגט: „זעסט, דו האָסט פון
מיר ווידער שפּאַס געטריבן און מיר ליגן געזאָגט. זאָג מיר טאַקע
דעם ב א מ ת, ווי אזוי קענסטו ווערן שוואַך.“ האָט איר שימשון
געזאָגט: „ווען דו וועסט צובינדן מיינע זיבן צעפּ צום וועבשמול,
וועל איך ווערן שוואַך, ווי אלע אַנדערע מענשן.“ האָט ד ל י ל ה
צוגעהיט, ווען שימשון איז געשלאָפּן, האָט זי צוגעבונדן זינע זיבן
צעפּ צום דיקן וועבשמול, און זי האָט אויסגעשריען: „שימשון, די
פלישתים זינען געקומען אויף דיר!“ האָט זיך שימשון אויפגעכאַפט,
און מיט זינע צעפּ אַרויסגעריסן פון אַרמ דעם וועבשמול.

דעמאָלט האָט ד ל י ל ה געזאָגט שימשונען: „איצט זע איך,
אַז דו האָסט מיך ניט ליב. אַט האָסטו שוין פון מיר דריי מאָל שפּאַס
געטריבן און האָסט מיר אַלץ ניט אויסגעזאָגט, אין וואָס עס ליגט דיין
קראַפט.“ — און אזוי האָט זי אים דאַקוטשעט מיט אירע רייז אַ לאַנגע
צײַט, ביז זי האָט אים דערעסן צום טויט. האָט ער איר געזאָגט:
„איך בין אויסגעטויילט פון אלעמען דערמיט, וואָס פון קינדווייזן אויף

האב איך זיך ניט געשאַרן. ווען מ'וואַלט אָפּגעגאַלט מײַנע האַר, וואַלט פּון-מיר אַזעק מײַן קראַפט, און איך וואַלט געוואָרן שוואַך, ווי אַלע אַנדערע מענשן.“

דאָס מאַל האָט ד. ל. י. ל. ה. געזען, אַז שימשון האָט פּון איר ניט געשפּאַכט. האָט זי גערופּן צו זיך די האַרן פּון די פּלישתים און האָט זײַ וועגן דעם איבערגעגעבן. זײַנען די האַרן געקומען און געבראַכט מיט זיך דאָס געלט, וואָס זײַ האָבן פּאַרשפּראַכן. און ד. ל. י. ל. ה. האָט אײַנגעשלעפּערט שימשונען, און זי האָט גערופּן אַ מאַן; און יענער האָט אָפּגעשאַרן שימשונען זײַנע זיבן צעפּ. האָט שימשון פּאַרלאָרן זײַן קראַפט. און ווען ד. ל. י. ל. ה. האָט אויסגערופּען: „שימשון! די פּלישתים זײַנען געקומען אויף דיר!“ — האָט זיך שימשון אויפּגע- כאַפט און געוואַלט ווי אַלע מאַל שטעלן זיך אַנטקעגן. אַבער ער האָט מער קײַן כּוּח (קױאַך) ניט געהאַט. האָבן אים די פּלישתים גע- כאַפט, אויסגעשטאַכן אים די אויגן, געבונדן אים אין קײַטן און גע- בראַכט אים אין דער שטאַט עזרה (אַזאַ); און ער האָט דאַרטן אין אַ טורמע געדאַרפט דרײַען מילשטיינער צו מאַלן מעל.

שימשון דרײַט די מילשטיינער.

17. שימשונם מיט.

און די הארן פון די פלישתים האבן זיך פארזאמלט אין דעם מעמפל פון זייער גאט דגון (דאגוין) צו פנייערן א יום - טוב צוליב דעם, וואס זיי האבן אריינגעקראגן אין זייערע הענט זייער פינט שימשון. און דאס פאלק האט זיך געפרויט, וואס זייער פינט, וועלכער האט וויסט געמאכט זייער לאנד און א סך פון זיי דערהר ג'עט, איז איצט אין זייערע הענט.

און ווען זיי זינען שטארק אויפגעלייגט געווארן, האבן זיי געזאגט: לאז מען ברענגען שימשונען און זאל ער אונז פריילאך מאכן. — האט מען געבראכט שימשונען פון טורמע און מ'האט אים צוועקגע-שמעלט צווישן די זיילן פון מעמפל און מ'האט אים געהויסן, ער זאל מאכן קונצן און פריילאך מאכן דעם עולם (אוילאם).

האט שימשון געזאגט צום אינגל, וואס האט אים געפירט: „פיר מיך צו צו די זיילן, אויף וועלכע דער מעמפל איז אנגעשפארט.“ און בני שימשונען האבן אנגעהויבן אפצואוואקסן די האר, און ער איז ביסלאכטווייז צוריק געווארן שטארקער. און ער האט זיך אנגעשפארט אויף די זיילן, און ער האט געמראכט: „לאמיר איצט נקמה נעמען פון די פלישתים כאטש פאר איינס פון מינע אויגן, וואס זיי האבן מיר ארויסגענומען. לאמיר שטארבן צוזאמען מיט די פלישתים.“

און ער האט זיך אנגעשפארט מיט זיין גאנצן כוח אויף די צוויי הויפט-זיילן, אויף וועלכע דער מעמפל האט זיך געהאלטן, און זיי אומגעווארפן. איז איינגעפאלן דער גאנצער מעמפל, און די אלע, וואס זינען געווען אין מעמפל אדער אויפ'ן דאך פון מעמפל, זינען דערהר ג'עט געווארן, און מיט זיי צוזאמען איז אויך שימשון דערהר ג'עט געווארן.

18. ע 5 י (עילי).

דער היליקער ארונ, אין וועלכן עס זינען געלעגן די צוויי לוחות (לובעס), די צוויי שטיינערנע מאדולען מיט די צען געבאט,

איז נאך אלץ געווען אין דער שטאט שילע. ער האט זיך געפונען אין א הייליק געצעלט, און די בני-ישראל פון פארשידענע שטים פלעגן קומען אהין און ברענגען זייערע מתנות (מאטאנעס).

און דער עלטסטער כוהן (קויהען) אין דעם הייליקן געצעלט איז געווען דער אלטער עלי (עילי), א פרומער און ערלעכער מאן. ער איז אויך געווען דער ריכטער און פלעגט משפטי די בני-ישראל.

עלי האט געהאט צוויי זין. און ווען ער איז אלט געווארן, האבן זינע זיין געטאן די ארבעט אין הייליקן געצעלט. אבער זיי זינען זיך באגאנגען מיט די באזוכער זייער שלעכט. זיי פלעגן פון די מתנות צונעמען פאר זיך מער, אידער זיי האבן געמעגט נעמען, און זיי פלעגן נאך דערצו באלוידיקן די באזוכער, באזונדערס די פרויען. זינען די בני-ישראל געווען אומצופרידן מיט עלי'ס זין.

19. שמואל'ס (שמועלס) געבורט.

און אין שטעטל רמה (רמא), וואס אין אפרים, האט געוואוינט א מאן — אלקנה (עלקאנא). האט אלקנה געהאט צוויי פרויען: חנה (כאנע) און פנינה (פנינע). האט פנינה געהאט עטלעכע קינדער, און חנה האט גאר קיין קינדער גיט געהאט.

פלעגט פנינה זיך רייזן מיט חנה'ן. זי פלעגט זי אפט פרעגן: „חנה, האסטו שוין אויפגענויט דיין זונעלע א העמדל? האסטו שוין ארומגעוואשן דיין קינדערלאך?“ — חנה'ן פלעגט דאס טאקע פארדריסן און קרענקען.

און אלקנה פלעגט פיר מאל א יאר גיין אין שילה צום הייליקן געצעלט. ער פלעגט דארטן ברענגען מתנות די כוהנים און אליין עסן און טרינקען און פרויען זיך; און ער פלעגט אויך די

פרויען און די קינדער זינען געבן צו עסן און צו טרינקען און מתנות
אלערליי. און חנה ה'ן פלעגט ער געבן נאך שענערע מתנות
איידער פנינה'ן, ווייל ער האט זי ליבער געהאט. אבער חנה
פלעגט ניט עסן און ניט טרינקען און ארומגיין אן אומעטיקע.

און איין מאל איז חנה אריין אין דעם הייליקן געצעלט, גע-
שטאנען און שמילערהייט געבעטן, זי זאל האבן א קינד. און זי האט
פארשפראכן, אז ווען זי וועט האבן א זון, וועט זי אים ברענגען אהער
און אפגעבן אים, ער זאל באדינען דעם הייליקן פלאץ און דעם כוהן.
און עלי האט באמערקט, ווי חנה שמויט און שאקלט זיך און
בעט עפעס שמילערהייט. האט ער געמונט, זי איז שיכור
(שיקער). זאגט ער איר: „וואס ביסטו געקומען אהער א שיכור'ע?
גי, ניכטער זיך אויס!“

האט אים חנה געענטפערט: „ניין, מיין האר! כהאב קיין
וויין ניט געטרונקען; כ'בין ניט שיכור, נאר מיין לעבן איז מיר
ביטער.“

חנה ברענגט שמואל'ן צו עלי'ן.

האַט זי ע ל י געבענשט און געוואונשן, זי זאל האָבן, וואָס זי באַגערט. און ח נ ה איז צוועק מיט איר מאַן צו זיך אַהיין.
און אין אַ יאָר אַרום האָט ח נ ה געבאָרן אַ זון, האָט זי אים אַ נאַמען געגעבן ש מ ו א ל (שמועל). און ווען זי האָט ש מ ו א ל'ן אויפגעהאָדעוועט, האָט זי אים געבראַכט אין ש י ל ה אין הוייליקן געצעלט און אים איבערגעגעבן ע ל י'ן. און ש מ ו א ל איז גע- בליבן בײַ ע ל י'ן, און ער פלעגט אים אַרויסהעלפן; און ער האָט זיך גוט באַצויגן צו אַלע מענשן, און אַלע האָבן אים ליב באַקומען.

20. ש מ ו א ל ווערט אַ וואַרזאָגער.

ש מ ו א ל האָט געזען, ווי ע ל י'ס זין פירן זיך אויף שלעכט, האָט עס אים שטאַרק פאַרדראָסן, און ער האָט שטענדיק געטראַכט וועגן דעם.

און איינמאָל ביינאַכט איז ש מ ו א ל געלעגן אויף זײַן בעטל, אין אַ זײַטיק צימערל אין הוייליקן געצעלט. האָט זיך אים אויסגעדוכט, אַז מען רופט אים: „ש מ ו א ל! ש מ ו א ל!“

האַט ש מ ו א ל געמײַנט, אַז דאָס רופט אים ע ל י. איז ער געגאַנגען צו אים און געפרעגט: „האַסטו מיך גערופן, פאַטער?“ האָט אים ע ל י געענטפערט: „ניין, איך האָב דײַך נישט גערופן. און וועסטו נאָך אַמאָל הערן, אַז מען רופט דײַך, רוף זיך אָפּ און הער, וואָס מ'וועט דיר זאָגן.“

איז ש מ ו א ל געגאַנגען און זיך צוריקגעלוינט אויף זײַן געלע- גער און געטראַכט וועגן ע ל י'ס קינדער, ווי שלעכט זײַ זײַנען. און עס האָט זיך אים ווידער געדוכט, אַז מען רופט אים. „ש מ ו א ל! ש מ ו א ל!“ — האָט ער געענטפערט: „איך הער.“

און עס האָט זיך אים געדוכט, ווי ער הערט, ווי איינער וואַלט אים געזאָגט: „דערפאַר, וואָס ע ל י'ס זין טוען שלעכטס, וועט קומען אַן אומגליק אויף זײַ. און אויך אויף ע ל י'ן וועט קומען אַן אומגליק,

ווייל ער האט זיך ניט אנגעבייזערט אויף זיינע קינדער, ווען זיי האבן שלעכטס געמאכט.

און שמואל איז איינגעשלאפן. און אין דערפרי האט עלי אים געפרעגט: „וואס האסטו היינט ביינאכט געהערט?“ האט שמואל מורא געהאט צו דערציילן. אבער עלי האט אים געזאגט: „דערצייל מיר אלץ, מיין זון, זאלסטו גארנישט ניט לויקענען.“ — האט אים שמואל דערציילט אלץ, וואס ער האט געהערט ביינאכט אין שלאף.

און שמואל איז עלטער געווארן און איז געווארן א טרע-פער און א ווארזאגער. און די בני-ישראל האבן זיך דער-וואוסט וועגן דעם און זיי פלעגן קומען צו אים, און ער איז געווארן אן אנגענומענער מענטש ביי בני-ישראל.

21. ע ל י'ם מוים.

אוינמאל זיינען די פלישתים אנגעפאלן אויף די בני-ישראל און זיי צעשלאגן. זיינען די בני-ישראל אנטלאפן געווארן. האבן די עלטסטע פון די בני-ישראל געזאגט: „לאמיר נעמען דעם הייליקן ארון מיט זיך, ווען מיר וועלן א צווייט מאל ארויס קעגן די פלישתים. וועט אונז דער ארון העלפן, און מיר וועלן באזיגן די פלישתים.“

האבן זיי געשיקט קיין שילה נאכ'ן ארון. און עלי'ס צוויי זין האבן גענומען דעם ארון און זיינען ארויס מיט אים אויף מלחמה מיט די פלישתים. און ווען דער ארון איז אנגעקומען, איז אינ'ם לאגער פון די בני-ישראל געווארן א גרויסע פרויד: אלע האבן געשאלט און געטאנצט און געשריען.

האבן דערהערט די פלישתים, אז די בני-ישראל האבן מיט זיך געבראכט זייער הייליקן ארון, האבן זיי זיך דערשראקן. און זיי האבן געזאגט: „וויי איז אונז, קיינמאל האט נאך אזוינס ניט פאסירט. איצט מוזן מיר זיך אנעמען מיט מוט און קעמפן קעגן די

בני-ישראל מיט אלע קרעפטן; ווייל אויב ניט, וועלן זיי אונז
באזיגן, און מיר וועלן דארפן ווערן זייערע קנעכט.

און די פלישתים האבן זיך אנגענומען מיט מוט און מיט אלע
קרעפטן געקעמפט געגן די בני-ישראל און זיי ווידער צע-
שלאגן און באזיגט. און ביידע זיין עלים זינגען געפאלן אויפ'ן
שלאכט-פעלד. און די פלישתים האבן געפאנגען דעם היליקן ארון
און צוגענומען אים צו זיך אין דער שטאט אשדוד.

איז איינער פון בני-ישראל געלאפן און אנגעזאגט
על יין די שלעכטע ניס: אז די בני-ישראל זינגען צעשלאגן.
אז זינע צוויי זיין זינגען געפאלן אין שלאכט, און אז די פלישתים
האבן גענומען דעם ארון געפאנגען.

ווען עלי האט דערהערט, אז דער ארון איז געפאנגען,
איז ער אראפגעפאלן פון זיין שטול. האט זיך צעבראכן זיין רוקנבוין,
און ער איז געשמארבן.

עלי פאלט טויט.

22. דער אַרױן בײַ די פּלישתיים.

און די פלישתים האָבן צוגענומען דעם הייליקן אַרױן און אים אוועקגעשטעלט אין דעם מעמפל פון זייער גאָט דאָגון. און אין אַ צײַט אַרום האָט זיך בײַ די פלישתים פאַרשפּרײט אַ קראַנקהײַט: זײ האָבן זיך באַדעקט מיט קרעץ. האָבן זײ געזאָגט: „דאָס איז דער-פאַר, וואָס מיר האָבן געבראַכט צו אונז דעם הייליקן אַרױן פון די בני-ישראל.“ האָבן זײ דעם אַרױן אַרױבערגעפירט אין אַן אַנדער שטאָט. אָבער אין אַ צײַט אַרום האָט זיך אויך דאַרטן פאַרשפּרײט די זעלבע קראַנקהײַט. האָבן די פלישתים אָנגעפרעגט זייערע פּריסטער און צײַבערלײַט, וואָס זײ זאָלן טאָן. האָבן זײ די פּריסטער געזאָגט: „מ'דאַרף אָפּשיקן דעם אַרױן. נעמט אַ נײַעס וואָגן און שפּאַנט אײַן אין אים צוויי יונגע ביהמות (בהעימעס) און שמעלט אַרויף דעם אַרױן אויפ'ן וואָג; און בײַם אַרױן שמעלט אוועק אַ קעסטל מיט גאַלדענע מותנות און שיקט אָפּ דעם אַרױן צו די בני-ישראל.“ האָבן די האַרן פון די פלישתים אזוי געטאָן. און זײ האָבן אָפּגעשיקט דעם אַרױן צו די בני-ישראל.

און די איינוואוינער פון דעם אידישן שטעטל בית-שמש (בעים-שעמעש) האָבן געהאַלטן אין שנײַדן ווייץ, ווען זײ האָבן פּלוצ-לונג דערזען, אז דער הייליקער אַרױן קומט אָן. האָבן זײ זיך זייער דערפּרײט און זײ האָבן אָנגעהויבן טאַנצן אַרום דעם אַרױן. און זײ האָבן אים אָנגערירט. אָבער דער אַרױן איז געווען פאַר-פעסטעט. און אַסך פון די אינוואוינער פון בית-שמש, וואָס האָבן אָנגערירט דעם אַרױן, זײנען קראַנק געוואָרן און געשטאַרבן. דעמאָלט האָבן די אינוואוינער פון בית-שמש געבעטן די אינוואוינער פון אַ דערבײַאיק שטעטל, זײ זאָלן צונעמען דעם אַרױן צו זיך. זײנען יענע געקומען, פאַרויכטיק צוגענומען דעם אַרױן און געבראַכט אים אין דעם הויז פון איינעם אַ בײַנדב (אוינאָדאָו). און זײ האָבן איינעם פון זײנע זין באַשטימט פאַר דעם

כזה, ער זאל היטן דעם אַרונ. און די בני-ישראל האָבן
 אָנגעהויבן צו קומען אַהער צום הייליקן אַרונ און ברענגען מיט
 זיך מתנות.

דער אַרונ קערט זיך אום צוריק.

23. שמואל דער ריכטער.

נאָך עלי'ס טויט האָט שמואל אָנגעהויבן צו משפּט'ן
 די בני-ישראל. אין פאַרלויף פון יאָר פלעגט ער דורכגיין
 דאָס גאַנצע לאַנד: און אין יעדן אָרט פלעגן צו אים קומען די בני-
 ישראל און ער פלעגט זיי משפּט'ן. ער האָט אויך גע-
 האַלפן די בני-ישראל אין זייער קאַמף מיט די פלישתים,
 און ער האָט אָפּגענומען בני די פלישתים די שטעט, וואָס זיי האָבן
 פריער געהאַט צוגענומען פון די בני-ישראל.

און ווען שמואל איז עלטער געוואָרן, האָט ער באַשטימט
 זיינע צוויי זין פאַר ריכטער בני די בני-ישראל; אַבער זיינע

זין זינען ניט געגאנגען אין זינע וועגן: זיי האבן זיך געזאגט נאך געלט און גענומען ש ו ח ד (שויכאד).

האבן זיך די עלטסטע פון די בני-ישראל פארזאמלט און געקומען צו שמואל ל' און אים געזאגט: „דו ביסט אלט געווארן, און דינע זין גייען ניט אין דינע וועגן. באשמים פאר אונז א קעניג, וואס זאל אונז מ ש פ מ'ן אזוי, ווי עס פירט זיך בני די אנדערע פעלקער ארום אונז.“

איז שמואל ל'ן שטארק ניט געפעלן געווארן, וואס די עלטסטע האבן בני אים געפאדערט א קעניג. האט ער זיי געזאגט: „ווייסט איר, וואס הייסט האבן א קעניג? אזוי וועט זיך פירן א קעניג: ער וועט צונעמען אנדערע זין און מאכן זיי פאר זינע ריכטער, וואס זאלן לויפן פאר זיין רייטוואגן; און ער וועט זיי מאכן פאר זינע דינער, און זיי וועלן דארפן אקערן פאר אים און זייען און מאכן אים געווער. און אנדערע טעכטער וועט ער צונעמען און מאכן פאר זינע קעכנס און בעקערנס, און אנדערע בעסטע פעלדער און ווינגערטנער און אליוון-וועלדלאך וועט ער צונעמען און אוועקגעבן זינע דינער. און פון אלץ, וואס איר פארזייט, און פון די פרוכט פון אנדערע ווינגערט-נער וועט ער נעמען א צענטל פאר זיך און פאר זינע דינער; און פון אנדערע אינקונפטן וועט ער צונעמען א צענטל, און איר אלע וועט ווערן זינע קנעכט. און איר וועט דעמאלט שרייען, ווייל עס וועט איך שלעכט זיין פון דעם קעניג, וואס איר האט אויסגעקליבן, אבער עס וועט איך שוין נישט העלפן.“

האט אבער דאס פאלק ניט געוואלט פאלגן שמואל ל'ן און געזאגט: „ניין, מיר ווילן האבן א קעניג. מיר ווילן זיין ווי אלע אנדערע פעלקער ארום אונז. מיר ווילן האבן א קעניג, וואס זאל אונז מ ש פ מ'ן און פירן פאר אונז אונזערע מ ל ח מות (מילא כאמעס).“

24. שמואל זאלבט שאול'ן (שאול'ן) פאר קעניג.

און עס איז געווען א מאן פון שבט בנימין (ביניאמין) מיט'ן נאמען קיש, און ער האט געהאט א זון, שאול. און צווישן אלע פון די בני ישראל איז ניט געווען קיין שענערער יונג פון אים; ער איז געווען מיט א קאפ העכער פון אלעמען.

און בני קיש'ן, שאול'ס פאטער, זינען אמאל פארלארן געגאנגען זינע איינזלמעס. האט ער געזאגט צו זיין זון שאול: „נעם מיט זיך איינעם פון אונזערע דינער און גי ווך אויף די איינזלמעס.“ איז שאול אומגעגאנגען א טאג און צוויי און געזוכט און האט די איינזלמעס ניט געפונען. האט ער געזאגט צום דינער, וואס מיט אים: „קום, לאמיר זיך אומקערן אהיים. דער פאטער האט אפ שר שוין אויפ-געהערט צו זארגן זיך וועגן די איינזלמעס און זארגט זיך וועגן אונז.“ האט אים דער דינער געזאגט: „דא, אין דער שטאט, וואס מיר גייען פארביי איר, איז פאראן א הייליקער מאן, זייער אן אנגענומענער און א גוטער טרעפער. קום, לאמיר אריין צו אים, אפ שר וועט ער אונז זאגן, וואהיין מיר זאלן גיין.“

זאגט שאול: „אבער וואס וועלן מיר ברענגען דעם מאן פאר א מתנה (מאטאנע)? דאס ברויט בני אונז אין זעקל איז שוין אויס-געגאנגען, און קיין אנדער זאך האב איך ניט.“ האט דער דינער גע-זאגט: „איך האב בני זיך א פערטל טאלער, וועל איך דאס געבן דעם הייליקן מאן, וועט ער אונז זאגן, וואהיין מיר זאלן גיין.“

האט שאול צוגעשטימט, און זיי זינען צוועק אין דער שטאט, וואו עס האט געוואוינט דער הייליקער מאן. האבן זיי באגעגנט מויד-לאך, וואס גייען שעפן וואסער. פרעגן זיי: „וואו וואוינט דא דער טרעפער?“ — האבן די מוידלאך געענטפערט: „ער איז איצט אין שטאט. ער האט היינט איינגעלאדן געסט צו עסן מיט אים. גייט שנעל, וועט איר אים טרעפן.“

זינען זיי געגאנגען, און ווען זיי זינען געווען אין מיטן שטאט, ערשט שמואל גייט ארויס אנטקעגן זיי. איז שאול צוגעגאנגען

צו אים און געפרענט: „א פ ש ר ווייסטו, וואו וואוינט דאָ דער טרעפער?“

האַט ש מ ו א ל געענטפערט: „איך בין דאָס דער טרעפער. קום מיט מיר, וועסטו היינט עסן מיט מיר, און מאַרגן אינדערפרי וועל איך דיך אַפלאַזן אַהיים. און וועגן די איינזלמעס, וואָס זיינען פאַר-לאָרן געגאַנגען מיט דריי טעג צוריק, זאָרג זיך נישט. זיי זיינען שוין לאַנג געפונען געוואָרן. און אויף וועמען קוקט איצט אויס דאָס גאַנצע פּאַלק י ש ר א ל? דאָך אויף דיר און אויף דיין פאַטערס הויז-געזינד.“

האַט ש א ו ל געזאָגט: „ווער בין איך דען אַזעלכער? איך בין דאָך פון דעם קלענסטן פון אַלע ש ב מ י ם, און מײַן מ ש פ ח ה (מישפּאַכע) איז די אינגסטע פון אַלע מ ש פ ח ו ת פון דעם ש ב מ. טאָ פאַרוואָס רעדסטו צו מיר אַזוי?“

האַט ש מ ו א ל גענומען ש א ו ל'ן און זײַן דינער און געבראַכט זיי צו זיך אין הויז און געמאַכט פאַר זיי אַ פּלאַץ אויבן אָן צווישן די געסט, וואָס ער האָט איינגעלאָדן. און ש א ו ל האָט געגעסן בײַ ש מ ו א ל'ן; און נאָכ'ן עסן האָט ש מ ו א ל אַרויפגעבראַכט ש א ו ל'ן אויפ'ן דאָך פון הויז און דורכגעשמועסט זיך מיט אים. און אויף מאַרגן אינדערפרי האָט ש מ ו א ל גענומען ש א ו ל'ן מיט זײַן יונג און זיי זיינען אַרויס אויפ'ן גאַס. און ווען זיי זיינען געווען בײַם עק שטאַט, האָט ש מ ו א ל געהייסן דעם יונג גיין פאַרויס און אַלײַן איז ער גע-בליבן מיט ש א ו ל'ן. און ער האָט אַרויסגענומען אַ קריגל מיט בוימל און אַרויפגעגאַסן ש א ו ל'ן אויפ'ן קאַפּ, האָט אים אַ קוש געטאָן און געזאָגט: „דו ווערסט דערמיט געזאַלכט פאַר אַ האַר איבער די ב נ י י ש ר א ל.“

און ווען ש א ו ל איז אַוועק פון ש מ ו א ל'ן, האָט ער דערפילט, ווי ער וואַלט געוואָרן גאַר אָן אַנדער מענש. און ער איז געגאַנגען און האָט באַגעגנט אַ קאַמפּאַניע יונגע נ ב י א י ם (נעוויאים). איז ער אויך באַגייסטערט געוואָרן און האָט מיט זיי צוזאַמען אַנגעהויבן נ ב י א ו ת צו זאָגן. האָט דאָס פּאַלק אַרום געוואונדערט זיך און

געפרעגט: „וואס איז דאס געווארן מיט קישם זון? איז אויך שאול צווישן די נביאים?“

ש מ ו א ל זאלבט שאול'ס פאר קעניג.

25. שאול ווערט קעניג.

און ש מ ו א ל האט צונויפגערופן דאס פאלק און האט זיי געזאגט: „איר ווילט ד ו ו ק א (דאווקע), מען זאל פאר אייך בא-שטימען א קעניג, האב איך פאר אייך א קעניג. דאס איז שאול, דער זון פון קיש.“

האט מען לאנג געזוכט שאול'ן און ניט געפונען, ווייל ער האט זיך באהאלטן צווישן די כ ל י מ (קנילים), מיט וועלכע ער האט באארבעט די ערד. צום סוף האט מען אים געפונען און געבראכט און אוועקגעשטעלט פאר דעם פאלק. און ער איז געווען העכער פאר אלעמען אין פאלק מיט א גאנצן קאפ. האט ש מ ו א ל געזאגט: „איר זעט אט דעם אויסדערווילטן? עס איז נישטא זיין גלייכן אין גאנצן פאלק.“

האט דאס פאלק זיך געפרייט און אויסגעשריען: „זאל לעבן דער קעניג!“

און ש מ ו א ל האט דערציילט דעם פאלק וועגן די רעכט פון דעם קעניג, און ער האט דאס פארשריבן אין א בוך. און ער האט

ש מ ו א ל שטעלט פאר ש א ו ל'ז פאר די בני ישראל.

דאס פאלק צוועקגעשיקט אהנים. און ש א ו ל איז אויך צוועק צו זיך אהנים אינ'ם שטעטל גבעה (גיווא). און מיט אים זינגען מיטגע- באנגען א סך העלדישע יונגען. אבער עס זינגען אויך געווען א- דערע מענשן, וועלכע האבן געזאגט: „וואס קען אונז א דער העלפן? ער איז ארים, און שטאמען שטאמט ער פון א קלוינער מ ש פ ה און פון א קלוינעם ש ב מ.“—האבן זיי אים פאר'מ י א ו ס'ט און ניט געבראכט אים קיין געשאנקען. אבער ש א ו ל האט זיך געמאכט דער- פון ניט וויסנדיק.

26. שאול באפרייט די שטאט יביש (יאָוועש).

און נחש (נאכאש) דער קעניג פון עמון (אמון) איז אַנגעפאלן אויף דער שטאט יביש פון די בני-ישראל. האָבן די איינוואוינער פון יביש געשיקט זאָגן נחש'ן: „לאַמיר מאַכן אַ בונד און מיר וועלן דיר דינען.“ — האָט זײַ נחש געזאָגט: „איך וועל מיט אייך שליסן אַ בונד, אויב איר וועט זיך לאָזן אויסשמעקן יעדן איינעם פון אייך אייער רעכט אויג. און איך וועל צווי אַרום באַדעקן מיט שאַנד די בני-ישראל.“

האָבן אים די עלטסטע פון יביש געזאָגט: „לאָז אונז אָפּ זיבן טעג, און נאָכדעם וועלן מיר דיר ענטפערן.“

און די איינוואוינער פון יביש האָבן צעשיקט זייערע מענשן איבער'ן לאַנד פון די בני-ישראל צו לאָזן וויסן וועגן זייער אומגליק. זינען אייניקע פון זיי געקומען אין דער שטאט גבעה און דערציילט פאַר'ן פּאָלק, וואָס פאַר אַן אומגליק עס דערוואַרט זיי. האָט דאָס פּאָלק געהערט און געוויינט. און דערווייל איז אַנגעקומען שאול: ער איז געקומען מיט זינע אַקסן פון פעלד. האָט ער געפרעגט

שאול קומט פון פעלד.

בנים פאלק: „וואס וויינט איר?“ האבן זיי אים איבערגעגעבן, וואס די מענטשן פון י ב י ש האבן זיי דערציילט.

איז ש א ו ל געווארן אויפגעקאכט. האט ער גענומען זינע פאר אקסן און צעשניטן זיי אויף שטיקער און דורך זינע מענטשן צעשיקט איבער אלע טיילן פון דעם לאנד. און ער האט מיט זיי אנגעזאגט: „די אלע, וואס וועלן נישט קומען צו ש א ו ל'ן און ש מ ו א ל'ן, וועל אן מיט זייערע אקסן מאן אזוי, ווי איך האב געמאן מיט מיין פאר אקסן. איז אויף די ב נ י - י ש ר א ל אנגעפאלן א שרעק, און זיי זינען אלע ווי איין מענטש געקומען צו ש א ו ל'ן.

האט זיי שאול איבערגעציילט און איינגעטיילט אין דריי אפטיילונגען. און דורך דער נאכט איז ער געגאנגען, איז אנגעפאלן אויף די ב נ י - ע מ ו ון פון דריי זימן און זיי צעשלאגן און באפרייט די איינוואוינער פון י ב י ש. דאמאלסט האט דאס פאלק געזאגט צו ש מ ו א ל'ן: „אויב עס איז פאראן ווער עס איז, וואס וויל ניט, אז ש א ו ל זאל זיין אונזער קעניג, לאמיר אט די מענטשן נעמען און זיי טייטן.“

האט אבער ש א ו ל ניט דערלאזן און געזאגט: „היינט, ווען דאס פאלק איז געהאלפן געווארן, זאל קיינער ניט געטויט ווערן.“ און ש מ ו א ל האט געזאגט צום פאלק: „אין זיבן טעג ארום קומט צווייגן אינים שמעטל גילגל, און מיר וועלן דארטן באנייען די מלוכה (מלוכה).“

27. ש א ו ל דערצארנט ש מ ו א ל'ן.

און ש א ו ל האט זיך אויסגעקליבן דריי טויזנט מאן פון די ב נ י - י ש ר א ל; זינען צוויי טויזנט פון זיי געווען מיט אים און טויזנט מיט זיין זון י ר ו נ ת (יונאסאן). און אלע אנדערע פון פאלק האט ער צעשיקט אהיים.

און י ר ו נ ת האט געטויט דעם אויפפאסער, וואס די פלישתים האבן געהאט אינ'ם שמעטל גבעה. האט ש א ו ל געהייסן בלאזן אין

שׁוֹפֵר (שוֹפֵר) צוֹ לָאוֹן וויסן וועגן דעם דעם גאַנצן פּאַלק. און ווען די בני-ישראל האָבן דערהערט, אז שאול האָט ווידער-געשפּעניקט געגן די פלישתים, זינען זיי געקומען צו שאול'ן אין גילגל. און די פלישתים האָבן צונויפגעקליבן דרײַסיק טויזנט רײט-וועגן מיט רײטער און מענשן אזוי פיל, ווי זאמד אויפ'ן ברעג פון ים, און זיי זינען אַרויסגעטראָטן קעגן די בני-ישראל. און פון אלע עקן לאַנד און פון אויף יענער זײט ירדן (יאַרדן) זינען די בני-ישראל געקומען צו שאול'ן.

און שאול האָט געוואַרט ביז די זיבן טעג, וואָס שמואל האָט אים געהייסן וואַרטן אין גילגל. אָבער שמואל איז ניט געקומען. האָט דאָס פּאַלק זיך ביסלאַכווייז אָנגעהויבן פּאַנאָדערצוגיין. איז שאול געוואָרן אומגעוולדיק און האָט געהייסן ברענגען צו אים דעם קרבן (קאַרבן). וואָס מען פלעגט געוויינלאַך ברענגען פאַר'ן אָנ-הײב פון אַמלחמה. און ער האָט ניט געוואַרט אויף שמואל'ן און האָט אליין געבראַכט דעם קרבן.

אָבער ווי נאָר ער האָט געבראַכט דעם קרבן, ערשט שמואל קומט אָן. איז שאול אַרויס אַנטקעגן אים באַגריסן אים. אָבער שמואל האָט אים געפרעגט: „וואָס האָסטו דאָס געטאָן? פאַר-וואָס האָסטו ניט געוואַרט אויף מיר?“

האָט שאול געזאָגט: „איך האָב געזען, אז דאָס פּאַלק צעגייט זיך, און דו ביסט צו דער באַשטימטער צײַט ניט געקומען; און די פלישתים האָבן זיך פאַרזאַמלט. האָב איך געטראַכט: „אַט וועלן נאָך די פלישתים צוקומען אַהער אין גילגל, און דאָ איז נאָך דער קרבן (קאַרבן) ניט געבראַכט“, — האָב איך זיך מער ניט געקענט אַינהאַלטן און כ'האָב געבראַכט דעם קרבן.

האָט שמואל געזאָגט שאול'ן: „דו האָסט זיך באַנאַרישט, וואָס דו האָסט מיך ניט געפּאַלגט. וואָלסטו מיך יאָ געפּאַלגט, וואָלסטו און דײַן הויזגעזינד געקייניגט איבער ישראל אויף אייביק. און איצט וועט דײַן קייניגן דויערן נישט לאַנג.“

און שמואל האָט זיך אויפגעהויבן און איז אַוועק פון גילגל.

28. שאול און יונתן צעשלאָגן די פלישתים.

יונתן און זיין געווער־טרעגער קריכן אראפ צו די פלישתים.

און יונתן, שאול'ס זון, האָט געזאָגט צו זײַן געווער־טרעגער:
„קום, לאַמיר אַריבער אין דעם לאַגער פון די פלישתים.“ — און דעם
פאָטער זײַנעם האָט ער פון דעם ניט דערציילט. זײַנען זײ געגאַנגען.
האַט יונתן געזאָגט: „מיר וועלן מאַכן אַזאַ סימן (סימען):
אויב די פלישתים וועלן אונז זאָגן: „וואַרט, ביז וואַנען מיר וועלן קו־
מען צו אייך“, וועלן מיר בלייבן שמוּץ און ניט גוּן צו זײ. און אויב
זײ וועלן זאָגן: „קומט נאָר אַהער צו אונז“, — וועלן מיר מאַקע גוּן
און מיר וועלן זײ צעשלאָגן.“

און ווען די פלישתים האָבן זיי דערזען, האָבן זיי געזאָגט: „אָן
איז ווער פון די ב נ י - י ש ר א ל. זיי זינען אַרויסגעקראַכן פון די
לעכער, וואו זיי האָבן זיך באַהאַלטן.“ — און זיי האָבן אויסגעשריען
פון דערווייטנס: „קומט נאָר אַהער, וועלן מיר אײַך שוין אַנלערנען!“
האַט יו נ ת ן געזאָגט צו זײַן געווער-טרעגער: „קום, מיר
וועלן זיי צעשלאָגן.“ און זיי זינען געקראַכן אויף אַלע פיר און זינען
צוגעקומען צו דעם לאַגער פון די פלישתים און האָבן אָנגעהויבן צו
שלאָגן די פלישתים. האָבן יענע געמוינט, אַז אַ גאַנצע מ ח נ ה
(מאַכנע) פון י ש ר א ל איז אויף זיי אָנגעפאַלן. האָבן זיי זיך דער-
שראַקן און אָנגעהויבן אַנטלויפן.

האַבן ש א ו ל'ס וועכטער דערזען, אַז די פלישתים לויפן אַרום צע-
טומלטע. האָבן זיי דאָס איבערגעגעבן ש א ו ל'ן. האַט ש א ו ל געהויסן
איבערצווילן אַלעמען און זען, ווער עס פעלט. האַט זיך אַרויסגעוויזן,
אַז עס פעלט יו נ ת ן און זײַן געווער-טרעגער.

האַט ש א ו ל געהויסן די אַלע, וואָס זינען געווען מיט אים, זיי
זאָלן זיך מאַכן גרויט און אָנפאַלן אויף די פלישתים. און ווען די ב נ י -
י ש ר א ל זינען אָנגעפאַלן אויף די פלישתים, זינען יענע אינגאַנצן
צעטומלט געוואָרן און האָבן אָנגעהויבן לויפן אין אַלע זײַטן. און די
ב נ י - י ש ר א ל האָבן זיי נאַכגעיאָגט. און ווען די ב נ י - י ש ר א ל,
וואָס זינען געווען איבער'ן לאַנד אויסבאַהאַלטן פאַר די פלישתים,
האַבן דערהערט, אַז די פלישתים זינען צעשלאָגן, זינען זיי אַרויס פון
זייערע באַהעלטענישן און געהאַלפן נאַכיאָגן זיי.

און ש א ו ל האַט געזאָגט: „קוינער זאָל גאַרנישט היינט אין
מויל ניט נעמען און ניט פאַרנעמען אויף עסן די צײַט, וואָס איז אַזוי
וויכטיק אויף נאַכיאָגן די פלישתים. האַט קוינער פון ש א ו ל'ס מענשן
גאַרנישט פאַרווכט דעם גאַנצן טאָג. אָכער יו נ ת ן האַט פון זײַן
פאַטערס באַפעל ניט געהערט; און ווען ער איז געקומען אין וואַלד,
האַט ער דאָרט געפונען אַ בינשמאַק מיט האַניק. האַט ער אײַנגע-
טונקט זײַן שמעקן אין האַניק און זיך דערפרישט דערמיט. האַט
אײַנער געזאָגט יו נ ת נ'ען, אַז זײַן פאַטער האַט פאַרבאָטן אינגאַנצן

הינט צו עסן. האָט זיך יונתן געוואונדערט און געזאָגט: „מיין פֿאַטער האָט אונז אומגליקלאַך געמאַכט. ווען דאָס פֿאַלק וואָלט גע- געסן, וואָלט עס דאָך מער כו"ח (קויאַך) געהאַט צו שלאָגן זינע פֿינט.“

און ווען שאול האָט זיך דערוואוסט, אז יונתן האָט ניט אויסגעפֿאַלט זיין באַפעל און געגעסן דעם טאָג, האָט ער געזאָגט: „עס מאַכט נישט אויס, וואָס דאָס איז יונתן מיין זון; אָבער ער האָט ניט געפֿאַלט מיין וואָרט, ניט געהאַלטן די שבו"ע תּ, מיט וועלכער איך האָב באַשוואָרן אלע אונזערע מענשן. ער מוז שטאַרבן.“ אָבער דאָס פֿאַלק האָט געזאָגט: „זאָל יונתן שטאַרבן? איבער אים זינען מיר דאָך הינט געהאַלטן געוואָרן. מיר וועלן אים נישט לאָזן טויטן. א פּי ל ו קיין איין האָר פון זיין קאַפּ וועלן מיר ניט לאָזן פֿאַלן.“ און זיי האָבן געראַטעוועט יונתן נ'ען פון שטראָף. נאַכדעם איז שאול אַוועק צו זיך אַהיין, און די מלוכה איז פֿאַרפעסטיקט געוואָרן אין זינע הענט. און די גאַנצע צייט פון זיין קעניג, האָט שאול געפירט קריג מיט די פּלישתים. און שאול האָט באַשטימט פֿאַר דעם אָנפירער פון זיין חיי ל (כאַהיל) זיין שוועסטער-קינד אבנר (אונזער).

29. שאול און עמלק (אַמאַלעק).

אינמאַל איז שמואל געקומען צו שאול'ן און האָט אים גע- זאָגט: „ווען די בני-ישראל זינען אַרויס פון מצרים, איז עמלק געווען דער ערשטער אַנצופֿאַלן אויף זיי; און פֿון דע- מאַלט אָן איז ער פֿאַרבליבן אַ פֿינט פון די בני-ישראל. איצט גיי און צעשלאַג עמלק און פֿאַרוויסט זיין לאַנד. זאַלסט קיינעם פון זיי ניט איבערלאָזן — קיין מאַן, קיין פֿרוי, קיין קינד. זאַלסט פֿאַר- ניכטן בני זיי אַלץ — פון אַן אַקס ביז אַ שעפּס, פון אַ קעמל ביז אַן אייזל.“

האָט שאול צונויפגערופן דאָס פֿאַלק און איז געגאַנגען און צע-

שלאגן ע מ ל ק. ער האָט פאַרניכטעט דאָס גאַנצע פּאָלק פון ע מ ל ק; נאָר דעם קעניג זייערן, אַ ג ג נ (אַגאַנן), האָט ער געכאַפט אַ לעבע-דיקן, און ער האָט אויף אים ר ח מ נ ו ת (ראַכמאַנעס) געקראָגן, און אויך אויף די בעסטע פון די שעפּסן און רינדער און אויף אַנדערע גוטע זאַכן, וואָס ער האָט דאַרט געפונען; און ער האָט דאָס ניט פאַר-וויסט, נאָר מיט זיך מיטגענומען, ווען ער האָט זיך אומגעקערט אַהײַם. אויף מאָרגן איז ש מ ו א ל געקומען צו ש א ו ל'ן. האָט אים ש א ו ל באַגעגנט, באַגריסט און געזאָגט: „איך האָב דורכגעפירט, וואָס דו האָסט מיר געהײסן.“

האָט ש מ ו א ל געפרעגט: „און וואָס הער איך עפעס פאַר אַ ק ו ל פון שעפּסן און רינדער?“

האָט ש א ו ל געענטפערט: „דאָס האָב איך געבראַכט פון ע מ ל ק. דאָס פּאָלק האָט זיך דערבאַרימט אויף די בעסערע שעפּסן און רינדער און האָט זײ געבראַכט מיט זיך. דאָס איבעריקע האָבן מיר פאַרוויסט. אויך אַ ג ג'ן, דעם קעניג פון ע מ ל ק, האָב איך געבראַכט מיט זיך, און דאָס גאַנצע פּאָלק פון ע מ ל ק האָב איך פאַרניכטעט.“

האָט ש מ ו א ל געזאָגט צו ש א ו ל'ן: „דו האָסט זיך שטאַרק באַנאַרישט. דו האָסט זיך געאַנילט נעמען רויב פון דעם פּײַנט, און דו האָסט ניט געפּאָלגט, וואָס מען האָט דיר געהײסן.“

האָט ש א ו ל געזאָגט ש מ ו א ל'ן: „פאַרגיב מיר. איך האָב גע-זינדיקט קעגן דיר. בלײַב דאָ מיט מיר, און זאָל דאָס פּאָלק זען, אַז דו ביסט ניט קעגן מיר.“

האָט ש מ ו א ל געזאָגט: נײַן, איך וועל בײַ דיר ניט פאַר-בלײַבן. דו האָסט ניט אויסגעפּאָלגט, וואָס מען האָט דיר געזאָגט, און דו פּאַסט ניט צו זײַן קעניג אין י ש ר א ל. און ער האָט זיך אויס-געדרייט און געוואַלט אוועקגיין. האָט ש א ו ל אים אַנגעכאַפט פאַר זײַן מאַנטל און צעריסן אים... האָט ש מ ו א ל געזאָגט: „אזוי וועט דיין קעניגרייך אָפּגעריסן ווערן פון דיר און אָפּגעגעבן ווערן צו איינעם, וואָס איז בעסער פון דיר.“

ש א ו ל צ ע ר י י ס ט ש מ ו א ל' ס מ א נ ט ל.

האָט ש א ו ל געזאָגט: „אַבער פאַר די עלטסטע פון פּאָלק און פאַר דעם גאַנצן פּאָלק האַלט מיך ערלאַך און קום מיט מיר.“
 איז ש מ ו א ל געגאַנגען מיט ש א ו ל'ן; און ער האָט געהויסן און מען האָט געבראַכט אַ ג ג'ן. און ש מ ו א ל האָט געזאָגט צו אַ ג ג'ן: „דיין שווערד האָט אַ סך מאַמעס אומגליקלאַך געמאַכט. איצט וועט דיין מאַמע פאַראומגליקט ווערן.“ — און ער האָט דער-הר געט אַ ג ג'ן פאַר אַלעמען אין די אויגן.
 און ש א ו ל איז אַוועק צו זיך צוהויסן. און ש מ ו א ל איז אַוועק אין זײַן שטאָט, און ער האָט שוין מער ניט געזען ש א ו ל'ן ביז זײַן טויט; און אים האָט פאַרדראָסן, וואָס ער האָט געמאַכט ש א ו ל'ן פאַר קעניג איבער די ב נ י י ש ר א ל.

30. ש מ ו א ל זאַל ב ט ד ו ד'ן (דאָווידין).

נאָך דער דאָזיקער פאַסירונג איז ש א ו ל זייער אומעטיק געוואָרן, און פון צײַט צו צײַט פלעגט ער האָבן שלעכטע זעאונגען. האָבן זײַנע

דינער אים געזאגט: „ערלויב אונז, אונזער האר, וועלן מיר געפינען פאר דיר א מאן, וואס קען שפילן אויף דער הארפע. און אז דיר וועט אומעטיק ווערן, וועט ער שפילן פאר דיר אויף דער הארפע, און דיר וועט בעסער ווערן. האט שאול זיי געזאגט: „גייט, געפינט אצא מאן, וואס קאן גוט שפילן, און ברענגט אים אהער.“

האט אריינער פון זינע יונגען געזאגט: „איך האב בני ישי (אישאי) פון בית-לחם (בני-לעכעם) געזען איינעם א זון, זייער א שיינעם און א פארשטענדלאכן, און ער קען שפילן אויף דער הארפע. זיין נאמען איז דוד (דאוויד).“

האט שאול געשיקט שלוחים צו ישי, און געבעטן, ער זאל אים צושיקן דוד. האט ישי מיטגעגעבן דוד'ן מתנות פאר דעם קעניג און האט אים צוגעשיקט צו שאול. איז דוד זייער שטארק געפעלן געווארן שאול, און שאול האט אים איבערגעלאזן בני זיך. פלעגט דוד א צייט זיין בני שאול, און אויף א צייט פלעגט ער זיך אומקערן אהיים צו פיםערן זיין פאטערס שאף. און אז שאול

דוד שפילט פאר שאול.

פלעגט ווערן אומעטיק, פלעגט דוד נעמען זיין הארפע אין האנט און שפילן. פלעגט שאול לין בעסער ווערן, און ער פלעגט פרוילאכער ווערן, און עס פלעגט זיך פון אים אפמאן זיין שווער געמיט.

און שמואל האט געהערט וועגן דוד'ן. איז ער אוועק אין בית-לחם. ער האט מיט זיך מיטגענומען א קאלב, האט זי דארט געקוילעט, געמאכט א מאלציניט און איינגעלאדן די עלטסטע פון דער שטאט און אויך ישי'ן (אישען) און זינע זין.

ביים מאלציניט האט ער זיך דורכגערעדט מיט אלע קינדער ישי'ם, אבער זיי זינען אים ניט געפעלן געווארן. האט שמואל געפרעגט ישי'ן: „זינען דאס אלע דינע קינדער, צי דו האסט נאך?“ האט ישי' געענטפערט: „אויך האב נאך איינעם, דעם אינגסטן, דוד'ן, איז ער אין פעלד און פיימערט די שאף.“

שמואל זאלבט דוד'ן.

האט שמואל געזאגט: „שיק און ברענג אים, ווייל איך קען ניט אוועק פון דאנען ביז ער וועט נישט קומען.“ — האט ישי גע-

שיקט און האָט אים געבראַכט. און דוד איז געווען אַ פּינער יונג מיט שײַנע ליכטיקע אויגן. האָט שמואל אים באַטראַכט, האָט אַרויסגענומען אַ קריגל מיט בוימל און האָט אים געזאַלכט. און נאָכ-דעם האָט זיך שמואל אויפגעהויבן און איז אַוועק צוריק צוהיטן. און פון יענעם טאָג אָן האָט זיך דוד געפילט נאָך מוטיקער און קרעפטיקער ווי פריער.

31. דוד דער גוטער פאסטוך.

דוד איז געווען זייער אַ גוטער פאסטוך. ער פלעגט פוטערן זיינע סטאָדעס שאָף אַזוי אויסגעריכט, אז יעדערער פון זיי זאל אָנ-קומען אַזאַ שפּיץ, ווי פאַר איר איז בעסער און געזינטער. צום אַלעם ערשטן פלעגט ער אַרויספירן גאָר די אינגסטע, אַנצוויי-ניקע שעפעלאַך, זיי זאלן אַפעסן דאָס אויבערשטע פון גראָס, וואָס איז אַם ווייכסטן און אַם גרינגסטן צו קניען. דערנאָך — די אַלטע שוואַכ-צויניקע שעפּסן, זיי זאלן געניסן פון דער מיט גראָס, וואָס איז נאָך אויך גענוג ווייך. און צום אַלעם לעצטן—די דערוואַקסענע יונגע שאָף, וואָס קאַנען מיט זייערע פעסטע ציין גוט קניען און קאַנען פאַרדייען אויך דאָס אונטערשטע האַרמע גראָס, וואָס נאָענט ביים וואַרצל. דערפאַר איז דוד שפּעטער אויך געוואָרן אַ גוטער קעניג, אַ גוטער פאסטוך ביי דעם פּאַלק ישראֵל.

32. דוד און גלית (גאליעס).

אוינמאַל האָבן די פלישתים צונויפגעקליבן זייערע אַרמײַען און אַרויס קעגן די בני-ישראל אויף מלחמת. און שׂאול האָט צונויפגעקליבן די בני-ישראל און איז אַרויס קעגן די פלישתים. זיינען די פלישתים געשטאַנען אויף איין באַרג און די בני-ישראל אויף אַ צווייטן באַרג אַנטקעגן זיי. איז פון דעם לאַגער פון די פלישתים אַרויס אַ מאַן מיט דעם נאָ-מען גלית. ער איז געווען איבער זעקס אײַלן די הײַז, האָט גע-

טראגן אַ בראַנזן הימל אויפ'ן קאפ און אַ בראַנזענעם פאנציר
אויפ'ן לייב, און זײַן שווערד איז געווען פון אייזן און האָט געוואויגן
זעקס הונדערט פונט.

און גלית האָט זיך אוועקגעשטעלט און אויסגערופן צו די
בני-ישראל: „צוליב וואָס זאָלט איר גיין אויף מלחמה?
אַט בין איך פון די פלישתים, און איר קלייבט אויס איינעם פון זיך:
זאָל ער קומען אַהער, און מיר וועלן זיך שלאָגן צווישן זיך. וועט ער
מיך דער'הר גענען, וועלן מיר זײַן אַנערע קנעכט; און אויב איך
וועל אים בייקומען, וועט איר זײַן אונזערע קנעכט.“ און ער האָט
צוגעגעבן: „אַט, פאַר אַלעמען אין די אויגן, רוף איך אײַך אַרויס.
גיט איינעם פון אײַך, וואָס זאָל זיך מיט מיר שלאָגן.“

האַט שאול און די בני-ישראל אַלע דערהערט אַט די
רויך, און זײ זײַנען פאַרציטערט געוואָרן. האָט שאול געלאָזט אויס-
רופן און פרעגן, צי וואָלט ווער געוואָלט גיין שלאָגן זיך מיט דעם
פלישתין; אָבער קיינער האָט זיך ניט אָפגערופן.

און מיט שאול'ן האָבן זיך אויך געפונען ישי'ם דריי זין. און
דוד איז דעמאָלט געווען ביי זײַן פאָטער און געפיטערט זײַנע שעפסן.
האַט ישי גערופן דוד'ן און געזאָגט: „נעם דיר מיט צען לעב-
לאַך ברויט און טראַג אוועק דינע ברידער, וואָס אויף דער מלחמה;
און צען גאַמלקעס נעם און ברענג דאָס אַמתנה זײַער אָפיצער.
און דו וועסט זען, וואָס דינע ברידער מאַכן.“

האַט דוד איבערגעלאָזן די שעפסן אויף אַ וועכטער און איז
געגאַנגען צו זײַנע ברידער, אַזוי ווי זײַן פאָטער ישי האָט אים
געהייסן. און ער איז געקומען צו זײַנע ברידער און האָט זײ געפרעגט,
וואָס זײ מאַכן. און ווי ער שמויט אַזוי און רעדט מיט זײ, ערשט
גלית דער פלישתין איז ווידער אַרויס פון זײַן מחנה און האָט
אַרויסגערופן איינעם, וואָס זאָל זיך גיין שלאָגן מיט אים. און ווען די
בני-ישראל האָבן אים דערזען, האָבן זײ זיך דערשראָקן און
זײַנען אַנמלאָפן געוואָרן. און איינער פון די בני-ישראל האָט
דערצוילט די אַנדערע: „איר ווייסט, מען האָט געלאָזט וויסן, אַז

אויב ווער עס איז פון י ש ר א ל וועט גיין און דערשלאגן דעם פלישתי, וועט אים דער קעניג רינג מאכן, געבן אים זיין טאכטער פאר א ווייב, און זיין פאטערס הויז-געזינד וועט ער באפרייען פון אלע אפצאלונגען." — האט דאס ד ו ד געהערט און איבערגעפרעגט: „וואס וועט מען געבן דעם מאן, וואס וועט שלאגן אים דעם פלישתי, וועלכער האט געזידלט די בני-י ש ר א ל?״

האט ד ו ד'ס עלטערער ברודער דערהערט, ווי ד ו ד פרעגט זיך נאך. האט ער זיך אויף אים אָנגעבויערט און געזאָגט: „וואָס ביסטו געקומען אַהער? אויף וועמען האָסטו איבערגעלאָזן די שאַף אין סטעפּ? איך קען דיין נאַרישקייט. אַ קוק מאַן אויף דער מ ל ח מ ה ביסטו געקומען אַהער.“

האט ד ו ד געענטפערט: „וואָס אַזעלכעס האָב איך געטאָן? איך האָב דאָך נאָר געפרעגט.“ — און ער האָט זיך אָפּגעקערט און איז אַוועק אין אַן אַנדער זייט.

האט מען דערציילט ש א ו ל'ן, אַז ד ו ד פרעגט זיך שטאַרק נאָך וועגן ג ל י ת'ן און וועגן דעם קעניגס פאַרשפרעכן. האָט ש א ו ל געהייסן ברענגען צו אים ד ו ד'ן, און ער האָט אים געפרעגט, פאַר-וואָס אינטערעסירט ער זיך אַזוי וועגן ג ל י ת'ן. האָט ד ו ד גע-זאָגט: „קײן מענש דאַרף בײַ זיך ניט אַראָפּפאַלן. איך, דיין קנעכט, וועל גיין און שלאָגן זיך מיט דעם פלישתי.“

האט ש א ו ל געזאָגט: „דאָס איז ניט פאַר דיר. דו ביסט נאָך גאָר אַ יונגער מאַן, און ער איז אַ דערפאַרענער מ ל ח מ ה - מענש.“

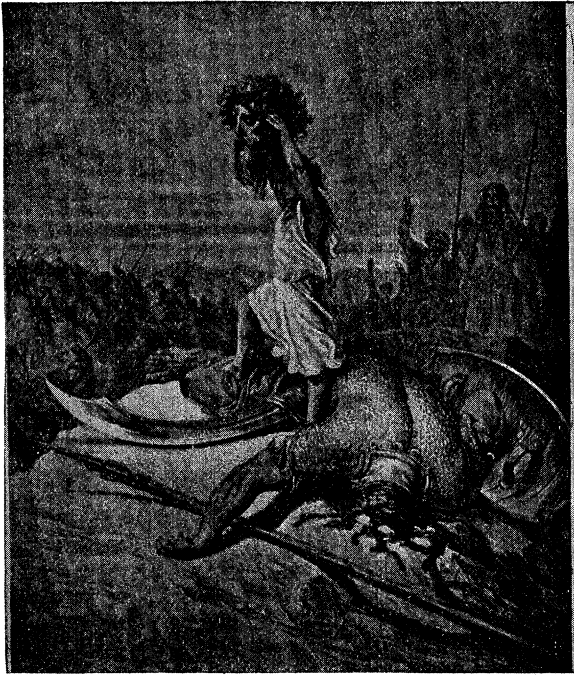
האט ד ו ד געזאָגט: דו ווײַסט, איך בין אַ פאַסטוך. און איינמאַל איז צו אונזער סטאַדע געקומען אַ לײַב. דער לײַב האָט צו-געכאַפט אַ שעפעלע. האָב איך אים נאַכגעיאָגט און אָפּגענומען דאָס שעפעלע. האָט ער זיך דעמאָלט געוואָרפן אויף מיר. האָב איך אים אָנגעכאַפט פאַר זײַנע האַר און געשלאָגן און געטויט. איז אויב דיין קנעכט האָט בײַגעקומען אַ לײַב, וועל איך אויך קענען בײַקומען אים

דעם מי אױס'ן פלישתי, וואָס האָט געזידלט און געלעסטערט דאָס פּאַלק ישראָל.

האַט שאַויל געזאָגט: „גוי, און זאָל דיר באַגליקן.“ — און שאַויל האָט אַראָפּגענומען זײַנע מלחמה-קליידער און אָנגעטאָן זײַ דו'ן און אַרומגעאַרטלט דו'ן מיט זײַן שווערד. האָט דו'ד געפרוּאוּט גײן אין אָט די קליידער און האָט ניט געקענט. ער איז ניט געווען געוואוינט צו זײַ, און עס איז אים געוועזן שווער. האָט דו'ד אַראָפּגענומען פון זיך די קליידער, גענומען אין האַנט זײַן וואַרפּשטעקל, אָנגעקליבן בײַם ברעג טײַכל פינגל גלאַטע שטײַנד-לאַך, אַרײַנגעלײַגט זײַ אין זײַן שעפּער-זעקל און איז אַוועק אַנטקעגן דעם פלישתי.

ווען גליחת האָט דערזען דו'ן, האָט ער זיך אויסגעלאַכט פון אים. אַנטקעגן אים איז עפּעס געגאַנגען אַ יונג אינגל, אַ רויטיג-קער, אַ שײַנער. האָט ער געזאָגט צו דו'ן: „וואָס בין איך—אַ הונט, וואָס דו קומסט אַנטקעגן מיר מיט אַ שטעקן? קום, וועל איך נעמען דײַן לײב און אַוועקוואַרפן אַלס רויב פאַר די פּױגלען און חיות (כאַיעס).“ — און ער האָט געזידלט דו'ן און דו'ס פּאַלק.

האַט דו'ד געזאָגט צום פלישתי: „דו קומסט צו מיר מיט'ן שווערד און מיט'ן שפיז, דו מי אױס'ער מענש, וואָס האָט געלעסטערט און באַלײַדיקט מײַן פּאַלק. אַכער איך וועל בײַ דיר דײַן קאַפּ אַראָפּ-נעמען. און זאָלן אַלע ווײַסן, אַז ניט אין שווערד און ניט אין שפיז ליגט די גאַנצע קראַפּט.“ — און ווען גליחת איז צוגעקומען נעענטער צו דו'ן, האָט דו'ד אַרויסגענומען אַ שטײַנדל פון זעקל און מיט'ן וואַרף-שטעקל אַ שלײַדער געטאָן דאָס און געטראָפּן גליחת'ן גלײַך אין שמערן אַרײַן. און דאָס שטײַנדל האָט זיך טיף אײַנגעגראַבן גליחת'ן אין קאַפּ. איז ער אַנידערגעפאַלן אויף דער ערד. איז דו'ד צוגעלאָפּן צו גליחת'ן, אַרויסגענומען בײַ אים פון שײַד דעם שווערד און אים דערמיט דעם קאַפּ אָפּגעהאַקט.

דוד דער'הרג'עט גלית'ן.

ווי די פלישתים האבן דערזען, אז זייער העלד איז מויט, זינען
 זיי זיך צעלאפן. און די בני-ישראל האבן זיי נאכגעיאגט און
 זיי צעשלאגן.

33. דוד ווערט דער פאלקס-העלד.

און ווען דוד האט געהרג'עט דעם פלישתן, האט אים
 אבנר (אזווער), שאול'ס קריגס-הער, געבראכט פאר שאול'ן.
 און שאול האט אים איבערגעלאזט ביי זיך און האט אים שוין
 מער ניט געלאזט אומקערן זיך צו זיין פאטער.

און יונתן, שאו'ל'ס זון, האט שטארק ליב באקומען
דוד'ן. האט ער אים אפגעגעבן זיין מאנטל, זיין שווערד, זיין בויגן
און זיין גארטל.

און דוד איז געגאנגען, וואוהין נאר שאו'ל האט אים גע-
שיקט. און וואוהין ער איז געגאנגען, האט ער באגליקט. האט אים
שאו'ל באשטימט פאר א קרוינס-עלמסטן. און אלע שאו'ל'ס
דינער און דאס גאנצע פאלק האבן ליב באקומען דוד'ן.

נאר איינמאל, ווען דוד איז געקומען פון אמלחמיה מיט
די פלישתים, זינען די פרויען ארויס אנטקעגן מיט פויקן און מיט
טענין, און זיי האבן געזונגען: „שאו'ל האט צעשלאגן די טויזנטער
און דוד די צענדליקער טויזנטער!“

האט שאו'ל'ן שטארק פארדראסן, וואס מען האט דוד'ן
געשטעלט איבער אים: „וואס, האט ער געטראכט, פעלט איצט נאך
דוד'ן, אויסער דער מלוכה?“ און פון יענעם טאג אן האט שאו'ל
געטראגן א פינטשע אויף דוד'ן. איינמאל האט שאו'ל ווי-
דער געליטן פון זיין אומעטיקייט, און דוד איז געשטאנען פאר
אים און געשפילט אויף זיין הארפע. האט שאו'ל גענומען די
שפיו, וואס ער האט געהאט לעבן זיך, און א שליידער געטאן אויף
דוד'ן. האט זיך דוד אפגעקערט, און די שפיו האט געטראפן
אין וואנט.

האט שאו'ל מורא געקראגן פאר דוד'ן. האט ער אים
מער נישט גערופן צו שפילן פאר זיך, נאר באשטימט אים פאר א האר
פון טויזנט.

און דוד האט באגליקט אין אלין, וואס ער האט אונטערגענומען,
און דאס פאלק האט אים שטארק ליב באקומען. און וואס מער דוד'ן
האט געגליקט, אלין מער האט שאו'ל מורא געהאט פאר אים.
און ער האט גענומען קליגן זיך, ווי צו באזיטיקן דוד'ן. און ער
האט געטראכט: „זאל מיין האנט ניט זיין אויף דוד'ן, נאר זאל
ער פאלן אין קאמף מיט די פלישתים.“

האט ער גערופן דוד'ן און אים געזאגט: „מיין עלטסטע טאכ-

מער האָט שוין חתונה געהאַט, אָבער אַט איז מײַן אינגסטע
מאַכטער מיכל; איך וועל זי דיר געבן פאַר אַ ווייב.

האַט דוד געזאָגט: „ווער בין איך, און ווער איז מײַן הויזגעזינד,
אַז איך זאָל ווערן דעם קעניגס אײַדים? און דערצו בין איך אַזוי אַרים.“
האַט דער קעניג געזאָגט: „דו וועסט ווערן מײַן אײַדים, ווען דו
וועסט ברענגען אַלס נדן (נאַדן) הונדערט פלישתים.“

האַט דוד גענומען זינע מענשן און איז אוועק צו די פלישתים,
דער'הר ג'עט צוויי הונדערט פון זיי און געבראַכט צו שאול'ן. האָט
שאול געגעבן דוד'ן זיין מאַכטער מיכל פאַר אַ ווייב. און מיכל
האַט ליב באַקומען דוד'ן.

שאול ווארפט די שפיז אויף דוד'ן.

34. דוד אנטלויפט פון שאול'ן.

און שאול האט פינטט באקומען דו'ן. האט ער געזאגט יונת נ'ען און די דינער זינען: „מען וואלט געדארפט טויטן דו'ן.“ האט יונתן איבערגעגעבן וועגן דעם דו'ן און געזאגט: „היט זיך אפ! באהאלט זיך ביז מארגן. און איך וועל רעדן מיט'ן טאטן און וועל זען, וואס ער וועט מיר זאגן.

און יונתן האט געזאגט שאול'ן: „פארוואס זינדיקסטו, קעניג, געגן דוד דיין קנעכט? ער האט דאך אזוי פיל מאל איינגעשמעלט זיין לעבן צו ראטעווען דיין פאלק אין דעם קאמף מיט די פלישתיים. דו האסט דאך דאס אליין געזען און געפרייט זיך.“

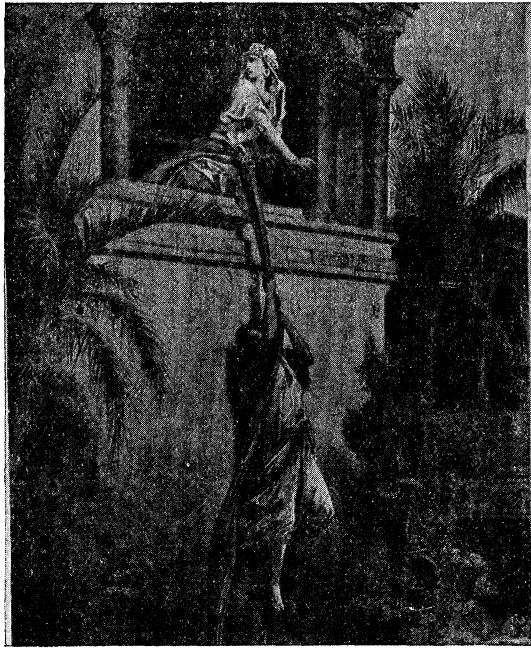
האט שאול צוגעשווארן יונת נ'ען, אז ער וועט דו'ן נישט אַנרירן. האט יונתן ווידער געבראכט דו'ן פאר שאול'ן, און דוד איז געבליבן ביי שאול'ן אזוי ווי פריער.

אבער איין מאל האט ווידער אויסגעבראכן א מלחמה קעגן די פלישתיים, און דוד האט ווידער אָפּגעהאלטן אַ גרויסן זיג איבער זיי. איז שאול שמאָרק אומעטיק געוואָרן. און ווען דוד האט פאר אים געשפילט אויף זיין האַרפע, האט שאול אַ וואַרף געטאָן אויף אים זיין שווערד. האט דוד אויסגעמיטן דעם שווערד, און דער שווערד איז אַריין אין וואַנט. האט זיך דוד אויפגעהויבן און איז אַנטלאָפן צו זיך אַהיים. האט שאול געשיקט זינען מענשן, זיי זאלן אַפּהיטן דו'ן און טויטן אים.

האט מיכל געזאגט דו'ן: „אויב דו וועסט גלייך נישט אַנטלויפן, וועט מען דיך מאַרגן טויטן.“ האט זי אַראָפּגעלאָזן דו'ן דורכ'ן פענסטער, און ער איז אַנטלאָפן געוואָרן. און אין דו'ס בעט האט זי אַוועקגעלייגט אַ מאַנעקען און עס צוגעדעקט מיט ציגנפעל, כדי אַפּצונאַרן די וועכטער. און אינדערפרי האט שאול געשיקט שלוחים נעמען דו'ן. האט מיכל געזאגט, אז ער איז קראַנק. האט שאול געהייסן ברענגען דו'ן מיט'ן בעט. זינען די שלוחים געגאַנגען און געטראָפן אין בעטל דעם מאַנעקען און האָבן איבערגעגעבן וועגן דעם שאול'ן.

האָט ש א ו ל גערופן מיכלען און זי געפרעגט: „פארוואָס האָסטו מיך אויסגענאַרט און געלאָזט מיין פּינט אַנטלויפֿן?“ — האָט מיכל געזאָגט: „ער האָט געפּאָדערט, האָב איך דאָס געטאָן.“

און דוד איז אַנטלאָפֿן אין רמיה (ראַמאָ) צו שמואל'ן. האָט מען דערציילט ש א ו ל'ן, אַז דוד איז אין רמיה. האָט ער געשיקט זינע מענשן, זיי זאלן נעמען דו ד'ן. זינען די מענשן געקומען אין רמיה, און זיי האָבן דערזען, ווי אַ קאַמפּאַניע נביאים (נעוויאים) שמואל לעבן שמואל'ן און זינגט באַגייסטערט. זינען זיי אויך באַגייסטערט געוואָרן און צוזאַמען מיט די אַנדערע אַנגעהויבן צו זינגען; און זיי האָבן דו ד'ן ניט געטשעפעט.

מיכל לאָזט אַראָפּ דו ד'ן דורכ'ן פּענסטער.

35. דוד געזעגנט זיך מיט יונת נען.

און דוד איז אנטלאפן פון רמה, איז געקומען צו יונת נען און אים געזאגט: „וואס אזעלכעס האב איך געמאָן? מיט וואָס האָב איך זיך פארזינדיקט בני דנין פאָטער, וואָס ער וויל מיך מיינן?“ האָט אים יונתן געזאָגט: „דו וועסט נישט שטארבן. מיין פאָטער מוט קיין זאך נישט, איידער ער באַראַט זיך מיט מיר. און וועגן דעם האָט ער מיר גאַרנישט נישט געזאָגט.“

האָט אים דוד געזאָגט: „אפשר ווײַס דנין פאָטער, אז איך האָב געפונען ליבשאַפט אין דינע אויגן, און ער האָט געטראַכט, עס וועט דיר פאַרדריסן, ווען ער וועט עס דיר זאָגן. אָבער איך שווער דיר, אז עס איז געווען איין מראַט צווישן מיר און דעם טויט. און איך בעט דיך: אויב איך האָב זיך מיט עפעס פאַרזינדיקט, מײַנט דו מיך און ברענג מיך נישט פאַר דינן פאָטער.“

האָט יונתן געזאָגט: „וואָס רעדסטו? אויב איך וועל נאָר וויסן, אז מיין פאָטער האָט באַשלאָסן דיר שלעכטס צו מאַן, וועל איך דיר גלייך לאָזן וויסן. מאַרגן איז דער ערשטער טאָג פון חודש (כּוּידעש). אז דו וועסט נישט קומען צום עסן, וועט דיין פּלאַץ בלייבן לײַדיק. און איך וועל זען, וואָס דער פאָטער וועט וועגן דעם זאָגן. דו באַהאַלט זיך דאָ אין וועלדל און וואַרט אויף מיר.“

האָט זיך דוד באַהאַלטן אין וועלדל. און אויף מאַרגן, אין דעם טאָג פון אַנהײב חודש, איז דער קעניג ווי געוויינטלאַך גע- זעסן אויף זײַן פּלאַץ, און יונתן און אַבנר אויף זײַערע פּלע- צער, און דוד'ס פּלאַץ איז געבליבן לײַדיק. האָט שאול גע- פרעגט יונת נען: „פאַרוואָס איז דוד נישט געקומען עסן?“ — האָט יונתן אים געענטפּערט: „דוד האָט זיך בני מיר אָפּגע- בעטן, ער זאָל גיין צו זיך אין שמעטל. זײַ האָבן דאַרט הײַנט אַ פּאַ- מיליע-י-ו-ם-טוב (יאַמטעוו). האָט ער געבעטן, איך זאָל אים לאָזן גיין זען די כּרײַדער זײַנע. דערפאַר איז ער הײַנט נישט געקומען צום קעניגס טיש.“

איז שאו ל בני געווארן אויף יונת נ'ען און געזאגט: „דו אויסווארף איינער! איך וויל דאך, אז דו האסט זיך אויסגעקליבן אט דעם זון יש'ים אויף דיין אייגענעם אומגליק. וויל כל-זמן (קאלומאן) אט דער דוד לעבט, וועסטו קיינמאל ניט זיכער זיין, אז די מלוכה וועט פארפעסטיקט ווערן אין דינע הענט. איצט גיי און ברענג אים אהער, וויל עס קומט אים טויטן.“

האט יונתן געזאגט: „פארוואס זאל מען אים טויטן? וואס האט ער אזעלכעס געטאן?“ — האט שאו ל אין צארן א ווארף געטאן זיין שווערד און געוואלט דערשלאגן יונת נ'ען. דעמאלט האט יונתן פארשטאנען, אז זיין פאטער האט באשלאסן טויטן דוד'ן. איז ער אויפגעשטאנען פון טיש א צארנדיקער און האט מער ניט געגעסן.

און אויף מארגן אינדערפרי איז ער ארויס אין פעלד צום וועלדל, וואו דוד האט זיך באהאלטן. און דוד איז ארויס פון באהעל-מעניש, צוגעקומען צו יונת נ'ען, צעקושט זיך מיט אים, און זיי האבן זיך ביידע פאנאנדערגעוויינט. האט יונתן דערציילט דוד'ן וועגן אלץ און האט אים געזאגט: „זאל בלייבן אזוי, ווי מיר האבן ביידע געשווארן; אז עס זאל אויף שמענדיק זיין פרידן צווישן מיר און דיר, צווישן מינע קינדער און דינע קינדער.“ און זיי האבן זיך צעזעגנט און צעשיידט.

36. שאו ל הר געט אויס די כוהנים (קוהאנים) פון נוב (נויוו).

און דוד איז אנוועק אין דער שטאט נוב (נויוו), וואו עס האט געוואוינט דער כוהן אחימלך (אכימעלעך). איז אחימעלך עך ארויס אנטקעגן דוד'ן, באגרייט אים און גע-פרעגט: „פארוואס ביסטו עפעס איינער אליין?“ — האט דוד געזאגט: „איך גיי אין א געהוימער שליחות (שליכעס), און קיינער דארף דעריבער דערפון ניט וויסן. איצט, אויב דו האסט ביי

זיך ברויט און אויך א שווערד, גיב מיר, ווייל איך האב מיט זיך גאר-
נישט מיטגענומען.

האָט דער כוהן געזאָגט דו ד'ן: „איך האָב בני זיך הניליק
ברויט. און הינטער דעם אַראַקול דאָ ליגט דער שווערד פון גלייט דעם
פלישתי, וואָס דו האָסט דער'הר ג'עט. אויב דו ווילסט, נעם דאָס,
ווייל קנין אַנדערן האָב איך ניט.“

האָט דוד געזאָגט: „קנין בעסערן דאַרף מען גאַרניט.“ — האָט
דוד דאָס צוגענומען און איז אַוועק. און ער איז אַנטלאָפן און איז
געקומען אין דער שטאָט גת (גאס) פון די פלישתים. האָט מען
אים דאַרטן דערקענט און דערציילט דעם קעניג, אַז עס איז געקומען
דוד, וועגן וועמען מען האָט פאַרשאַפט דאָס לידל: „ש א ו ל האָט
געשלאָגן די פלישתים אין די מויונטער און דוד אין די צענדליקער
טויונטער.“ האָט דוד אַ באַקומען און ער האָט זיך פאַר-
שטעלט פאַר אַ מ ש ו ג ע'נעם. ער האָט זיך נאַריש געמאַכט, גע-
שריבן אויף די מירן. האָט דער קעניג פון גת געזאָגט: „איר זעט
דאָך, אַז ער איז אַ מ ש ו ג ע'נער. וואָס האָט איר אים צו מיר גע-
בראַכט? ווייניק מ ש ו ג ע'ים (מעשוואַאים) האָב איך, וואָס איר
האָט מיר געבראַכט נאָך איינעם?“

איז דוד פון דאַרט אַנטלאָפן און איז געקומען אין דעם
לאַנד פון יהודה (יעהודא) און האָט זיך באַהאַלטן אין אַ
הייל. זיינען צו אים געקומען זיינע ברודער און פריינד און אַ סך
אַנדערע אומצופרידענע, בני פינף הונדערט, און ער איז געוואָרן זייער
עלמסמער.

האָט זיך שאול דערוואוסט, אַז דוד האָט צענויפגעקליבן
אַרום זיך מענשן. האָט ער געזאָגט צו זיינע דינער: „קענטיק, אַז איר
וואַרט, אַז יש'ים זון זאל אייך אַלעמען געבן פעלדער און ווייני-
גערטנער און אייך אַלעמען מאַכן פאַר קריגס-עלמסמע, וואָס איר האָט
אַלע געמאַכט אַ פאַרשווערונג קעגן מיר, און קיינער דערציילט מיר
גאַרניט וועגן דו ד'ן, מיט וועמען מנין זון האָט זיך פאַרבונדן קעגן
מיר.“

און ווען דוד האָט בײַ דעם כוהן אַחײַמלך גענומען
דאָס ברויט און דעם שווערד, איז דערבײַ געשטאַנען אײַנער אַן עלט-
סטער פון שאול'ס אַרמײ, דואג (דויעג). האָט דואג גע-
זאָגט שאול'ן: „איך האָב געזען, ווי ישׂים זון איז געקומען צו
אַחײַמלך דעם כוהן, און יענער האָט געגעבן דוד'ן ברויט
און גליט'עם שווערד.“

האָט שאול גערופן אַחײַמלך און געזאָגט: „איך זע,
דו האָסט געמאַכט אײַן האַנט מיט דוד'ן קעגן מיר. אָט האָסטו
אײַם, מיין פּײַנט, געגעבן ברויט און אַ שווערד.“

האָט אַחײַמלך געזאָגט: „איך, קעניג, בין גאַרניט שולדיק.
איך האָב גאַרנישט געוואוסט. איך האָב געטראַכט, אז דוד, דיין
געטרײער דינער, דעם קעניגס אײַדום, בעט, דאַרף מען אײַם געבן.“

אַבער שאול האָט זיך מיט דעם ענטפער ניט צופרידנע-
געשעלט, און ער האָט געהייסן דואג, און יענער האָט געטויט
אַחײַמלך און אויסגע'הרג'עט אַלע אַנדערע כוהנים, וואָס
אין נוב. בלויז אײַן זון אַחײַמלך'ס, אביטר (עוויאַסאַר),
איז אַנטלאָפן און האָט דערבײַ מיטגענומען זײַן פאַטערס אַראַקול.
און ער איז געקומען צו דוד'ן און האָט אײַם דערציילט, וואָס שאול
האָט געטאָן צו די כוהנים פון נוב.

האָט דוד געזאָגט אביטר'ן: „בלײַב בײַ מיר. זאַלסטו
ניט מורא האָבן; איך וועל דיך שוין אָפּהיטן.“

37. שאול יאָגט זיך נאָך דוד'ן.

און שאול האָט צונויפגעקליבן טויזנטער פון ישׂראל
און זיך געלאָזט זוכן דוד'ן. און דוד האָט זיך אויסבאַהאַלטן
אַמאָל אין אײַן אַרט, אַמאָל אין אַן אַנדערן. און ווען ער פלעגט זיך
דערוויסן, אז שאול קומט אָן, פלעגט ער אַנטלויפן.

אײַנמאָל זײַנען צו שאול'ן געקומען מענשן פונ'ם שמעטל זיף
און אײַם געזאָגט: „דוד באַהאַלט זיך אײַנס וועלדל אויפ'ן באַרג,

וואס לעבן זיך?—האָט זיין שאול באַדאַנקט פאַר זייער געטריישאַפּט און געבעטן זיין זיין זאַלן גענויער אויסגעפינען, וואו דוד איז, און אים לאָזן וויסן. און אליין האָט ער צונויפגעקליבן זינע מענשן און זיך געלאָזט נאָך דוד'ן. איז ער געקומען צו אַ בערגל. ער מיט זינע מענשן זינען געגאַנגען אויף איין זייט פונ'ם בערגל, און דוד מיט זינע מענשן זינען אַנטלאָפן פון דער אַנדער זייט בערגל. האָט זיין שאול נאָכגעזאָגט, און ער וואָלט אַפּש געכאַפּט דוד'ן. איז אַבער געקומען אַ מאָן און אַנגעזאָגט שאול'ן, אז די פלישתיים זינען אַנגעפאַלן אויפ'ן לאַנד. האָט שאול געמוזט איבערלאָזן דוד'ן און לאָזן זיך אַנטקעגן די פלישתיים.

און ווען שאול האָט פאַרמריבן די פלישתיים, האָט ער זיך אומגעקערט און גענומען ווידער נאָכזאָגן דוד'ן. און ער איז צוגע-קומען צו אַ היל און איז אַהין אַרביין אויף אַ וויילע. און אין דער היל האָבן זיך געווען אויסבאַהאַלטן דוד מיט אַלע זינע מענשן. האָבן די מענשן געזאָגט דוד'ן: „איצט איז די צייט צו מאַכן אַ סוף צו דיין פּינע, וואָס יאָגט דיר נאָך.“ אַבער דוד האָט זיין איבער-געריסן און געזאָגט: „חלילה, איך וועל ניט אויפהויבן קיין האַנט אויף דעם געזאַלכטן קעניג פון ישראל.“ און ער האָט ניט געלאָזן זינע מענשן מאַן שלעכטם שאול'ן. נאָר ער האָט זיך צוגע-גנב'עט צו שאול'ן און שטילערהייט אַפּגעשניטן אַ פאַלע פון זיין מאַנטל.

און ווען שאול איז אַרויס פון היל און איז אַפּגעגאַנגען אַ שטרעקע, איז דוד אַרויס, האָט אַ רוף געטאָן שאול'ן, פאַר-נייגט זיך פאַר אים און געזאָגט: „פאַרוואָס, מיין האַר, הערסטו זיך צו צו דעם, וואָס מענשן רעדן אָן אויף מיר און זאָגן, אז דוד וויל דיר שלעכטס מאַן? אַט קאַנסטו זען, אז דאָס איז פאַלש. דו ביסט היינט געווען אין מינע הענט, און איך האָב דיר קיין שלעכטס ניט געטאָן. אַט האָב איך נאָך אין האַנט אַ פאַלע פון דיין מאַנטל, וואָס איך האָב אַפּגעשניטן, און דיר אַליין האָב איך ניט אַנגערירט. זיי וויסן, אז איך בין ניט שולדיק קעגן דיר, אז איך וווינט דיר

ניט קיין שלעכטס. טא פארוואס ווילסטו מיך טויטן? פארוואס
יאגסטו זיך נאך נאך מיר?"

האָט שאוול אנגעהויבן וויינען און געזאָגט: „דאָס ביסטו,
מיין זון דוד? איך זע איצט, אז דו ביסט גערעכטער פאר מיר. דו
האָסט מיר באַצאלט מיט גוטס פאר מיין שלעכטס, וואָס איך האָב דיר
געטאָן. איצט ווײַס איך, אז דו וועסט זיין קעניג נאך מיר. שווער
מיר אַבער צו, אז דו וועסט דעמאָלט ניט אויס'הרגענען, ניט פאר-
טיליקן מינע קינדער און מיין הויזגעזינד.“ האָט דוד צוגעשוואָרן
שאוול ל'ן אויף דעם, און שאוול איז אַוועק מיט זײַנע מענשן צו
זיך אַהײַם.

באַלד נאָכדעם איז געשטאַרבן שאוול. זײַנען זיך די בני-
ישראל צונויפגעקומען און אים באַקלאָגט. און מ'האָט אים באַער-
דיקט אין זײַן שטאָט, אין רמת.

38. דוד און נבל (נאָוואָל).

און דוד איז אַוועק אין דער סטעפ פאַראַן, וואָס אין דרום
פון לאַנד, און ער האָט באַשיצט די דאָרטיקע אידישע איינוואוינער
פון אַנפאלן פון די פלישתים און עמלק (אַמאַלעק).

און אין אַ שטעטל אין יענער געגנט האָט געוואוינט אַ מאַן מיט'ן
נאָמען נבל (נאָוואָל). ער איז געווען זײַער רייך און געהאַט
גרויסע סטאַדעס שעפּסן און ציגן. און איינמאַל, ווען ער האָט געשאָרן
זײַנע שעפּסן, האָט ער געמאַכט אַ יום-טוב. האָט דוד דער-
הערט, אז נבל מאַכט אַ יום-טוב, האָט ער צו אים געשיקט
עטלעכע פון זײַנע יונגען און זײַ געזאָגט:

„גיט צו נבל ל'ן, באַגריסט אים אין מיין נאָמען און דערמאָנט
אים, אז מיר האָבן קײַנמאַל קײַן שלעכטס ניט געטאָן זײַנע פאַסט-
כער, און אז עס האָט בײַ זײַ די גאַנצע צײַט אַפילו קײַן שעפּס
ניט געפּעלט. און זאָגט אים, אז איצט, ווען בײַ אים איז אַ יום-טוב,
וואָלט ער געדאַרפט עפעס געבן אויך דוד'ן און זײַנע מענשן.“

זינגען דו ד'ס יונגען געקומען צו נב ל'ן און אים איבערגע-
געבן, וואָס דוד האָט זיי געהויסן. האָט זיי נב ל געענטפערט:
„ווער איז אַזעלכער דוד? עס זינגען היינט פאַראַן אַ סך קנעכט,
וואָס זינגען אַנטלאָפּן פון זייערע האַרן; זאָל איך נאָך נעמען מיין
ברויט, מיין וואַסער און מיין פלייש און אַוועקגעבן עס צו מענשן, וואָס
איך ווײַס אַ פּי ל ו נים, פון וואָנען זיי קומען?“

זינגען דו ד'ס יונגען אַוועק צוריק צו דו ד'ן און אים דער-
ציילט, וואָס נב ל האָט זיי געענטפערט. איז דוד בײַז געוואָרן;
האָט ער געלאָזן צוויי הונדערט פון זײַנע מענשן היינט דעם לאַגער,
און ער מיט אַלע איבעריקע האָבן זיך באַוואַפנט און אַוועק צו נב ל'ן.
און דוד האָט געזאָגט: „אומזיסט האָב איך געהיט דאָס
גוטסערני פון אַט דעם אויסוואַרף. איצט וועל איך בײַז אין דער פּרי
ניט איבערלאָזן קײַן לעבעדיקן נפּש פון אַלין, וואָס ער פאַרמאָגט.“
און אײַנער פון נב ל'ס דינער האָט דערציילט נב ל'ס ווייב
אַ בײַג'ל'ן (אַוויגאַאילן), אַז דוד האָט צוגעשיקט צו נב ל'ן
בעטן עפעס פאַר זײַנע מענשן, און נב ל האָט זיך אויסגעלאַכט פון
אים. „און דוד, האָט ער צוגעגעבן, איז געווען אונזער שוין טאָג
ווי נאָכט די גאַנצע צײַט, וואָס מיר האָבן געפּיטערט אונזער שאַף אין
דער סטעפּ. און איצט זע, וואָס דו האָסט צו טאָן, ווייל עס קאָן מרעפּן
אַן אומגליק.“

האָט אַ בײַג'ל זיך געאַיילט, צונויפגענומען אַ שײַנע מ ת נ ה
פאַר דו ד'ן: פון ברויט און פון ווייץ, און פון פלייש, און פון גע-
מריקנטע זאַנגען און פון פרוכט, און זי האָט דאָס אַוועקגעשיקט מיט
אירע דינער צו דו ד'ן. און אַליין איז זי נאָכגעפאַרן. און איר מאַן
נב ל'ן האָט זי פון דעם ניט דערציילט.

ווען אַ בײַג'ל איז אַראָפּגעפאַרן באַרג אַראָפּ, האָט זי אָנגע-
מראָפּן דו ד'ן. איז זי אַראָפּ פון איר אײַזעלע, זיך געבוקט פאַר דו ד'ן
און געזאָגט: „גיב ניט אַכטונג אויף דעם, וואָס מיין מאַן האָט דיר
געטאָן. ער איז אַ מײַ א ו ס'ער מענש. ער הײַסט נב ל און
ער האָט אַפּגעמאַן אַ נב ל ה (נעוואַלע). איצט האָב איך דיר גע-

בראכט אמתנה; און איך וואלט דיך געבעטן, דו זאלסט ניט פארניסן קיין בלומ. ווען עס וועט קומען דיין צייט און דו וועסט ווערן דער האר איבער'ן פאלק ישראל, זאל דיר ניט זיין קיין שמער דאס אומזיסט פארגאסענע בלומ.

האט דוד געענטפערט אביגיל'ן: „איך שווער דיר, אז ווען דו וואלטסט איצט ניט געקומען, וואלט ביז איך דער פרייט פאר- בליבן ביי נביל'ן קיין לעבעדיקער נפש. און איצט גיי זיך דיר אהיים אין פרידן.“

אביגיל ברענגט דוד'ן דימתנה.

און דוד האט צוגענומען ביי אביגיל'ן אלץ, וואס זי האט געבראכט, און ער האט זי אפגעלאזט בשלום.

איז אביגיל אוועק אהיים און האט געפונען נביל'ן א שייכור'ן. האט זי אים גארנישט ניט דערציילט ביז איך דער פריי.

און אין דער פרי, ווען נ ב ל האט זיך אויסגעניכערט, האט אים א ב י ג י ל דערציילט, וואס עס האט פאסירט. האט זיך נ ב ל דערשראקן, און זיין הארץ איז אים פארשטוינערט געווארן. און אין צען טעג ארום איז ער קראנק געווארן און איז געשטארבן.

ווען דוד האט דערהערט, אז נ ב ל איז געשטארבן, האט ער געשיקט צו א ב י ג י ל'ן און איר געזאגט, אז ער וויל זי נעמען פאר א ווייב. האט א ב י ג י ל גענומען פינף דינערנס אירע און איז אוועק צו דוד'ן. און דוד האט זי גענומען זיך פאר א ווייב.

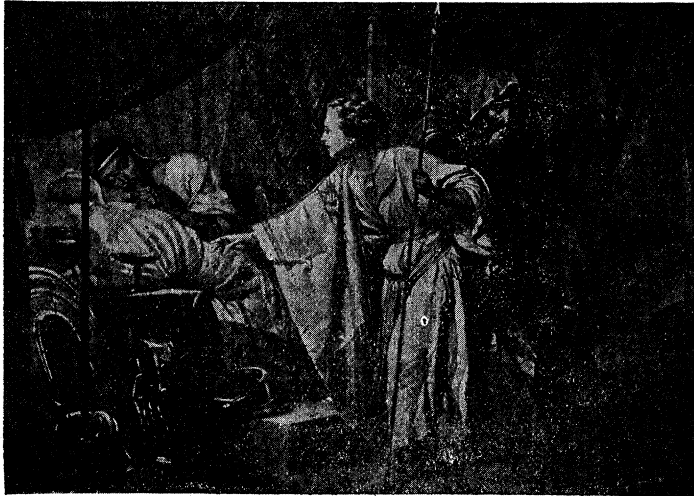
39. דוד נעמט צו בני שאול'ן די שפיו.

אין א צייט ארום זינען די איינוואוינער פון דער שטאט זיף ווידער געקומען צו שאול'ן און אים דערציילט, אז דוד באהאלט זיך אויס בנ א בערגל, ניט ווייט פון זיי. האט שאול צונויפגענומען דריי טויזנט פון זיינע אפגעקליבענע שטארקע לייט און זיך נאכגעיאגט נאך דוד'ן.

אויף דער נאכט האט שאול אויפגעשלאגן זיין לאגער און זיך צעלייגט מיט זיינע מענשן שלאפן. און דוד האט אויסגעפונען, אז שאול יאגט זיך נאך אים, און אז ער האט זיך געלייגט אפרוען אויף דער נאכט. איז דוד שטילערהייט צוגעקומען צום לאגער פון שאול'ן צוזאמען מיט זיין שוועסטערקינד א ב י ש י (אוישאי). האט ער דערזען, ווי שאול און זיין קריגספירער א ב נ ר ליגן אין מיטן און זיינע מענשן ליגן אין א קרייז ארום אים. און בני שאול'ן צוקאפנס שטעקט זיין שפיו.

האט א ב י ש י געזאגט: „איצט איז די פאסיקע צייט צו באפרניען זיך פון דיין פינט. איך וועל אים דורכשטעכן מיט'ן שפיו און מאכן א סוף צו אים.“ האט אים דוד געזאגט: „חליל ה' זאלסט אים ניט אנרירן, ווייל ער איז דער געזאלבטער קעניג. מיר וועלן בלויז צונעמען זיין שפיו פון צוקאפנס און דאס קריגל וואסער, וואס לעבן אים, און וועלן אוועקגיין.“

האַט דוד צוגענומען די שפיו און דאָס קריגל וואַסער, און זיי זינגען צוועק. און קינער האָט זיי ניט באַמערקט, ווייל אלע זינגען געשאַפן.

דוד נעמט צו ביי שאול'ן די שפיו און דעם קרוג וואַסער.

און ווען דוד האָט זיך דערווייטערט פונ'ם לאַגער, איז ער אַרויף אויף אַ בערגל און האָט אויסגערופן: „אַבנר!“ האָט זיך אַבנר אויפגעכאַפט און געפרעגט: „ווער רופט דאָס?“ האָט אים דוד געזאָגט: „דו האַסט שלעכט געמאַן. דו האַסט ניט אַפגעהיט דיין האַר, דעם קעניג. אַט איז איינער געקומען און געקאַנט פאַרטי-ליקן דעם קעניג, און דו האַסט אים ניט אַפגעהיט. קוק זיך אַרום און זע, וואו איז די שפיו און דאָס קריגל וואַסער, וואָס זינגען געשטאַנען צוקאַפנס בנים קעניג?“

האַט שאול דערהערט און דערקענט דוד'ס שטימע. האָט ער אים געזאָגט: „איך האָב געזינדיקט קעגן דיר, מיין זון דוד!“

קער זיך אום צו מיר, און איך וועל דיר קיין שלעכטס מער נישט מאַן.
איך האָב זיך שמאַרק באַנאַרישט, וואָס איך האָב דיר נאַכגעיאָגט ביז
איצט."

האַט דו ד געזאָגט: „אומזיסט יאָגסטו זיך נאָך מיר, קעניג!
אַט ביסטו היינט ווידער געווען אין מיין האַנט, און איך האָב
דיר קיין שלעכטס נישט געמאַן. זאַל אויף ווייטער מיין לעבן זיין אזוי
מייער אין דיניע אויגן, ווי דיין לעבן איז מייער געווען אין מיניע. שיק
צו אַ דינער, וועט ער נעמען די שפיין און דאָס קריגל וואַסער."
האַט ש א ו ל געבענשט דו ד'ן און געזאָגט: „איך ווײַס, דו
וועסט אַ סך אויפמאַן און וועסט ווײַט אַוועק."
און דו ד איז אַוועק צו זיניע מענשן, און ש א ו ל האָט זיך
אומגעקערט צו זיך אַהײַם.

40. האַרנים און שפיין.

דו ד האָט אַמאַל געזען, ווי אַ האַרנים נאַגט אַ שפיין. האָט ער
ביי זיך געטראַכט: צו וואָס דאַרף מען אַזעלכע מ י א ו ס'ע באַשע-
רענישן אויף דער וועלט? די האַרנים פאַרדאַרבט דער בינס האַניק
און שמעכט נאָך דערצו; און די שפיין הערט נישט אויף צו וועבן, און
קיין קלייד פון איר איז נישט צו דערלעבן.
שפעטער, אַז דו ד איז אַנטלאָפן פון ש א ו ל'ן, איז אים אײַנ-
מאַל אויסגעקומען באַהאַלטן זיך אין אַ הייל. איז געקומען אַ שפיין
און האָט פאַרצויגן איר שפינוועבס איבער'ן אַרײַנגאַנג פון הייל.
ש א ו ל האָט נאַכגעיאָגט דו ד'ן און איז פאַרבייגעגאַנגען די הייל;
אַבער ווען ער האָט דערזען, אַז דער אַרײַנגאַנג איז פאַרוועכט, האָט
ער ביי זיך געטראַכט: ווען דו ד וואַלט אַרײַן אין הייל, וואַלט ער
דאָך דורכקריכנדיק צעריסן דאָס שפינוועבס; געוויס איז דאַרט קײַ-
נער נישטאַ. איז ש א ו ל אַוועק, און דו ד איז ניצול געוואָרן.
דעמאַלט האָט דו ד געביטן זײַן מײַנונג וועגן דער נוצלאַכקייט פון
דער שפיין.

א צווייט מאל האט דו ד'ן גערעטעוועט א האַרנים. ווען דוד
 איז געקומען אין שאו ל'ס לאגער און געוואלט צונעמען זיין שפיז
 און זיין קרוג מיט וואסער, האט ער דערזען, ווי שאו ל' שלאפט אין
 געזעלט, און אלע זינע שטארקע לייט שלאפן אין א קרייז ארום אים.
 און א ב נ ר איז געלעגן בני דער מיר מיט אויפגעשטעלטע פיס.
 איז דוד דורכגעקראכן אונטער א ב נ ר'ס קני, צוגענומען בני
 שאו ל'ן צו קאפן דאס קרייגל וואסער און געלאזט זיך גיין צוריק.
 דערווייל האט א ב נ ר אויסגעצויגן די פיס און צוגעדריקט דו ד'ן,
 ווי מיט א פאר שווערע קלעצער. אין דעם איז געקומען א האַרנים און
 א בים געמאן א ב נ ר'ן אין פום. האט א ב נ ר צוריק אויסגעבויגן
 זיין פום, און דוד איז ארויס פון אונטער זינע קני.
 דעמאלט האט דוד געביטן זיין מיינונג אויך וועגן דער האַר-
 נים, און ער האט געמראכט: „יעדע באשעפעניש קען עפעס ברענגען
 נוצן.“

41. דוד בני די פלישתים.

און דוד האט זיך געמראכט: „פריער-שפעטער — איך וועל
 אזוי אריינפאלן צו שאו ל'ן אין האנט. איך וועל דעריבער בעסער
 אוועק אינ'ם לאנד פון די פלישתים. וועט מיך שאו ל' אויפהערן-צו
 זוכן, וועל איך זיך ראטעווען פון זינע הענט.“
 איז דוד מיט זעקס הונדערט מענשן זינע און מיט זייערע
 ווייבער און קינדער אוועק צו אכיש, דעם קעניג פון די פלישתים, אין
 דער שטאט גת (גאס). האט שאו ל' זיך דערוואוסט וועגן דעם,
 און ער האט אויפגעהערט צו זוכן דו ד'ן.
 אין א צייט ארום האט דוד געזאגט אכישן: „צוליב וואס
 זאל איך דא זיצן בני דיר אין דער הויפטשטאט? גיב מיר בעסער א
 פלאץ ערגעץ אויפ'ן גרעניץ פון דיין לאנד, וועל איך דארטן זיין צו-
 זאמען מיט מינע מענשן.“ איז דאס אכישן געפעלן געווארן און ער
 האט אפגעגעבן דו ד'ן די שטאט ציקלאג.

פלעגט דוד אָנפאלן אויף די ע מ ל ק י ם (אמאליקיס) און אויף אנדערע ש ב ט י ם (שוואַטים), וואָס האָבן געוואוינט אין דרום פון לאַנד. און ווען ער פלעגט אָנפאלן אויף זײַ, פלעגט ער בײַ זײַ צונעמען זײַערע שאַף און רינדער און אייזלען און קעמלען, און זײַ אליין פלעגט ער אַלע אויס'הר'גענען, כּדי עס זאָל נײַט בלייבן קױנער, וואָס זאָל קאַנען קומען דערצײלן עפעס די פלישתים.

און ווען אַכיש פלעגט פרעגן דו ד'ן: „אויף וועמען זײַט איר היינט אָנגעפאלן?“ — פלעגט אים דוד ענטפערן: „אויף יהודה און אויף די אנדערע י ש ר א ל - ש ב ט י ם אין דרום פון לאַנד.“ פלעגט אים אַכיש גלויבן; און ער האָט געהאַט צוטרוי צו דו ד'ן, ווייל ער האָט געראַכט: „דוד האָט זיך אָפגעזאַגט פון זײַן פאַלק, פון י ש ר א ל, און ער וועט מיך אייביק דינען.“

42. י ש א ו ל בײַ דער צײַבערן.

און די פלישתים האָבן ווידער צונויפגעקליבן גרויסע מ ח נ ו ת און זײַנען געגאַנגען מ ל ח מ ה האַלטן מיט די ב נ י - י ש ר א ל. ווען ש א ו ל האָט דערזען, ווי גרויס די מ ח נ ו ת פון די פלישתים זײַנען, האָט ער זיך דערשראַקן. האָט ער געפרעגט דעם אַראַקול, אַבער ער האָט נײַט באַקומען קײַן ענטפער.

האַט ער געזאַגט צו זײַנע דינער: „זוכט מיר אויף אַ פרוי, אַ צײַבערן, וועל איך גיין און וועל זי פרעגן, וואָס וועט זײַן דער אויב-גאַנג פון דער מ ל ח מ ה.“ — האָבן די דינער זײַנע אויסגעפונען אַזאַ צײַבערן. האָט זיך ש א ו ל איבערגעטאַן און איז פאַרשמעלטערדיגט אַוועק צו איר.

און ער האָט איר געזאַגט: „דורך דיין צײַבער מאַך, איך זאָל זיך קענען דורכרעדן מיט ש מ ו א ל'ן.“ — און ש א ו ל האָט דערהערט, אַזוי ווי ש מ ו א ל וואַלט אים געזאַגט: „וואָס האָסטו מיך באַאומ-רואיקט? וואָס דאַרפסטו מיך?“ — האָט ש א ו ל געזאַגט: „ס'איז מיר שלעכט. די פלישתים זײַנען געקומען מ ל ח מ ה האַלטן אין

גרויסע מ ח נ ת. און איך האב געפרעגט דעם אראקול, וואס איך זאל טאן, און ער ענטפערט מיר ניט.

און שאול האט געהערט, אזוי ווי שמואל וואלט אים געענטפערט: „דו האסט שלעכט געטאן. דו האסט ניט געפאלגט, וואס איך האב דיר געהויסן טאן. דעריבער וועט אויף דיר און אויף די בני-ישראל קומען אן אומגליק: מארגן וועט איר אריינגיפאלן אין די הענט פון די פלישתים.“

איז שאול נאך טרויעריקער געווארן, האט ניט געגעסן און ניט געטרונקען, ביז די פרוי, די צויבערין, האט פאר אים צוגעגרייט קיכלאך און פלייש. איז שאול אויפגעשטאנען ביינאכט, און צוזאמען מיט זיינע דינער איז ער אוועק צו זיין מ ח נ ת.

43. דוד ראטעוועט זיינע געפאנגענע.

און אכיש, דער קעניג פון די פלישתים, האט געזאגט דוד'ן: „דו ווייסט, איך גיי אין מלחמה קעגן שאול'ן. וועסטו און זיינע מענשן אויך גיין מיט מיר.“ האט אים דוד געענטפערט: „אויב אזוי, וועסטו שוין זען, וואס איך וועל אויפטאן פאר דיר.“

ווען די הארן פון די פלישתים האבן דערזען דוד'ן און זיינע מענשן צווישן זייער מ ח נ ת, האבן זיי געפרעגט: „וואס טוען דא אט די בני-ישראל?“ — האט זיי אכיש געענטפערט: „דאס איז דאך דוד, וואס איז אנטלאפן פון שאול'ן און וואס וואוינט שוין ביי אונז אזוי לאנג און איז מיר אזוי איבערגעגעבן.“

האבן די הארן געזאגט אכישן: „שיק אים אוועק, און זאל ער אונז ניט שמערן אין דער מלחמה. דאס איז דאך דער זעלבער דוד, וועגן וועמען די אידישע פרויען האבן געזונגען: „שאל האט געשלאגן אין די טויזנטער און דוד אין די צענדליקער טויזנטער.“

האט אכיש געזאגט דוד'ן: „איך ווייס, ווי איבערגעגעבן דו ביסט מיר; אבער די הארן מיינע זיינען נישט צופרידן מיט דעם, וואס

דו גייסט מיט מיר. וועל איך דיך בעטן, דו זאלסט זיך אומקערן צו-
ריק, און זאלן די הארץ מיינע ניט זיין בייז. האט דו ד זיך גע-
מאכט, ווי ער וואלט געווען זייער אומצופרידן מיט דעם, נאר ער האט
זיך דאך אויפהויבן און איז מיט אלע זיינע מענשן אוועק אין דעם
לאנד פון די פלישתים.

דארטן האט דו ד אויסגעפונען, אז אין דער צייט, ווען ער איז
ניט געווען אין זיין שטאט ציקלאג, זיינען די ע מ ל ק י ם (אמאל-
קים) באפאלן די שטאט, אונטערגעצונדן זי, האבן גענומען געפאנגען
די פרויען און די קינדער פון דו ד'ן און פון זיינע מענשן און זיינע
אוועק.

איז דו ד און זיינע מענשן געווארן זייער טרויעריק. זיי
האבן ניט געגעסן און ניט געטרונקען און האבן זיך געלאזט נאכ-
יאגן די, וואס האבן אזוי אפגעטאן זיי.

אויפ'ן וועג האבן זיי געטראפן א מאן, וואס איז געלעגן א פאר-
חל ש'טער אויף דער ערד. האט אים דו ד געגעבן עסן און טריי-
קען, און דער מאן האט אים דערציילט, אז ער איז א קנעכט פון איי-
נעם פון ע מ ל ק (אמאלעק), און אז די ע מ ל ק י ם זיינען בא-
פאלן די שטאט ציקלאג און אנדערע שמעט און זיי פארברענט. און
אויפ'ן וועג צוריק איז ער קראנק געווארן. האט אים זיין האר דא
איבערגעלאזט — היינט שוין דעם דריטן טאג.

האט דו ד געבעטן דעם מאן, און יענער האט אים אנגע-
וויזן דעם וועג, וואוהין די ע מ ל ק י ם זיינען אוועק. איז דו ד
מיט זיינע מענשן געגאנגען און געטראפן זיי, ווי זיי זיצן און עסן און
טרינקען און לאזן זיך וואויל גיין מיט דעם רויב, וואס זיי האבן אנגע-
רויבט אין די שמעט פון די פלישתים און אויך אין זיין שטאט. איז
זיי דו ד באפאלן און האט זיי צעשלאגן. און עס האבן זיך פון
זיי געראטעוועט בלויז די, וואס האבן געריטן אויף קעמלען. און דו ד
און זיינע מענשן האבן צוריקגענומען זייערע ווייבער און קינדער און
אלץ, וואס איז פארבליבן פון די ע מ ל ק י ם, און זיך אומגעקערט
קנין ציקלאג. און דו ד האט גענומען א טייל פון דעם רויב און

אָוועקגעשיקט צו די עלסטע פון דעם שבט יהודה (יעהודא)
און זײ געזאָגט: „דאָס איז אײַך אַמת נה פון דעם, וואָס איך
האַב אָפּגענומען פון אונזערע פּינט.“

44. שאול'ס טויט.

און די פלישתים האָבן מלחמה געהאַלטן מיט די בני-
ישראל. זײנען די בני-ישראל אַנטלאָפּן, און די פלישתים
האַבן זײ נאַכגעפּאָגט און זײ צעשלאָגן. און זײ האָבן אָנגעפּאָגט
שאול'ן מיט זײנע זין; און זײ האָבן דער'הרגעט יונתנען,
און איז שאול'ן האָבן זײ אַרבענגעשאַסן זײערע פּיילן.

האַט שאול געזאָגט זײן געווער-טרעגער: „צי אַרויס זײן
שווערד און דערשטעך מיך, ווייל איך וויל ניט אַרבענפאַלן אַ לעבע-
דיקער אין די הענט פון אַם די גוים (גאָאים).“ האַט דער גע-
ווער-טרעגער מורא געהאַט און ניט געוואָלט דאָס מאַכן. האַט
שאול גענומען זײן שווערד, זיך אַרויפגעוואָרפן אויף אים און איז
געפאַלן טויט.

און ווען די בני-ישראל האָבן דערזען, אז שאול און
זײנע זין זײנען געפאַלן טויט, זײנען זײ זיך צעלאָפּן פון זײערע שמעט
און די פלישתים זײנען געקומען און האָבן די שמעט פאַרנומען.

אויף מאָרגן האָבן די פלישתים געפונען די קערפערס פון שאול'ן
און זײנע זין. האָבן זײ זײ צוגענומען און אויפגעהאַנגען אויף דעם
מויער פון זײערער אַ שמאַט, כדי צו לאָזן וויסן די פלישתים וועגן
דעם גרויסן זיג, וואָס זײ האָבן אָפּגעהאַלטן. און ווען די איינוואוי-
נער פון יבש-גלעד (יאָוועש-גילעד) האָבן זיך דערוואוסט וועגן
דעם, זײנען זײ געגאַנגען ביינאַכט, זיך צוגע'גנ'עט צום פּלאַץ, וואו
שאול'ס קערפער איז געהאַנגען, האָבן צוגענומען די קערפערס פון
שאול'ן און זײנע זין און זײנען אַוועק צו זיך אַהײם און באַערדיקט
זײ אַנטפער אַ בוים.

45. דוד באקלאגט שאו לין.

אין דריי טעג ארום איז אנגעקומען צו דוד'ן א מאן. זינע קליידער זינען געווען צעריסן, זיין קאפ איז געווען באדעקט מיט אש. ער האט זיך געבוקט צו דוד'ן און געזאגט: „איך בין אנטלאפן פון דער מלכה פון ישראל. דאס פאלק איז אנטלאפן, און אסך זינען געפאלן טויט. און שאול און זיין זון יונתן זינען אויך געשמארבן.“

ווען דוד און זינע מענשן האבן דאס דערהערט, האבן זיי צעריסן אויף זיך די קליידער און געוויינט, און געפאסט ביז'ן אונט, און געקלאגט אויף דעם טויט פון שאול און יונתן. זיין זון, און אויף די בני-ישראל, וואס זינען געפאלן דורכ'ן שווערד. און דוד האט געזונגען א קלאגליד אויף שאול'ן און יונתן, זיין זון, און געזאגט:

„די שענסטע פון ישראל זינען געפאלן אויף דינע בערגלאך.

ווי זינען דאס געפאלן אט די העלדן?

דערצוילט ניט אין דער שטאט גת (גאס), זאגט ניט אן

אויף די גאסן פון אשקלון,

עס זאלן זיך ניט פרייען די מעכטער פון די פלישתים,

עס זאלן ניט יובלען די מעכטער פון די גויים.

א, איר בערג גילבוים! זאל אויף אייך ניט פאלן קיין טוי און

קיין רעגן,

ווייל אויף אייך זינען אראפגעפאלן די פאנצירן פון די העלדן,

דער פאנציר פון שאול'ן און יונתן'ען.

יונתן'ס בויגן האט קיינמאל ניט פארפעלט,

און שאול'ס שווערד האט זיך קיינמאל ניט צוריקגעצויגן

מיט ליידיקן.

שאול און יונתן, די בעסטע פריינד און געליבטע

כנים לעבן —

האבן זיך אויך כנים טויט ניט צעשיידט.

זיי זינגען לייכטער געווען פון אַדלערס און שטאַרקער פון לייבן.
 מעכטער פון ישראָל! ווינט אויף שאָו ל'ן,
 וואָס האָט אייך אָנגעמאַן אין טייערע קליידער
 און באַצירט אייערע קליידער מיט גאָלד.
 עס פאַרדריסט מיך אויף דיר, ברודער יונתן!
 דו ביסט מיר אַזוי אָנגענעם געווען;
 דו ביסט מיר ליבער געווען, ווי אַלע פרויען.
 ווי זינגען דאָס געפאַלן אַט די העלדן.
 און ווי איז דאָס פאַרלאָרן געגאַנגען זייער געווער? !

46. דוד ווערט קעניג אין חברון (כעווריון).

באַלד נאָך שאָו ל'ס טויט איז דוד מיט זינע מענשן און
 מיט זיין הויזגעזינד צוועק אין דער שטאָט חברון. האָבן זיך אַהין
 פאַרצאָמלט די איינוואוינער פון יהודה און געזאַמלט דאָרט דוד'ן
 פאַר אַ קעניג איבער גאַנץ יהודה. און דוד האָט געמאַכט
 יואָב'ן (יויאָוו), זיין שוועסטערקינד, פאַר זיין קריגס-עלטסטן.
 און אַבנאָר, דער קריגס-עלטסטער פון שאָו ל'ן, האָט גענו-
 מען שאָו ל'ס זון, איש-בושת'ן (אישבושעסן), געבראַכט
 אים אין דעם שטעטל מתיש (מאַכנאַאים) און געמאַכט אים
 דאָרט פאַר קעניג איבער די איבעריקע בני-ישראל.
 און איינמאַל האָט זיך אַבנאָר צוזאַמענגעראַפן מיט דוד'ס
 קריגס-עלטסטן, יואָב'ן. האָט ער אים געזאָגט: „זאַלן אונזערע
 יונגוואַרג אַרויס און שפּילן זיך פאַר אונז.“ האָט יואָב צוגעשטימט.
 האָבן זיי אויסגעקליבן צו צוועלף פון זייערע יונגען פון דוד'ס
 זינט און פון איש-בושת'עס זינט. און די יונגען האָבן זיך גע-
 באַרעט צווישן זיך, און דערנאָך האָבן זיי זיך אָנגעהויבן שלאָגן, ביז
 עס האָט זיך פאַרפירט אַ גאַנצער קריג צווישן אַבנאָר מיט מענשן און
 יואָב'ס מענשן. און זיי האָבן זיך געשלאָגן אַ גאַנצן טאָג, ביז
 אַבנאָר און זינע מענשן זינגען אַנטלאָפן.

און יוא'ס אינגערער ברודער, דער שנעלפויסקער עשהאל
(אסאעל), האט זיך געלאזט נאכיאגן א ב'נ'ר'ן. ווען א ב'נ'ר האט
אים דערוען, האט ער אים געזאגט: „לאז אפ! פארוואס זאל איך דיך
דער'הר'גענען? איך וועל דערנאך ניט קענען קוקן גלייך אין פנים
ארנין דעם ברודער דינעם, יוא'ס ב'ן.“

האט עשהאל ניט געוואלט אפלאזן א ב'נ'ר'ן. האט א ב'נ'ר
ארויסגענומען זיין שווערד און דער'הר'געט עשהאל'ן. און
יוא'ס מיט דוד'ס מענשן האבן נאכגעיאגט א ב'נ'ר'ן מיט זיינע
מענשן ביז אין אונט. און אין אונט האט זיך א ב'נ'ר מיט זיינע
מענשן פארקליבן אויף א בערגל, און א ב'נ'ר האט אויסגערופן:
„ווי לאנג נאך, יוא'ס ב'ן, וועט די שווערד האלטן אין מיינן? פאר-
וואס זאלסטו ניט הייסן דינע מענשן אויפהערן שלאגן זייערע ברי-
דער?“

האט יוא'ס געבלאזן אין שווערד (שויער), זיינען זיך
צונויפגעקומען זיינע מענשן, און ער האט אפגעשטעלט דעם קריג.
און זיי זיינען אוועק אין הברון, נעמענדיק מיט זיך דעם קערפער
פון דעם דער'הר'געטן עשהאל'ן.

47. א ב'נ'ר'ס טויט.

און צווישן דוד'ן און שאול'ס הויזגעזינד איז אנגעגאנגען
א לאנגער, א דויערנדער קאמף. און דוד איז געווארן אלץ שטאר-
קער, און שאול'ס הויזגעזינד אלץ שוואכער און שוואכער. און
אוינמאל האט איש-בושת באליידיקט א ב'נ'ר'ן. איז א ב'נ'ר
געווארן ביז אויף אים און געשווארן, אז ער וועט די מלוכה פון
שאל'ס הויז איבערגעבן דוד'ן.

האט ער זיך צונויפגערעדט מיט די עלטסטע פון די בני-ישראל
און האט זיי געזאגט אזוי: „איך ווייס דאך, אז איר האט שוין פון
לאנג אן געוואלט מאכן דוד'ן פאר איינער קעניג. איצט טוט אזוי,
ווייל דוד איז דאך דער, וואס האט אונז געהאלפן פון די פלישתים.“

זינען די עלטסטע פון די בני-ישראל גענוגט געווען צו-
צוהערן זיך צו אבנר'ן.

איז אבנר אוועק צו דוד'ן און האט אים געזאגט: „איך
וועל גיין צונויפנעמען גאנץ ישראל, און זאלן זיי מיט דיר שליסן
אן אפמאך, און ווער קעניג איבער'ן גאנצן לאנד.“

האט דוד געמאכט א מאלצייט פאר אבנר'ן מיט זינע
מענשן. און נאכ'ן מאלצייט האט ער אים אפגעלאזט אין פרידן. ווען
אבנר איז אוועק, איז יואב אנגעקומען. האט מען אים דער-
ציילט, אז אבנר איז דא געווען ביים קעניג, און אז דער קעניג
האט אים געלאזט אוועק אין פרידן. האט יואב, אן דוד'ס
וויסן, געשיקט מענשן און געבעטן אבנר'ן צוריקקערן זיך. ווען
אבנר האט זיך צוריקגעקערט אין חברון, האט אים יואב
גענומען אויף א זיט, פארפירט מיט אים א שמועס און שטילערהייט
ארביינגעשטאכן אים דעם שווערד אין זיט ארבען און אים דער-
הרג'עט... אזוי האט ער זיך מיט אים אפגערעכנט פאר עשהאל,
זיין ברודער.

ווען דוד האט זיך וועגן דעם דערוואוסט, האט ער געהייסן
אלעמען צערייסן אויף זיך די קליידער און באערדיקן אבנר'ן. און
ער האט געזאגט: „איך און מיין פאמיליע זינען ריין פון דעם בלוט
פון אבנר'ן. זאל זיין בלוט פאלן אויפ'ן קאפ פון יואב'ן און
פון זיין הויזגעזינד. זאלן קיינמאל אין זיין משפחה ניט פעלן
קיין הונגעריקע און קיין קראנקע.“

און דוד האט געוויינט און באקלאגט אבנר'ן, כאטש זיין
אויבן און זיין קבר. און ער האט געזאגט: „האט דען אבנר
געדארפט שטארבן אזא מיאוס'ן טויט? זינע הענט זינען פריי,
און זינע פיס זינען ניט געווען געבונדן אין קייטן. און געפאלן איז
ער ווי א פארברעכער.“

און דאס פאלק האט מיטגעוויינט מיט דוד'ן. ווען מען האט
געוואלט געבן דוד'ן עסן, האט ער ניט גענומען, און ער האט גאר-
נישט פארזוכט ביז אין אונט. ער האט געזאגט צו זינע דינער:

„איר פארשטייט דאך. עם איז היינט געפאלן א האר און א גרויסער
מאן אין ישראל.“
האט דאס פאלק פארשטאנען, אז דוד איז ניט שולדיק אין
אבנר'ס מויט.

48. דוד ווערט קעניג איבער גאנץ ישראל.

ווען שאול'ס זון האט דערהערט, אז אבנר איז מויט,
האבן זיך בני אים גאר אפגעלאזט די הענט. און גאנץ ישראל
איז צעטומלט געווארן. און איינמאל זיינען צו איש-בוש-תן
געקומען צוויי מענשן. זיי האבן זיך אנגעגעבן פאר ווייץ-אויפקויפער.
ווען זיי זיינען אריין צו אים אין צימער, האבן זיי אים געטראפן, ווי
ער ליגט בני זיך אויפ'ן בעט און רוט זיך אפ. האבן זיי אים דער-
הרג'עט, אראפגענומען בני אים דעם קאפ און געבראכט צו דוד'ן
אין חברון.

און זיי האבן געזאגט דוד'ן: „נא, אט האסטו דעם קאפ פון
דיין פינטל.“ איז דוד בייז געווארן אויף די צוויי מענשן, פאר
וואס זיי האבן דער'הרג'עט דעם קעניג פון ישראל, און ער האט
זיי געהייסן מוילן דערפאר.

און די עלטסטע פון אלע שבטים פון ישראל זיינען
געקומען צו דוד'ן אין חברון און געזאגט: „דו ביסט דאך אונז-
זערער און אייגענער. ווען שאול האט נאך געלעבט, ביסטו דאך
געוועזן דער, וואס האט די בני-ישראל געפירט אין מלחמה.
איצט ווער דער עלטסטער איבער גאנץ ישראל.“

האט דוד געשלאסן אין חברון אן אפמאך מיט די עלט-
סטע פון ישראל, און זיי האבן אים געזאלבט פאר קעניג איבער
גאנץ ישראל.

דרייסיק יאר איז דוד אלט געווען, ווען ער איז געווארן
קעניג, און זיבן יאר מיט א האלב איז ער געווען קעניג אין
חברון. דאמאלסט איז ער מיט זיינע מענשן אוועק אין דער

שטאַט ירושלים, וואו עס האָבן געוואוינט די יעוואוסים, ער
האַט אינגענומען די פעסטע שטאַט און געמאַכט זי פאַר זיין הויפט-
שטאַט.

ווען די פלישתים האָבן דערהערט, אז דוד איז געוואָרן קעניג
איבער גאַנץ ישראל, זינען זיי אלע אַרויס קעגן דוד. אָבער
דוד האָט זיי צעשלאָגן, און ער האָט אויף אייביק אונטערמעניק גע-
מאַכט די פלישתים צו די בני-ישראל.

און דוד האָט נאָכדעם צעשלאָגן מואב (מויאוי), און
עמון (אמון), און ארם (אַרַם), און ער האָט זיי אויך אונ-
טערמעניק געמאַכט צו די בני-ישראל; און ער האָט אַוועק-
געזעצט בני זיי זינע באַצממע, און ער האָט פון זיי גענומען צינן.

49. דוד ברענגט דעם אַרון קיין ירושלים.

ווען דוד האָט זיך באַפעסטיקט אין ירושלים, האָט
ער באַשלאָסן צו ברענגען אַהין דעם היליקן אַרון, צו וועלכן די
בני-ישראל פלעגן קומען בוקן זיך און ברענגען זייערע מתנות.
האַט דוד צונויפגעקליבן דרייסיק טויזנט מאַן און איז אַוועק
אין דעם פלאץ, וואו עס איז געשטאַנען דער היליקער אַרון. און
זיי האָבן אַרויפגעשטעלט דעם אַרון אויף אַ נייעם וואַג, און
זיי האָבן אים אַוועקגעפירט קיין ירושלים. און דוד און
די בני-ישראל האָבן געטאַנצט פאַרן אַרון, און גע-
שפילט אויף האַרפעס און פלייטן, און פויקן און גלעקלאַך.

און מען האָט געבראַכט דעם אַרון און אַוועקגעשטעלט אים
אין דעם געצעלט, וואָס דוד האָט פאַר אים אויפגעשטעלט. און
דוד האָט פאַר אים געבראַכט קרבנות (קאַרבאַנעס). נאָכ-
דעם האָט דוד געבענשט דאָס פאַלק און אויסגעטוילט אַלעמען,
יעדן מאַן און פרוי פון ישראל, צו איין לעבל ברויט און צו גלאַז
וויין. און דאָס פאַלק איז זיך אַוועק אַהיים צופרידן.
און מיכל, שאול'ס טאָכטער, וועמען דוד האָט צוריק-

גענומען פאר א ווייב, האט געקוקט דורכ'ן פענסטער און געזען, ווי דוד מאנצט און שפרינגט פאר'ן ארוי. האט זי אים פאר-מ'אוס'ט ביי זיך אין הארצן. און ווען דוד איז געקומען אהיים, איז מ'יכל ארויס אנטקעגן אים און האט אים געזאגט: „דער קעניג האט זיך היינט זייער שוין ארויסגעוויזן פאר זינע דינסטן. אזוי ווי איינער פון דעם פראסטן פאלק האט ער זיך היינט אויפ-געפירט.“

האט איר דוד געענטפערט: „ניט פאר מענשן האב איך זיך דערנידעריקט און געמאנצט, נאר פאר דעם הייליקן ארוי.“ און ער איז בייז געווארן אויף מיכלען און זי מער ניט געוואלט זען. און דוד האט זיך געלאזט אויסבויען א שיינעם פאלאץ פון צעדערהאלץ. און ווען ער איז געזעסן ביי זיך אין הויז, נאכדעם ווי ער האט זיך בארואיקט פון אלע זיינע פיינט ארום, האט ער גערופן צו זיך נתן (נאמן) דעם נביא (נאזוי) און געזאגט: „זעסט, אט וואוין איך אין א הויז פון צעדערן, און דער הייליקער ארוי איז אין א געצעלט.“

האט אים נתן געענטפערט: „טו, ווי דיר געפעלט.“ אבער אויף מארגן אין דער פרי איז צו אים נתן געקומען און געזאגט: „די גאנצע צייט, וואס די בני ישראל זיינען ארויס פון מצרים, איז דער ארוי געווען אין א געצעלט. זאל ער אויך איצט פארבלייבן אין א געצעלט, ווייל דו ביסט דאך אויך געקומען פון געצעלטן, פון אהינטער די שעפסן, צו ווערן דער עלטסטער פון דעם פאלק ישראל.“

„און דערצו האסטו געפירט מלחמות גרויסע און פארגאסן בלוט און, דערפאר פאסט ניט פאר דיר צו בויען א הויז פאר דעם הייליקן ארוי. עס וועט ביי דיר געבארן ווערן א זון, וועלכער וועט זיין רואיק פון אלע פעלקער ארום. ער וועט אויפבויען א הויז פאר דעם ארוי, א שטענדיקע וואוינונג פאר אים, און אויך זיין טראן און זיין קעניגרייך וועלן ווערן שטענדיקע, פעסטע, אויף אייביק.“

50. דוד און בת-שבע (באס-שעווא).

אינמאל האט דוד שפאצירט בני זיך אויפ'ן דאך פון הויז. האט ער דערוען א פרוי אויפ'ן צווייטן דאך. די פרוי איז געווען זייער א שיינע, האט זי דוד ליב באקומען און געשיקט אויסגעפינען, ווער זי איז. האט זיך דוד דערוואוסט, אז זי הייסט בת-שבע (באס-שעווא), און אז זי האט א מאן מיטן נאמען אוריה (אורי'א). און דוד האט דעמאלט געפירט א מלחמה מיט עמון (אמון). האט ער געהייסן רופן צו זיך אוריה'ן, און ער האט אים געגעבן א בריוו אפצוטראגן יואב, וועלכער האט אנגעפירט די מלחמה. און אין בריוו האט ער געשריבן אזוי:

„יואב! שמעל אוועק אוריה'ן אין א געפערלאכן פלאץ, און זאל ער געטויט ווערן.“ האט יואב אזוי געטאן, און אוריה איז גע'הרג'ט געווארן. און ווען בת-שבע האט געענדיקט אירע טרויער-טעג נאך איר מאן, האט דוד געשיקט און גענומען זי פאר א ווייב.

איז צו דוד'ן געקומען נתן דער נביא און אים געזאגט: „קעניג, אין א שטאט זינגען געווען צוויי מענשן, איינער א רייכער, און דער אנדערער אן ארימער. דער רייכער האט געהאט זייער פיל שאף און רינדער, און דער ארימאן האט געהאט בלויז איין קליין שעי-פעלע. ער האט זי געהאדעוועט צוזאמען מיט זיינע קינדער, פלעגט איר געבן עסן פון זיין ברויט און טרינקען פון זיין גלאז. און זי איז געווען בני אים ווי א טאכטער. איז אינמאל צום רייכן מאן געקומען א גאס. האט ער געזשאלעוועט צו נעמען פון זיינע שעפסן אויף צו-גרייטן א מאלציגט פאר דעם גאס. האט ער ביים ארימאן צוגענו-מען דאס שעפסעלע, געקוילעט עס און צוגעגרייט פאר דעם גאס.“ ווי דוד האט דאס דערהערט, איז ער געווארן אין כעס און האט אויסגערופן: „איך שווער דיר, נתן, אז דער, וואס האט אזוי געטאן, איז ווערט, מען זאל אים טויטן. און פאר דעם שעפעלע דארף ער באצאלן פיר, ווייל ער האט געטאן אזא מיאוסע זאך.

האָט נתן געזאָגט דו ד'ן: „דו ביסט דאָס דער מאַן. זע, דו
ביסט געוואָרן קעניג איבער גאַנץ ישראָל און י הו ד'ת. דו
האָסט זיך גענומען ווייבער, וויפיל דו האָסט געוואָלט. און אויב ווייניק,
וואָלסטו געקענט נעמען נאָך. און א ו ר י ה האָט געהאָט איין
ווייב. האָסטו אים דער'הר ג'עט מיט דעם שווערד פון ע מ ו ן, און
זיין ווייב האָסטו צוגענומען זיך. און איצט וועט מוזן אַנקומען דער-
פאַר אַן אומגליק אויף דיין הויז.“

האָט דוד געזאָגט: „איך האָב געזינדיקט.“

אין אַביסל צייט אַרום האָט ב ת - ש ב ע געבאָרן דו ד'ן אַ
אינגל. איז דער אינגל קראַנק געוואָרן. האָט דוד געפאַסט, זיך
געלויגט שלאָפן אויף דער ערד און געטרויערט. זיינען זיינע דינער גע-
קומען און געוואָלט אים אויפהויבן פון דער ערד און געבעטן אים, ער
זאָל עפעס עסן. האָט דוד ניט געוואָלט.

אויפ'ן זיבעטן טאָג איז דאָס קינד געשמאַרבן. האָבן דו ד'ם
דינער מו ר א געהאָט צו לאָזן אים וויסן וועגן דעם, ווייל זיי האָבן
געטראַכט: „אויב דאָן, ווען דאָס קינד האָט נאָך געלעבט, האָט דער
קעניג ניט געוואָלט צוהערן זיך צו אונזערע מרויסט-ריווד, איז וואָס
וועט נאָך זיין איצט, ווען מיר וועלן אים אַנזאָגן אַט די שלעכטע
נניעס.“

און דוד האָט דערזען, ווי זיינע דינער שושקען זיך עפעס
צווישן זיך. האָט דוד זיי געפרעגט: „איז דאָס אמת, אַז דאָס
קינד איז געשמאַרבן?“ האָבן זיי געזאָגט: „יא.“

איז דוד אויפגעשטאַנען פון דער ערד, האָט זיך אַרומגעוואָשן
און זיך איבערגעטאָן און געבעטן, מען זאָל אים דערלאַנגען עסן.
האָבן אים די דינער געפרעגט: „קענסטו אונז דערקלערן, קעניג, דיין
אויפפיר? ווען דאָס קינד האָט נאָך געלעבט, האָסטו געפאַסט און גע-
וויינט; און איצט, ווען דאָס קינד איז געשמאַרבן, ביסטו אויפגע-
שטאַנען און געבעטן עסן.“

האָט דוד געענטפערט: „ווען דאָס קינד האָט נאָך געלעבט,
האָב איך געפאַסט, ווייל איך האָב געטראַכט, א פ'י ש'ר וועט דאָס

העלפן, און דאָס קינד וועט געזונט ווערן. איצט אָבער, אז דאָס קינד איז מער ניטאָ, צו וואָס זאָל איך ווייטער פּאַסטן? וועל איך אים דען קענען אומקערן צוריק צום לעבן? איך וועל אַמאָל גיין צו אים, אָבער ער וועט זיך צו מיר אַהער גיט אומקערן.

און דוד האָט געטרייט ב ת - ש ב ע/ו, און אין אַ צייט אַרום האָט ב ת - ש ב ע געבוירן דוד'ן נאָך אַ אינגל, און דוד האָט אים אַ נאָמען געגעבן ש ל מ ה (שלויםע).

51. א ב ש ל ו ם (אושאַלעם).

דו ד'ם עלטסטער זון האָט געהייסן אַמנוי, און ער האָט געזאָלט ווערן קעניג נאָך דוד'ן. דער צווייטער זון זינער האָט געהייסן א ב ש ל ו ם (אושאַלעם). איינמאָל האָט אַמנוי באַליידיקט א ב ש ל ו ם'ס ליבלאַכע שוועסטער — ת מ ר'ן (טאַמאַרן). איז א ב ש ל ו ם בייז געוואָרן אויף אַמנוינען און האָט אים פּינט גע-קראָגן.

אין אַ קורצער צייט אַרום האָט א ב ש ל ו ם געמאַכט ביי זיך אַ יו ם - ט ו ב. האָט ער צווישן אַנדערע איינגעלאָדן צו זיך אויך אַמנוינען. און אויפ'ן יו ם - ט ו ב האָט א ב ש ל ו ם געהייסן זינע דינער, און זיי האָבן דער/הר געט אַמנוינען. ווען דוד האָט זיך וועגן דעם דערוואָסט, האָט ער צעריסן אויף זיך זינע קליידער און געוואָרפן זיך אויף דער ערד און געוויינט. און א ב ש ל ו ם איז אַנטלאָפן פון ירושלים צו זיין זיידן, דעם קעניג פון גשור.

און ער האָט דאָרט פאַרבראַכט דריי יאָר. און דוד האָט ביים לאַכוייז פאַרגעסן אין אַמנוינען, און אים האָט פאַרדראָסן, וואָס א ב ש ל ו ם איז ערגעץ ווייט פון אים.

ווען יו א ב האָט זיך דערוואָסט, אז דער קעניג איז שוין גיט מער בייז אויף א ב ש ל ו ם'ען, האָט ער גערופן צו זיך זינע אַ באַ-קאַנטע קלוגע פרוי און איר געזאָגט: „טו זיך אָן אין טרויער-קליידער, דו זאָלסט אויסזען ווי איינע, וואָס קלאַגט נאָך אַ טויטן אַ לאַנגע צייט.

און דו וועסט קומען צום קעניג, און דו וועסט אים זאגן, וואָס איך וועל
דיר הײַסן.“

האַט די פּרוי אזוי געמאָן, און זי איז געקומען צום קעניג און האָט
אים געזאָגט: „העלף מיר, קעניג!“ — האָט בײַ איר דער קעניג גע-
פּרעגט: „וואָס איז דיר?“

האַט זי געזאָגט: „איך בין אַן אַלמנה (אַלמאַנע). מיין מאַן
איז געשטאַרבן און האָט מיר איבערגעלאָזן צוויי זין. זײַנען זײ אַמאָל
בײַדע געווען אין פעלד, האָבן זיך דאַרט צעקריגט, און איינער האָט
דעם צווייטן אַ קלאַפּ געמאָן און האָט אים געטויט. איז געקומען מיין
מאַנס מ ש פ ה ה (מישפּאַכע) און האָט מיר געזאָגט: „גיב אונז
אַרויס דעם מערדער, וואָס האָט געטויט זײַן ברודער, און מיר וועלן
אים ה ר גענען.“ וואָס וועט אָבער מיר אַרויסקומען, ווען זײ וועלן
פאַרניכטן אויך דעם איינציקן יו ר ש (יורעש) מינעם, עס זאָל
ניט בלייבן אַ פ י ל ו קיין אַנדענקען נאָך מיר און נאָך מיין מאַן
אויף דער ערד?“

האַט דו ד איר געענטפּערט: „גיט אַהײַם, און איך וועל שוין
די זאַך באַזאָרגן. איך וועל זען, אז פון דיין זון זאָל אַ פ י ל ו קיין האַר
אויף דער ערד ניט אַראָפּפּאַלן.“

האַט די פּרוי געזאָגט: „זעסט, קעניג, דו זאָרגסט זיך וועגן אַני-
דערע, און פאַרוואָס זאָרגסטו זיך ניט וועגן דיין פאַרשטויסענעם?
פאַרוואָס קערסטו אים ניט אום?“

האַט דער קעניג געזאָגט: „זאָג דעם א מ ת: האָט דאָס דיך
י ו אַ ב אַנגעלערנט צו קומען צו מיר מיט דער גאַנצער מ ע ש ה?“
האַט די פּרוי געזאָגט: „יא. דאָס האָט ער מיר געזאָגט וואָרט
אין וואָרט, וואָס איך זאָל רעדן. און דו, קעניג, ביסט זײַער קלוג און
ווייזט און פאַרשטויסט אַליץ אויף דער וועלט.“

נאַכדעם האָט דוד גערופן יו אַ ב אָן און אים געהײַסן צוריק-
קערן אַ ב ש ל ו מ'ען. איז יו אַ ב געגאַנגען אין ג ש ו ר און
געבראַכט פון דאַרט אַ ב ש ל ו מ'ען קיין י ר ו ש ל י מ. האָט

די ד געהויסן, אַ ב ש ל ו ם זאל גיין צו זיך אהנים, און זאל זיך
ניט באווייזן פאר זינע אויגן.

און אַ ב ש ל ו ם איז געווען זייער אַ שוינער. דער שענסמער
פון אלעמען אין י ש ר א ל. און ווען ער פלעגט אַפּשערן זינע האַר
איין מאל אין יאָר, ווייל עס איז אים שווער געווען זיי צו טראַגן, פלעגן
זיי וועגן צוויי הונדערט פונט.

האַט אַ ב ש ל ו ם אַפּגעוואוינט אין י ר ו ש ל י ם צוויי יאָר
צײַט און ניט געזען דעם קעניג. האַט ער געשיקט רופן י ו אַ ב׳ן,
יענער זאל בעטן פאַר אים בײַם קעניג, ער זאל אים לאָזן קומען אין
קעניגלאַכן הויף. איז י ו אַ ב ניט געקומען. האַט אַ ב ש ל ו ם
געשיקט זײַנע דינער, און זיי האָבן אונטערגעצונדן י ו אַ ב׳ס אַ פעלד
מיט ת ב ו א ה (טוואוע). איז י ו אַ ב געקומען צו אַ ב ש ל ו ם׳ען
און געפרעגט: „פאַרוואָס האַסטו אונטערגעצונדן מיין פעלד?“

האַט אים אַ ב ש ל ו ם געזאָגט: „איך האָב דיך געשיקט רופן,
געוואָלט דיך בעטן, זאַלסטו פּו ע ל׳ן בײַם קעניג, ער זאל מיך לאָזן קו-
מען צו אים אין הויף — זען אים; ביסטו ניט געקומען. און איצט
וואָלט שוין בעסער געווען, איך זאל פאַרבלייבן אין ג ש ו ר, איידער
קומען אַהער און ניט קענען זען דעם קעניג.“

האַט י ו אַ ב איבערגעגעבן וועגן דעם דו ד׳ן. און דו ד
האַט גערופן אַ ב ש ל ו ם׳ען צו זיך, און זיי האָבן זיך צעקושט.

52. אַ ב ש ל ו ם׳ס אויפּשטאַנד.

און אַ ב ש ל ו ם האַט זיך געמאַכט אַ רײַטוואָגן, און פּופּציק
מענשן פלעגן לויפן פאַרויס פאַר זײַן רײַטוואָגן. און יעדן אינדערפרי
פלעגט זיך אַ ב ש ל ו ם אַוועקשמעלן בײַם טויער פון קעניגלאַכן
הויף, וואוהין עס פלעגן קומען מענשן לאָדן זיך, און ער פלעגט אויס-
פרעגן יעדן אוינעם, און ער פלעגט אים זאָגן: „דו ביסט דער גערעכט-
טער. נאַר אַ שאַד, וואָס דער קעניג הערט זיך ניט צו צו דיר. ווען איך
וואָלט געווען דער ריכטער פון לאַנד, וואָלט איך דיר שוין גערעכט

געגעבן. " און אז ווער עס איז פלעגט צוקומען צו אים און באגריסן, פלעגט אים א ב ש ל ו ם געבן די האנט און צעקושן זיך מיט אים. אזוי פלעגט א ב ש ל ו ם טאן מיט יעדן איינעם, און ער האָט צוגע- צויגן צו זיך די הערצער פון דעם גאַנצן פּאָלק. ווען א ב ש ל ו ם איז אַלט געוואָרן פּערציק יאָר, האָט ער געבעטן דו ד'ן, ער זאל אים אַפּלאַזן גיין אין דער שטאָט ח ב ר ו ן, וואו ער וויל ברענגען א ק ר ב ן אויף דעם דאָרטיקן מ ז ב ח (מיזכּוּאַך). האָט אים דאָס דו ד ערלויבט.

און א ב ש ל ו ם האָט צעשיקט איבער אַלע ש ב ט י ם זינע מענשן און זיי געהויסן זאָגן: „ווען איר וועט דערהערן דעם קו ל פּו ן שׁו פּר (שוּפּער), זאַלט איר וויסן, אז א ב ש ל ו ם איז גע- וואָרן קעניג אין ח ב ר ו ן.“ און א ב ש ל ו ם האָט גערופן צו זיך א ח י ת ו פּ ל י ן (אַכיסויפּעלן), דעם קלינגסטן פון דו ד'ס ראַט- געבער, און זיי האָבן אויפּגעהויבן אַן אויפשטאַנד קעגן דו ד'ן. און דאָס פּאָלק איז אַלץ מער און מער צוגעשטאַנען צו א ב ש ל ו ם מען. האָט מען דערציילט דו ד'ן, אז א ב ש ל ו ם איז אויפּגעשטאַ- נען קעגן אים. האָט דו ד געזאָגט זינע דינער: „קומט, לאַמיר אַנטלויפּן פון י ר ו ש ל י ם, ווייל א ב ש ל ו ם וועט אונז ניט שאַנעווען. לאַמיר זיך צואַיילן, ווייל ער וועט באַלד אַתער אַנקומען און וועט פאַרניכטן די שטאָט מיט דער שווערד.“

האָט דו ד איבערגעלאָזן צען פון זינע דינסטן הימלן דאָס הויז און ער מיט זיין גאַנץ הויזגעזינד און מיט זיין לייב-וואַך זינען אַוועק פון י ר ו ש ל י ם. און אויף דעם גאַנצן וועג, וואָס דו ד איז פאַר- בייגעגאַנגען, האָט דאָס פּאָלק געוויינט אויפ'ן קו ל. און צו דו ק (צאָדיק) דער כו ה ן, האָט געוואַלט מיט זיך מיטנעמען דעם הויז- ליקן אַרױ ן. האָט אים דו ד געזאָגט: „קער זיך אום צוריק. דאָ האַסטו דיין זון א ח י מ ע ן (אַכיסאָאַץ); דו וועסט אויסגעפינען אַלץ, וואָס טוט זיך אין שטאָט, און וועסט מיר דורך דיין זון לאָזן וויסן וועגן דעם.“

און דו ד איז געגאַנגען ווייטער. ער איז געגאַנגען אַ באַרווע-

סער, דעם קאפ באדעקט מיט אש. און אלע די, וואס זינען געגאנגען מיט אים, האבן באדעקט זייערע קעפ מיט אש, געגאנגען און געוויינט. און דוד האט געזאגט צו איינעם פון זיינע עלטסטע ראטן-געבער חושי (כושאי): „ווען דו וועסט גיין מיט מיר, וועסטו נאר זיין פאר מיר אן איבעריקע לאסט. קער זיך אום אין שמאט און זע דארט צו פארשמערן אחיתופל'ס עצת. אלץ, וואס דו וועסט זיך דערוויסן, גיב איבער צדוק'ן, און ער וועט שוין וועגן דעם איבערגעבן מיר. און חושי האט זיך אומגעקערט אין ירושלים. און אבשלום איז באלד נאכדעם אויך אָנגעקומען אהין.

און דוד איז אלץ ווייטער געלאפן פון ירושלים. אויפ'ן וועג איז ארויס אנטקעגן אים א מאן פון שאול'ס משפחה, מיט'ן נאמען שמעי (שימי). ער האט געווארפן אויף דוד'ן מיט שטיינער, האט אים געזידלט און געשאלטן. „אזוועק, דו בלוטיקער מענש, דו אויסוואורף!“ — האט ער געשריען. — „דאס ווערט דיר איצט באצאלט פאר'ן בלוט פון שאול'ס הויזגעזינד, וואס דו האסט פארכאפט זיין מלוכה. איצט פארכאפט דיין זון דיין קעניגרייך. עס ווערט דיר באצאלט פאר דעם גאנצן שלעכטס, וואס דו האסט געטאן!“

האט אבישי (אוישאי), יואב'ס ברודער, געזאגט דוד'ן: „פארוואס זאל אט דער אויסוואורף זידלען דעם קעניג? לאז מיר, וועל איך גיין און וועל אים דעם קאפ אראפנעמען.“
האט דוד געענטפערט: „אויב מיין אייגענער זון וויל מיך טויטן, מעג דאך אט דער קרוב שאול'ס מיך זידלען.“ — און ער איז אזוועק מיט זיינע מענשן ווייטער.
ער איז געקומען צום ירדן און האט זיך דארט געלויגט אפ-רוען.

און אבשלום און דאס פאלק ישראל זיינען געקומען אין ירושלים, און אחיתופל איז אויך געווען מיט אים. איז צו אבשלום'ען געקומען חושי, האט אים באגריסט און

געזאגט: „לעבן זאל דער קעניג!“ האט אים אַ ב ש ל ו ם געזאגט:
„אזוי באצאלסטו דאס דיין פריינד דו ד'ן? פארוואס ביסטו מיט
אים ניט געגאנגען?“

האט חושי געענטפערט: „איך וויל זיין מיט דעם, מיט ווער
מען דאס פאלק איז. און ווידער: מיט וועמען בין איך דען — ניט
מיט דו ד'ם זון?“ — איז דאס אַ ב ש ל ו ם מען געפעלן געווארן, און
ער האט איבערגעלאזט חושי'ן ביי זיך.

53. דער סוף פון אַ ב ש ל ו ם'ס אויפשטאנד.

און אַ ח י ת ו פ ל האט געזאגט אַ ב ש ל ו ם מען: „לאז מיך
אויפקלייבן צוועלף טויזנט מאן. איך וועל גלייך ביינאכט נאכיאגן
דו ד'ן און וועל אים דעריאגן. און ער איז מיד און אָפגעשוואַכט.
וועט זיך דאס פאלק, וואס מיט אים, דערשרעקן און אַנטלויפן. וועל
איך דער'הרגענען דעם קעניג אליין, און דאס נאנצע פאלק ווי איין
מענש וועט צושטיין צו דיר, און ס'וועט צוריק ווערן פרידן.“

איז די עצה (אויצע) געפעלן געווארן אַ ב ש ל ו ם מען און
די עלטסטע פון ישראָל. נאָר אַ ב ש ל ו ם האט געזאגט:
„לאַמיר נאָך רופן חושי'ן און הערן, וואס ער וועט אונז זאָגן.“ —
האט ער גערופן חושי'ן און אים דערציילט, וואס אַ ח י ת ו פ ל
האט געזאגט.

האט חושי געזאגט: „דאס מאַל איז אַ ח י ת ו פ ל'ס
עצה ניט קיין גומע. דו קענסט דאָך דיין פאָטער און די מענשן,
וואס מיט אים. דאס זיינען דאָך לויטער העלדן און ביטערע יונגען.
מענסט זיין זיכער, אז דיין פאָטער נעכטיקט ניט אין אָפענעם פעלד.
ער באַהאַלט זיך ערגעץ אין די גריבער, און ער וועט אָנפאלן אויף די,
וואס וועלן קומען אַנטקעגן אים און וועט זיי צעשלאָגן. מײן עצה
דעריבער וואַלט געווען: דו זאַלסט צונויפקלייבן די בני-ישראל
פון דעם גאַנצן לאַנד, ווי זאַמד, וואס אויפ'ן ברעג פון ים. און דו
אליין זאַלסט אויך מיטגיין אין מלחמה. און דאַמאַלסט וועלן מיר

גנין, געפינען אים און ארויפפאלן אויף אים, ווי דער טוי אויף דער ערד. און מיר וועלן ניט איבערלאזן קיין איינעם פון זיינע מענשן. און אויב ער וועט זיך פארשפארן אין א שטאָט, וועט דאָס פּאָלק מיט שטריק די שטאָט אין טיך אריינציען, עס זאל פון איר קיין שפענדל ניט פארבלייבן.

איז א ב ש ל ו מ'ען מער געפעלן ח ו ש י'ם ע צ ה, ווי א ח י ת ו פ ל'ם. און ער האָט געהייסן צונויפקלייבן דאָס פּאָלק. ווען א ח י ת ו פ ל האָט דערזען, אז מען האָט אים ניט גע-פּאָלגט, האָט ער זיך געזעצט אויף זיין אייזל, איז אַוועק צו זיך אַהיים און זיך דארט אַליין דאָס לעבן גענומען. און ח ו ש י האָט דורך צ ד ו ק'ס זון איבערגעגעבן ד ו ד'ן, וואָס א ב ש ל ו'ם האָט בא-שלאָסן. איז ד ו ד אַריבער דעם י ר ד'ן, און ער האָט איבער-געצויגלט די אַלע מענשן, וואָס זיינען געווען מיט אים, זיי איינגעטיילט אין הונדערטער און טויזנטער, און באַשטימט איבער זיי עלטסטע. און איבער זיי אַלעמען האָט ער באַשטימט י ו אַ ב'ן מיט זיין ברודער א ב י ש י (אוישאי) און איינעם א ת י (איטאי) פון ג ת (גאָס). און א ב ש ל ו'ם האָט צונויפגעקליבן דאָס פּאָלק י ש ר א ל, האָט באַשטימט ע מ ש א'ן (אַמאַס'ן), י ו אַ ב'ס אַ שוועסטער-קינד, פאַר זיין קריגס-פירער, און זיי זיינען אַרויסגעטראָסן קעגן ד ו ד'ן. און ד ו ד האָט אַנגעזאָגט י ו אַ ב'ן און די אַנדערע קריגס-פירער פאַר אַלעמען אין די אויגן, זיי זאלן זיין אַפּגעטיט מיט א ב ש ל ו מ'ען. און ד ו ד איז געשטאַנען אין טויער פון שטאָט און האָט דורכגעלאָזן זיין גאַנצע אַרמיי. און דער ח י ל (כאַאיל) פון ד ו ד'ן איז אַוועק און האָט זיך צונויפגעטראָפּן מיט דעם ח י ל פון א ב ש ל ו מ'ען אין אַ וואַלד. א ב ש ל ו מ'ס מענשן זיינען צעשלאָגן געוואָרן און זיינען אַנטלאָפּן. און ד ו ד'ס דינער האָבן זיי נאַכער-יאָגט. און א ב ש ל ו'ם האָט געריסן אויף זיין מול-אייזל, און ער האָט זיך פאַרשעפעט מיט זיינע לאַנגע האַר אין אַ בוים. איז דער מול-אייזל פון אונטער אים אַוועק און ער איז געבליבן הענגען צווישן הימל און ערד. האָט דאָס איינער אַ מאָן דערזען און דערצויגלט

א ב ש ל ו ם בלויכט הענגען פאר זיינע האר.

י ו ן ב'ן. האָט אים י ו ן א ב געפרעגט: „אז דו האָסט אים דערוען,
פארוואס האָסטו אים ניט געטויט? איך וואָלט דאָך דערפאר דיר
געגעבן צען טאלער און א גארטל.“

האָט דער מאַן געזאָגט: „ווען דו וואָלסט מיר א פ י ל ו געגעבן
טויזנט טאלער, וואָלט איך דאָס ניט געטאָן, ווייל איך האָב אַליין גע-
הערט, ווי דער קעניג האָט געזאָגט, מען זאָל זײַן פאַרויכטיק מיט
א ב ש ל ו מ'ען.“

האָט י ו ן א ב אַליין גענומען דרײַ ריטער און אַרײַנגעשטאַכן זײ
א ב ש ל ו מ'ען אין ברוסט. און י ו ן א ב'ס געווער-טרעגער האָבן
אַראָפּגענומען א ב ש ל ו מ'ען און האָבן אים געטויט.

און י ו ן א ב האָט געהײסן בלאָזן אין שױפּער, כּדײַ
אַפּצושמעלן די מ ל ח מ ה, ווייל ער האָט געזשאַלעוועט דאָס פּאַלק.
און א ב ש ל ו מ'ען האָבן זײ אַרײַנגעוואָרפּן אין וואַלד אין אַ גרוב
און אַרויפגעשטאַן אויף איר אַ גרויסע קופּע שטײַנער. און אַ ח י מ ע'ן

(אכימאצין), צ ד ו ק'ס זון, האָט געזאָגט: „איך וועל לויפן און אַב-
זאָגן דו ד'ן, אַז ער איז באַפּרײַט פּון זײַנע פּײַנט.“
האָט יו אַ ב געזאָגט: „עס איז נײַט פאַר דיר דאָס מאָל צו
ברענגען אַזאַ ב ש ו ר ה (בסורע), ווייל דעם קעניגס זון איז דער-
ה ר ג'עט געוואָרן. איך וועל שיקן אַן אַנדערן.“ האָט יו אַ ב גע-
שיקט אַ לויפער צו דו ד'ן, און אַ ח י מ ע ין האָט זיך נײַט געקענט
אַינהאַלטן און איז אויך נאַכגעלאָפּן נאָך אים. און ער האָט אַריבער-
געיאָגט דעם לויפער, און ער איז געקומען צו דו ד'ן און האָט אים
געזאָגט: „איך גרים דיר, קעניג! די מענשן, וואָס האָבן אויפגעהויבן
אַ האַנט קעגן דיר, זײַנען איבערגעגעבן אין דײַנע הענט.“

דער לויפער זאָגט אַז דו ד'ן, אַז אַ ב ש ל ו ם איז טויט.

האַט דוד געפרעגט: „וואָס הערט זיך מיט אַבשלומ'ען?“
האַט אַחיעזר געענטפערט, אַז ער ווײַס ניט. דערווייַל איז
אַנגעקומען דער צווייטער לויפער און האָט איבערגעגעבן די זעלבע
נייעס. האָט אים דוד געפרעגט: „און וואָס מאַכט אַבשלום?“
האַט דער לויפער געענטפערט: „זאַלן דאָס מאַכן דעם קעניגס פּינט
און אַלע די, וואָס זײַנען אויפגעשטאַנען אַנטקעגן אים.“

איז דער קעניג בײַז געוואָרן, איז אַוועק צו זיך אין צימער, האָט
געוויינט און באַקלאַגט אַבשלום, זײַן זון. און דאָס פּאַלק, וואָס
האַט זיך אומגעקערט פון מלחמה, האָט זיך דערוואוסט וועגן
דוד'ס טרויער, און זײַ האָבן זיך ווי פאַרשעמטע שטילערהײַט
אַרײַנגע'גנב'עט אין שטאַט, אַזוי ווי זײַ וואַלטן אַנטלאָפן פון
מלחמה.

איז יואב געקומען צום קעניג און האָט אים געזאָגט: „דו
האַסט הייַנט באַלײַדיקט אַלע דיַיַנע דיַנער, וואָס האָבן זיך אַיַנגע-
שטעלט פאַר דיר, צו ראַטעווען דיך און דיַיַנע קינדער. דו האַסט ליב
דיַיַנע פּינט און האַסט פּינט דיַיַנע פּרײַנד. ווייל עס קומט אויס, ווי
דו וואַלט געזאָגט, אַז דיך אַרן ניט דיַיַנע האַרן און דיַיַנע דיַנער. עס
דוכט זיך, אַז ווען אַבשלום וואַלט געבליבן לעבן און מיר אַלע
וואַלטן געווען טויט, וואַלט עס דיר זײַער שטאַרק געפּעלן געוואָרן.
איצט קום אַרויס און רעד צום פּאַלק, ווייל איך שווער דיר, אַז ווען
דו גײַסט ניט אַרויס, אויב מיט דיר וועט איבערבליַבן הייַנט בײַנאַכט
אַפּילו אייַן מענש. און דאָס וועט זײַן דאָס ערגסטע, וואָס וואַלט
מיט דיר נאָר געקענט טרעפן.“

איז דוד אויפגעשטאַנען און געזעצט זיך אין טויער פון שטאַט.
האַט זיך דאָס פּאַלק, וואָס מיט דוד'ן, דערוואוסט און זײַנען געקור-
מען באַגריסן דעם קעניג. און דאָס פּאַלק, וואָס איז געווען מיט
אַבשלום'ען, איז זיך צעלאָפן אין זײַערע הײַמען.

54. דוד ווערט צוריק קעניג איבער ישראל 5.

און דוד האָט געשיקט צו צדוק דעם כוהן אין ירושלים און געזאָגט: „רעד זיך דורך מיט די עלטסטע פון יהודה. פאַרוואָס זאָלן זיי זיין די לעצטע צו קומען און אומקערן דעם קעניג. זיי זינען דאָך מינע אייגענע. און עמ שא'ן (אַמאַסאָן) זאָג, אז ער איז דאָך מינער אַ קרוב, און אז איך וועל אים מאַכן פאַר מיין קריגס-עלסטן אָנשטאַט יואָב.“

האָט צדוק באַקערט די הערצער פון גאַנץ יהודה צו דוד, און זיי האָבן געשיקט בעטן דוד, ער זאָל זיך אומקערן. ווען דוד איז געווען אויפ'ן וועג, איז אַרויס אַנטקעגן אים דער מאַן שמעי, וואָס האָט אים געזידלט און געוואָרפן אויף אים שטיינער, ווען ער איז אַנטלאָפן פון אַבשלו מען. און ער האָט געזאָגט: „פאַרגיב מיר, קעניג! דערמאָן נישט, וואָס איך האָב גע-זינדיקט קעגן דיר אין דעם מאָג, ווען דו ביסט אַוועק פון ירושלים. און איצט, זעסטו, בין איך דער ערשטער פונ'ם גאַנצן שבט יוסף (יויסעף) געקומען דיר אַנטקעגן.“

האָט אַבישי געזאָגט: „צי צוליב דעם, זאָל מען שמעי'ן ניט טויטן? ער האָט דאָך געזידלט דעם געזאלבטן קעניג.“ — האָט דוד געענטפערט: „לאַז מיך צורו, אַבישי! היינט, אין דעם מאָג, וואָס איך ווער צוריק קעניג אין ישראל, זאָל אַ מאַן פון ישראל געטויט ווערן?“ און ער האָט געשוואָרן שמעי'ן און געזאָגט: „מען וועט דיך נישט טויטן.“

און דוד איז געגאַנגען ווייטער קיין ירושלים. אויפ'ן וועג זינען צו אים געקומען די עלטסטע פון ישראל, און זיי האָבן אים געזאָגט: „פאַרוואָס האָבן דו אונזערע ברידער פון יהודה צוגעכאַפט, ניט געוואָרט אויף אונז, און האָבן דו און דיין הויז-געזינד אַריבערגעפירט דעם ירדן?“

האָבן די עלטסטע פון יהודה געענטפערט: „דער קעניג איז דאָך אונזערער אָן אייגענער. וואָס פאַרדריסט אַיך אזוי? האָט אונז

דער דער קעניג געגעבן עסן, צי ער האט אונז מ ת נ ו ת (מאטאנעס) געגעבן?"

האָבן די עלטסטע פון י ש ר א ל געזאָגט: „אָבער מיר האָבן דאָך צען טויזלן אינ'ם קעניג און איר בלויז איינעם. פאַרוואָס האָט איר אונז באַלידיקט און נישט געלאָזט אונז די ערשטע קומען אומ- קערן דעם קעניג?"

און עס האָט זיך דאָרט געפונען איינער אַ מאָן מיט'ן נאָמען ש ב ע (שעוואַ), דער זון פון ביכרי. האָט ער געבלאָזן אין ש ו פ ר און האָט געזאָגט צו די עלטסטע פון י ש ר א ל: „מיר דאַרפן גאַרניט ד ו ד'ן, און מיר האָבן ניט קיין ח ל ק אין י ש י'ס זון. לאַמיר אַלע פון י ש ר א ל זיך אומקערן צוהיטן." זינען אַלע עלטסטע פון י ש ר א ל אַוועק מיט ש ב ע'ן. און די עלטסטע פון י ה ו ד ה זינען געבליבן מיט ד ו ד'ן און זינען מיט אים מיטגעגאַנגען קיין ירושלים.

55. ש ב ע'ס אויפשטאַנד.

און ד ו ד האָט געזאָגט ע מ ש א'ן (אַמאָסאָן): „גוי און רוף צונויף אין דריי טעג אַלע מענער פון י ה ו ד ה". איז ע מ ש א געגאַנגען, אָבער ער האָט פאַרשפעטיקט. האָט ד ו ד געזאָגט אַ ב י ש י'ן: „איצט וועט אונז ש ב ע מער שלעכטס מאַן ווי אַ ב ש ל ו ם. נעם דעריבער מינע דינער און מיין ליב-וואַך, און יאָג אים נאָך. ווייל טאַמער וועט ער טרעפן באַפעסטיקטע שמעט, וועט ער זיך פון אונז קענען ראַטעווען."

האָט אַ ב י ש י גענומען ד ו ד'ס וואַך און אַלע אַנדערע העלדן און עס זינען מיט אים אויך מיטגעגאַנגען י ו אַ ב'ס מענשן. אויפ'ן וועג האָבן זיי באַגעגענט ע מ ש א'ן. האָט י ו אַ ב באַגריסט ע מ ש א'ן, און ער האָט אים אַרומגענומען אויף צעקושן זיך מיט אים. און ע מ ש א האָט זיך פאַר אים ניט געהיט. האָט י ו אַ ב אַרויס- געצויגן זיין שווערד און האָט מיט אים קלאַפּ דער'הר גיעט ע מ ש א'ן.

און יו א ב און א ב י ש י האבן זיך נאכגעיאגט נאך ש ב ע'ן.
 און ע מ ש א איז געבליבן ליגן אויפ'ן וועג אין א טיך בלומ. און
 ווער פון פאלק עם פלעגט פארבייגיין און דערנען ע מ ש א'ן טויט,
 פלעגט זיך אפשמעלן. האט איינער פון יו א ב'ס מענשן אוועקגע-
 שלעפט ע מ ש א'ן אן א זינט אין פעלד און האט אים צוגעדעקט מיט
 א מאנטל. און אליין האט ער זיך געשמעלט אויפ'ן וועג און אויסגע-
 רופן: „ווער עם איז מיט דו ד'ן, זאל גיין נאך יו א ב'ן.“ זינען
 אלע געגאנגען נאך יו א ב'ן.

און ש ב ע האט זיך פארשפארט אין א שמאט. איז יו א ב
 צוגעקומען און האט די שמאט באלאגערט. איז ארויס אויפ'ן וואנט
 פון שמאט א קלוגע פרוי און האט געזאגט יו א ב'ן: „פארוואס
 ווילט איר אונז אויסטייטן — א גאנצע גרויסע שמאט פון ישראל?“
 האט יו א ב געזאגט: „ח ל י ל ה, ווער וויל דאס? מיר
 ווילן בלויז ש ב ע'ן, וואס האט אויפגעהויבן זיין האנט קעגן דו ד'ן.
 גיט אים ארויס, וועלן מיר אוועק פון שמאט.“

איז די פרוי געקומען צו די איינוואוינער פון שמאט און האט זיי
 איבערגערעדט מיט איר קלוגשאפט, און זיי האבן ארויסגעגעבן
 ש ב ע'ן צו יו א ב'ן. האט יו א ב זיך צוריקגעקערט קיין
 ירושלים, און דאס פאלק איז אוועק יעדערער צו זיך אהיים.

56. דו ד'ם הארפע.

א הארפע איז געהאנגען איבער דו ד'ם בעמ. אלע האלבע
 נאכט פלעגט קומען א צפון (צאפן)-ווינטל און שטיל אריינבלאזן
 אין דער הארפע. פלעגן די סטרונעס פון דער הארפע אנהייבן ציטערן.
 די הארפע פלעגט אנהייבן שפילן. דעמאלט פלעגט דו ד'ן זיך אויפ-
 כאפן און אנהייבן פארפאסן און זינגען לידער.

*

ווען די וועלט איז אין חלום פארזונקען,
 ווען ס'שפאלט איבער העלפט זיך די נאכט,

שמויט אויף פון געלעגער דער קעניג,
זיין הייליקע הארפע דערוואכט.

קעניג ד ו ד שפילט אויף זיין הארפע.

מען זעט נישט קיין פינגער, וואס שפילן;
עס גיסט זיך מעלאדיש א קלאנג
און וועקט אין דער ברוסט פון דעם מ ל ד
די סטרוניעס פון זיסן געזאנג.

דורכ'ן פענסטער פון פאלאץ באקומט ער
די שמילע באשמערנטע וועלט;

פארגעסט אן זיין טראָן און זיין סצעפּטער,
מיט נייע געפילן באַזעלט.

עס מאַלט זיך אים אויס פאַר די אויגן
אַ גרינע און רואיקע פעלד,
און ער איז אַ פאַסמוך פון שעפּסן,
זיין איינציקער פאַלאַץ אַ צעלט.

דאַן זינגט ער צום טאַקט פון דער האַרפע
און דיכטעט אַ מ ז מ ו ר (מיזמער)-געבעט;
דער גרינד-גרויער קעניג פון י ה ו ד ה
איז ווידער אַ יונגער פאַעט.

יהואש.

57. ש ל מ ה ווערט קעניג. דו'ס טויט.

און דער קעניג דוד איז אַלט געוואָרן. און אַ דו נ י ה ו
(אדויניאַהו), זיין עלטסטער זון, האָט זיך געגרייסט און געזאַגט: „איך
וועל ווערן קעניג.“ און ער האָט זיך געמאַכט אַ רייטוואָגן און געדונ-
גען רייטער; און 50 מענשן זינגען געלאַפּן פאַר אים. און דער פאַטער
זינגער האָט אים קיינמאַל ניט פירגעהאַלטן, פאַרוואָס ער טוט אַזוי.
און אַ דו נ י ה ו האָט זיך צונויפגעערעדט מיט יו א ב'ן און
מיט א ב י ת ר (עוויאַסאַר) דעם כוהן, און זיי האָבן אים גע-
האַלפּן. און צדוק דער כוהן און נתן דער נביא
און דו'ס העלדן זינגען ניט געווען מיט אים. און אַ דו נ י ה ו
האָט געמאַכט אַ מאַלצייט, אויף וועלכן ער האָט איינגעלאָדן זינגע
ברידער און דו'ס באַאַמטע, וואָס אין י ה ו ד ה. נאָר נתן
דעם נביא און דו'ס העלדן און זיין ברודער שלומה האָט ער
ניט גערופּן.

האָט נתן געזאַגט צו ב ת - ש ב ע'ן, ש ל מ ה'ס מוטער:

„דו האָסט שוין געהערט, אז אַ דו נײַהױ איז געוואָרן קעניג, און דו ווײַס ניט דערפון. איצט וועל איך דיר זאָן עצה געבן, ווי דו זאָלסט ראַטעווען זיך און דיין זון שלמה׳ן. גי צום קעניג און דערמאָן אים, אז ער האָט דיר געשוואָרן, אז שלמה׳ן דיין זון וועט זײַן קעניג נאָך אים. און ווען דו וועסט דאָרט זײַן, וועל איך אונטער-קומען און וועל דיר אַרויסהעלפן.

איז בת-שבע אוועק צו דו׳ן, פאַרנייגט זיך פאַר אים און געזאָגט: „מיין האַר, דו האָסט מיר צוגעשוואָרן, אז דיין זון שלמה׳ן וועט זײַן קעניג נאָך דיר. און איצט איז אַ דו נײַהױ געוואָרן קעניג אָן דיין וויסן. און ער האָט געמאַכט אַ מאַלצײט און גערופן דעם קעניגס זין און אביה׳ן און יואָב׳ן; און דיין זון שלמה׳ן האָט ער ניט גערופן. און איצט, קעניג, קוקט דאָס גאַנצע פּאָלק ישראָל אויף דיר און וואַרט, דו זאָלסט זײַ זאָגן, ווער ס׳וועט זיצן אויף דיין טראָן נאָך דיר. און אויב עס וועט זײַן אַזוי, ווי איצט, איז ווי נאָר דער קעניג וועט שטאַרבן, וועט אויך זײַן אַ סוף צו מיר און צו דיין זון שלמה׳ן.

ווען בת-שבע האָט געענדיקט, האָט מען געלאָזט וויסן דו׳ן, אז נתן דער נביא איז געקומען. האָט דו דאָס אים געהייסן אַרייַנקומען. האָט נתן געזאָגט דו׳ן: „איז דאָס אמת, אז דו האָסט באַשטימט אַ דו נײַהױ, ער זאָל ווערן קעניג נאָך דיר? אויב יאָ, פאַרוואָס האָסטו דאָס מיר ניט געלאָזט וויסן?“ האָט דו ד צוגערופן בת-שבע׳ן, און ער האָט געשוואָרן און געזאָגט: „אַזוי ווי איך האָב דיר געשוואָרן פריער, אז דיין זון שלמה׳ן וועט זײַן קעניג נאָך מיר, אַזוי וועל איך דאָס הייַנט מאַן.“

און דו ד האָט געהייסן, מ׳זאָל צו אים רופן צדוק דעם כוהן און נביה׳ן, דעם פירער פון זײַנע העלדן, און נתן דעם נביא, און ער האָט זײַ געזאָגט: „נעמט אלע מײַנע האַרן מיט זיך און גײַט נעמט שלמה׳ן און זעצט אים אַרויף רײַטנדיק אויף מײַן מול-אינזל און פירט אים אוועק צום טײַכל גיכוי, און זאָלן אים דאָרט צדוק דער כוהן און נתן דער נביא זאָלן פאַר קעניג

איבער ישראלי. און איר זאלט א בלאז מאן אין שופר און אויסרופן: „זאל לעבן דער קעניג שלמה!“ האבן זיי אזוי געטאן. און דאס פאלק, וואס איז זיי נאכגעגאנגען, האט געטאנצט און גע- פינפט און געטרוממלערט, און די ערד האט זיך געטרוממלט פון זייערע קולות.

צדוק זאלבט שלמה'ן פאר קעניג.

און צדוניהו און יואב און די געסט וואס מיט זיי האבן דערהערט די געשרווען, האבן זיי זיך פארוואונדערט. און ווי זיי שמויען און וואונדערן זיך, איז אנגעקומען אבי תרס זון און האט זיי דערציילט, אז דוד האט געהייסן זאלבן אלס קעניג איבער

ישראל זיין זון שלמה'ן; אז מיט שלמה'ן איז צדוק דער כוהן און נתן דער נביא און בניהו און דעם קעניגס לייב-גווארדיע; אז די גאנצע שטאט איז פול מיט געשרווען פון פרויד; אז שלמה האט זיך שוין געזעצט אויף דעם טראן פון זיין פאטער; און דוד'ס הארץ זינען געקומען אים באגריסן און געוואונשן, שלמה'ס נאמען זאל נאך זיין גרעסער פון דוד'ס און שלמה'ס טראן זאל זיין העכער פון דעם טראן פון זיין פאטער; און דוד האט געזאגט, אז ער איז צופרידן, וואס זינען אויגן זעען דעם, וואס פאלגט אים נאך אויף זיין טראן.

האבן אלע געסט אדוני ה'ים אויפגעהויבן זיך און זינען זיך צעגאנגען יעדערער צו זיך אהנים. און אדוני ה'ים האט זיך דערשראקן פאר שלמה'ן, איז ער אוועק און האט זיך אנגעהאלטן אן די ווינקלען פון הייליקן מזבח. האט מען דערציילט שלמה'ן, אז אדוני ה'ים האט מורא פאר אים און באהאלט זיך אים ביים מזבח. האט אים שלמה געשיקט זאגן, אז אויב ער וועט זיך האלטן גוט, וועט אים קיין שלעכטס ניט געשען; אויב אבער ער וועט זיך ניט האלטן גוט, וועט ער אליין זיין שולדיק אין זיין טויט. איז אדוני ה'ים אוועק צו זיך אהנים.

און דוד איז געשטארבן, און מ'האט אים באערדיקט אין ירושלים. און דוד האט געהאט געקיניגט איבער ישראל 40 יאר.

58. שלמה באפרייט זיך פון זינע פנימ.

און שלמה האט זיך געזעצט אויף דעם טראן פון דוד, זיין פאטער, און זיך פארפעסטיקט אויף אים. און ער האט גערופן דעם כוהן אביתר און אים געזאגט: „גיי אוועק פון ירושלים. דארפן וואלט מען דיך געדארפט טויטן, ווייל דו ביסט א פאררעמער. אבער איך וועל דאס ניט טאן, ווייל דו ביסט געווען מיט מיין פאטער

דוד און געפלאגט זיך צוזאמען מיט אים. אבער קען כוהן
וועסטו מער ניט זיין.

און אדונייהו'ן האט שלמה באלד געהויסן טויטן, ווייל
אדונייהו האט געוואגט צו בעטן ביי שלמה'ן איינע פון
דוד'ס דינסטן זיך פאר א ווייב. און יואב, וואס האט זיך גע-
פילט שולדיק פאר שלמה'ן, איז אוועקגעלאפן און זיך אנגעהאלטן
אן די ווינקלען פון מזבת. האט שלמה געשיקט בנייהו'ן
און געהויסן אראפנעמען יואב'ן פון מזבת און דער'הרגענען
אים און דערמיט אראפנעמען פון דוד'ס הויז דאס אומזיסטע בלוט,
וואס יואב האט פארגאסן, דער'הרגענענדיק אבנר'ן, דעם
קריגס-האר פון ישראל, און עמשא'ן, דעם קריגס-האר פון
יהודה.

און שמעי'ן, וואס האט געוידלט און געשאלטן דוד'ן, ווען
יענער איז אנמלאפן פון אכשלו מען, האט שלמה גערופן צו
זיך און אים געזאגט: „בוי זיך דיר אויס א הויז אין ירושלים
און בלייב דא וואוינען; דו זאלסט פון ירושלים ערגעץ ניט
ארויס.“ האט שמעי געזאגט: „גוט, קעניג! איך וועל טאן אזוי,
ווי דו האסט געזאגט.“ האט שמעי אפגעוואוינט אין ירושלים
עטלאכע יאר. און אין דריי יאר ארום זיינען ביי אים אנמלאפן צוויי
קנעכט און אוועק אין דער שטאט גת (גאס). האט שמעי
אנגעזאמלט זיין אייזל און איז אוועק אין גת זוכן זיינע קנעכט.
ווען שמעי איז געקומען צוריק, האט אים שלמה געשיקט
רופן און געזאגט: „איך האב דאך דיך באשווארן דו זאלסט די גאנצע
צייט זיין דא אין שטאט, און דיר געזאגט, אז ווען דו וועסט ארויס פון
שטאט, וועסטו אליין שולדיק זיין אין דיין טויט. פארוואס האסטו
ניט געפאלגט, וואס דו האסט מיר צוגעשווארן?“ און שלמה האט
געהויסן בנייהו'ן ער זאל דערפאר שמעי'ן טויטן.

אזוי האט זיך שלמה ביסלאכווייז באפרייט פון זיינע פינע
און פון די פינע פון זיין פאטער, און זיין קעניגרייך איז פארפעס-
טיקט געווארן פאר אים.

און ש ל מ ה איז געזאנגען אין די וועגן פון דוד זיין פאטער
און האָט אָפּגעהיט די געזעצן, וואָס דוד האָט געשאַפּן.
און איינמאָל האָט ש ל מ ה געזען אין ח ל ו ם, ווי איינער
פרעגט אים: „בעט ביי מיר, וואָס זאָל איך דיר געבן.“ האָט ש ל מ ה
געענטפּערט: „איך בין געוואָרן קעניג נאָך דוד מיין פאָטער, און
איך בין נאָך יונג און ווייס ניט וואו איין און וואו אויס, און דאָס פּאָלק
איז גרויס אין צאָל. בעט איך, איך זאָל האָבן אַ האַרץ צו פאַרשטיין
און אונטערשיידן צווישן גוטס און שלעכטס, איך זאָל קענען מ ש פ מ'ן
דאָס פּאָלק.“

האָט ש ל מ ה געהערט אין ח ל ו ם, ווי מען וואָלט אים
געענטפּערט: „ווייל דו האָסט זיך ניט געבעטן קיין לאַנגע יאָר און
קיין רייכקייט און אַ פּי ל ו ניט דאָס לעבן פון דינע פּינט, נאָר
פאַרשטאַנד — צו קענען מ ש פ מ'ן דאָס פּאָלק, וועסטו האָבן דאָס,
וואָס דו האָסט געבעטן. דו וועסט זיין קלוג און פאַרשטענדיק, אזוי
ווי נאָך קיינער פאַר דיר, און עס וועט איך נאָך דיר ניט זיין קיינער
אזוי קלוג ווי דו. און אויך דאָס, וואָס דו האָסט ניט געבעטן, וועסטו
האָבן: דאָס איז רייכקייט און כבוד און לאַנגע יאָר.“

האָט זיך ש ל מ ה אויפגעכאַפּט, ערשט עס איז אַ ח ל ו ם.
און באַלד נאָכדעם זיינען צו ש ל מ ה'ן געקומען צוויי פרויען
מ ש פ מ'ן זיך. איינע פון זיי האָט געזאָגט: „איך און אַם די צווייטע
פּרוי וואוינען אין איין הויז. האָב איך געבאָרן אַ קינד, און דרײַ מעג
נאָכדעם האָט אויך די צווייטע פּרוי געבאָרן אַ קינד. און אויסער אונז
איז אין הויז קיינער ניט געווען. בניאַכט איז דער זון פון אַם דער
פּרוי געשטאַרבן, ווייל זי האָט אים צוגעדריקט. איז זי אויפגעשטאַ-
נען, האָט צוגענומען ביי מיר מיין זון און אַריבערגעלייגט צו מיר איר
טויט קינד; און איך בין געשלאָפּן. אין דער פּרי בין איך אויפגע-
שטאַנען און געוואָלט אָנזייגן מיין קינד. ערשט עס איז טויט. האָב
איך זיך צו אים צוגעקוקט און דערקענט, אַז דאָס איז ניט מיין קינד.“

האָט די צווייטע פרוי געזאָגט: „מיין קינד איז דאָס לעבעדיקע
און דינסט איז דאָס טויטע.“ און די ערשטע איז באַשטאַנען אויף אירם
און געזאָגט: „ניין! דיין קינד איז דאָס טויטע און מיין קינד איז
דאָס לעבעדיקע.“ — האָבן זיי זיך געאַמפּערט פאַר'ן קעניג.
האָט דער קעניג געזאָגט: „יעדע איינע פון זיי זאָגט, אַז אירם
איז דאָס לעבעדיקע קינד, און אַז דאָס טויטע קינד געהערט דער אַנ-
דערער. אויב אַזוי, ברענגט אַ שווערד!“ — האָט מען געבראַכט אַ
שווערד. האָט דער קעניג געהויסן: „צעשניידט דאָס לעבעדיקע קינד
אויף דער העלפט און גיט איין העלפט איין פרוי און אַ צווייטע העלפט
דער צווייטער.“

ש ל מ ה'ס קלונער מ ש פ ט.

אָבער די פרוי, וואָס איר קינד איז געווען דאָס לעבעדיקע, האָט
 ר ח מ נ ו ת געקראָגן אויף דעם קינד און האָט געזאָגט: „איך בעט
 דיך, מיין האַר, גיט איר אַוועק דאָס לעבעדיקע קינד נאָר ניט מיין
 עס.“ און די צווייטע פרוי האָט געזאָגט: „ניט מיר, ניט דיר, צע-
 שניידט!“ — האָט דער קעניג געזאָגט: „מיין ניט דאָס קינד. גיט
 עס אָפּ צו אַט דער פרוי, וואָס האָט אויף אים ר ח מ נ ו ת געהאַט.
 זי איז זיין מוטער.“

און דאָס פּאַלק האָט געהערט וועגן אַט דעם מ ש פ מ ש ל מ ה'ס,
 און זיי האָבן פאַר אים אָפּשני באַקומען, ווייל זיי האָבן געזען, אַז ער
 איז פול מיט קלוגשאַפט.

60. ש ל מ ה בויט דעם טעמפל.

און ש ל מ ה האָט זיך אויסגעקליבן זינע הויכע באַצאָמטע, און
 ער האָט צעטיילט דאָס גאַנצע לאַנד אויף צוועלף פּראָווינצן און באַ-
 שטימט אַן אויפזעער אויף יעדער פּראָווינץ. און יעדע פּראָווינץ האָט
 געדאַרפט שפּייזן דעם קעניג און זיין הויז און ח ו ד ש אין יאָר.
 און ש ל מ ה האָט געהאַט אַ ס ך פּערד און ריטוועגן און גאַלד
 און זילבער. ער האָט ח ת ו נ ה געהאַט מיט דער טאַכטער פון
 פ ר ע ה, דעם קעניג פון מ צ ר י ם, און האָט זי געבראַכט אין
 זיין הויז, ביז ער וועט באַזוינין אויפבויען אַ הויז פאַר איר אַלזין.
 און ש ל מ ה איז געווען קליגער פון אַלע ח כ מ י ם פון
 מ צ ר י ם און פון די מ ז ר ח-לענדער און פון אַלע אַנדערע מענשן.
 און ער האָט זיך פאַרשטאַנען אויף בוימער — פּונ'ם גרויסן צעדער-
 בוים און ביז דעם מאָר, וואָס וואַקסט פון וואַנט. און ער האָט זיך פאַר-
 שטאַנען אויף די ב ה מ ו ת און פּויגלען און אינזעקטן און פיש. און
 פון אַלע פעלקער זינען געקומען מענשן הערן ש ל מ ה'ס חכמה. און
 אויך אַלע קעניגן, וואָס האָבן געהערט פון אים, זינען געקומען. און
 דאָס פּאַלק פון י ה ו ד ה און י ש ר אֵל זינען זיך געזעסן רואיק.
 יעדערער אונטער זיין וויינישטאַק און אונטער זיין פּינגנבוים, די צייט,
 וואָס ש ל מ ה האָט געקויניגט איבער די אידן.

און שלמה האט געשיקט זאגן חירם (כיראם), דער קעניג פון צור (צור); „דו ווייסט דאך, אז מיין פאטער דוד האט נישט געקענט בויען קיין פאר דעם תייליקן ארון פון יאהאווע, דעם גאט פון די בני-ישראל, צוליב די שטענדיקע מלחמות, וואס ער האט געפירט. איצט אבער איז רואיק ארום מיר און קיינער שטערט מיר נישט. וויל איך בויען א הויז אויף דעם נאמען פון יאהא-ווען. תוים דעריבער, מען זאל אויסשניידן צעדערבוימער פון לבנון (לעוואנען) און שיק זיי צו צו מיר. מיניע מענשן וועלן ארויסהעלפן דינע, און דינע מענשן וועל איך באצאלן אזוי, ווי דו וועסט תווסן. וויל דו ווייסט דאך, אז צווישן אונז איז נישט קיינער, וואס זאל קענען אזוי גוט האקן בוימער ווי די איינוואוינער פון צור.“

איז דאס חירמען שטארק געפעלן געווארן, און ער האט געענט-פערט שלמה'ן: „איך בין גרויס צו מאן, וואס דו האסט מיך גע-בעטן. מיניע מענשן וועלן אויסהאקן בוימער פון לבנון און זיי אראפלאזן צום ים. דארטן וועל איך פון זיי מאכן פליטן און אפשיקן זיי ביז דעם פלאץ, וואס דו וועסט מיר אנווייזן; און פון דארט וועסטו געמען די קלעצער און זיי ברענגען קיין ירושלים. דו וועסט מיר אבער דערפאר דארפן געבן ברויט גענוג פאר מיין גאנץ הויזגעזינד.“ האט שלמה צוגעשטימט. פלעגט חירם צושיקן צעדער-בוימער און בוקסנבוימער, וויפיל שלמה האט געוואלט, און שלמה פלעגט דערפאר אים אפשיקן ווייץ און בוימל וויפיל יענער האט געדארפט. און שלמה האט ארויפגעלייגט אויפ'ן פאלק א צינד פון דרייסיק טויזנט מענשן; און ער פלעגט יעדן חודש שיקן צען טויזנט פון זיי אויפ'ן בארג לבנון צו העלפן אויסהאקן די בוימער. און אויסער דעם האט נאך שלמה געהאט אכציק טויזנט, וואס האבן געהאקט שטוינער אין די בערג, און זיבעציק טויזנט, וואס האבן געמראגן די בוי-מאטעריאלן פון פלאץ צו פלאץ. און בויער, וואס חירם האט צוגעשיקט, האבן צוזאמען מיט שלמה'ס בויער צוגעגרייט דעם בוי-מאטעריאל און גענומען בויען א מעמפל פאר יאהאווע, דעם גאט פון ישראל.

61. שלמה און דער שאַמיר.

שלמה האָט זיבן יאָר נאַכאַנאַנד געבויט דעם טעמפל אויפ'ן שענסטן באַרג פון ירושלים. ער האָט אויסגעמויערט די ווענט פון געזעגטע שטיינער, האָט זיי אינוועניק באַשלאָגן מיט געשניצטן צעדער-האַלץ און דערנאָך באַדעקט מיט גינגאַלד. און די גאַנצע צייט האָט ביים בויען קיין זעג ניט געזעגט, קיין האַק ניט געהאַקט און קיין האַמער ניט געקלאַפּט. מ'האַט ניט געהערט קיין גערויש פון אייזערנע געצייג, ווייל איין — אייזערנע געווער — פאַרקירצן דעם מענשנס יאָרן.

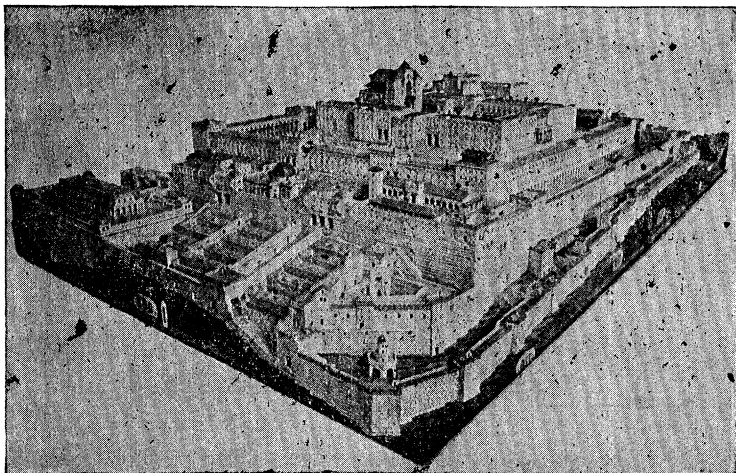
ווי זשע האָט מען געזעגט די שטיינער אָן אייזערנע געצייג?
אַ טייערער בריליאַנט איז דאָ אויף דער וועלט, וואָס הייסט שאַמיר. ער איז האַרטער פון שטאַל, און מ'קאָן מיט אים צעשניידן די שטאַרקסטע שטיינער.

האַט שלמה אויסגעפונען, אַז דער שאַמיר געפינט זיך אין די הענט פון דעם אויערהאַן. און דער אויערהאַן פאַרטראַגט אים אויף אַ הויכן פעלו, וואו אַלץ אַרום איז ווייסט און ווילד; ער לייגט אים אויפ'ן שפיץ פעלו, שפאַלט זיך דער פעלו אויף שטיקלאַך. ברענגט ער זאָמען פון געוויקסן און וואַרפט אַהין, ווערט דאָרט מיט דעם צייט אַ ישוב.

האַט שלמה געשיקט זיין קריגסעלטסטן בני ה'ין און אים באַ-פּוילן, ער זאָל געפינען די נעסט פון אויערהאַן און ברענגען דעם שאַ-מיר. האָט בני הו מיטגענומען מיט זיך מענשן און די נייטיקע כלים און זיך געלאָזט אין וועג אַריין. נאָך אַ לאַנג זוכן האָט ער געפונען די נעסט פון דעם אויערהאַן. די נעסט איז געווען פול מיט יונגע פּוּנגע-לאַך, נאָר וואָס אויסגעפיקט זיך פון די אייער. און דער אַלמער אויערהאַן אַליין איז אין נעסט דעמאָלט ניט געווען. ער איז אַוועק געפּלויגן זוכן שפּייז פאַר זיינע קליינע קינדערלאַך. נעמט בני הו און דעקט צו די נעסט מיט אַ דיקן טאַוול גלאַז. און אַליין האָט ער זיך באַהאַלטן אונטער אַ געדיכט באַבלעמערטן צווייג.

קומט דער אויערהאָן צופליען מיט אַ פולן שנאָבל שפּיץ פאַר זינע יונגע קינדער. זען זעט ער זײַ דורכ'ן גלאַז, נאָר דערלאַנגען קען ער ניט. פיקט ער דאָס גלאַז מיט דעם שנאָבל. העלפט עס אָבער ניט: דאָס גלאַז איז דיק און אַײַן־שטאַרק, ניט דורכצופיקן. בלייבט ער שטײַן אַ ווײַלע אַ פאַרצווײַפּלטער און דערנאָך, פּלוצים, טוט ער זיך אַ הײַב אויף אין דער הײַך און פאַרשווינדט.

אין אַ ווײַלע אַרום קומט ער צוריק צופליען, טראָגנדיק עפעס אַזוינס אין שנאָבל. דאָס איז געווען דער שאַמיר. דער אויערהאָן האָט זיך אַראָפּגעלאָזט אויף זײַן נעסט און אָנגעהויבן פירן מיט'ן שאַמיר איבער'ן גלאַז; און דאָס גלאַז האָט זיך צעשפּאַלטן. כאַפט ב נ י ה ו אַ גרויסן שטײַן און וואַרפט דעם פּויגל אין קאַפּ אַרײַן. דערשרעקט זיך דער פּויגל און לאָזט פון שנאָבל אַרויס דעם שאַמיר. לויפן צו געשווינט ב נ י ה ו מיט זינע לײַט, כאַפן דעם שאַמיר און גייען פּריילאכע אַוועק מיט זײַער טײַערן רײַב צוריק אַהײַם. און מיט דעם שאַמיר האָט מען געשפּאַלטן די שטײַנער צו בויען דעם טעמפל.

דער הייליקער טעמפל.

62. ש ל מ ה'ס שטול.

ש ל מ ה האט זיך געמאכט א שטול פון העלפאנטביין און האט אים באדעקט מיט גאלד, באשאטן מיט פערל און באזעצט מיט טייערע בריליאנטן פון אלערליי קאלירן.

אויף דער ערשטער טרעפ איז געלעגן א גילדענער לייב און אנטקעגן — א גילדענער אַקס; אויף דער צווייטער טרעפ — א גילדענער וואלף און אנטקעגן — א שאף; אויף דער דריטער — א לעמפערט און אנטקעגן א ציג; אויף דער פערטער — א בער און אנטקעגן א הירש; אויף דער פינפטער — אן אדלער און אנטקעגן א טויב; אויף דער זעקסטער — א שפארבער און אנטקעגן א שפערלינג — אלץ פון לויטער גאלד. און איבער'ן קאפ פון שטול איז געשטאנען א גילדענע מ נ ו ר ה מיט זיבן רערן.

ווען ש ל מ ה פלעגט ארויף אויף דער ערשטער טרעפ, פלעגט זיך די אינוועניקסטע מאשינעריע אנהייבן באוועגן; עס פלעגט זיך א דרייטן און א רעד, און דער לייב פלעגט אויסשטרעקן א פוס פון איין זייט און דער אַקס פון דער אנדערער, און דער קעניג פלעגט זיך אן זיי אַנלענען און ארויפגיין העכער. און אזוי איז געווען אויך ביי אלע אנדערע טרעפ. אויבן פלעגט דער אדלער אוועקזעצן ש ל מ ה'ן אויפ'ן שטול און אנטאן אים די קרוין אויפ'ן קאפ. דעמאלט פלעגט ש ל מ ה אנהייבן מ ש פ ט'ן דאס פאלק.

63. די קעניגן פון שווא.

אינמיטל, ווען ש ל מ ה איז געווען אויפגעלויגט, האט ער צע-שיקט אין אלע לענדער ארום און געלאזט בעטן אלע קעניגן, זיי זאלן קומען אין זיין פאלאץ און זען זיין גרויסקייט. דערנאך האט ער באפוילן, מ'זאל ברענגען פידלען און צימבלען, פויקן און פלויטן און שפילן פאר זיינע געסט. און נאך האט ער גע-הייסן, מ'זאל ברענגען פאר אים אלע ב ה מ ו ת און ח י ו ת.

פויגלען און קריכנדיקע, זיי זאלן פאר אים טאנצן און שפרינגען. זיינען געקומען אלע חיות און פויגל. נאך דער אויערהאן איז צווישן זיי ניט געווען. איז ש ל מ ה בייז געווארן און באפוילן, מ'זאל ברענגען דעם אויערהאן און אים באשמראפן. איז דער אויער-האן געקומען און געזאגט ש ל מ ה'ן : „קעניג! הער נאך אויס מיינע רייד. שוין דריי חדשים, אז איך האב געוואלט דערגיין איין זאך. איך האב ניט געגעסן, ניט געטרונקען און אלץ ביי זיך געטראכט: איך וועל פליען איבער גאר דער וועלט און זען, צו עס איז פאראן א לאנד, וואס פאלגט ניט דיין געבאט. האב איך געפונען אזא ווייט לאנד, און עס הייסט שוואץ. דער זאמד פון דעם לאנד איז טייערער פון גאלד, און זילבער וואלגערט זיך דארט אין די גאסן. און ביימער וואקסן דארט פון אייביקע צייטן אן. זיי האבן אויך מילימער, נאך אַנציען א בויגן קענען זיי ניט. און ווי צו פירן מ ל ח מ ו ת ווייסן זיי ניט. און א פרוי געוועלטיקט איבער זיי. איז אויב דו ווילסט, קעניג, וועל איך זיך אוועקלאזן אין יענעם לאנד און ברענגען זייער קעניג צו דיר.“

איז דאס ש ל מ ה'ן געפעלן געווארן. האט ער גערופן זיינע שרייבער און מ'האט אַנגעשריבן א בריוו צו דער קעניג פון שוואץ, און ער האט דאס אַנגעבונדן אַן א פליגל פון אויערהאן. און דער אויערהאן איז געפליגן און האט אויפ'ן וועג צונויפגע-נומען גרויסע מ ח נ ו ת (מאכנעס) אַנדערע פויגל און האט זיך געלאזן אין דעם לאנד שוואץ. אין דער פרי איז די קעניגין פון שוואץ ארויף אויפ'ן דאך פון איר, הויז צו בוקן זיך פאר דער זון. דערזעט זי, אז פלוצלונג איז עפעס פינסטער געווארן, ווייל די פויגל האבן מיט זייערע פליגלען פארשמעלט די שיין פון דער זון. האט זיך די קעניגין דערשראקן. זי האט געמיינט, אז דאס איז די זון אויף אייביק שוין פינסטער געווארן. דעמאלט האט זיך צו איר אַראַפגעלאזן דער אויער-האן, און די קעניגין פון שוואץ האט דערזען אויף זיינע פליגלען ש ל מ ה'ם בריוו. האט זי אַפגעבונדן און דורכגעלייענט. און אין בריוו איז געווען געשריבן אזוי: „פון מיר, דעם קעניג

ש ל מ ת. פרידן צו דיר און דינע הארן. זי וויסן, אז איך בין דער
קעניג פון ישראל און הערש אויך איבער אלע חיות פון
פעלד און פויגל פון הימל; און אלע קעניגן ארום קומען צו מיר אפגעבן
מיר שלום. אצונד, אויב דו וועסט קומען מיך באגריסן, וועל איך
דיר אנטאן כבוד מער, ווי אלע קעניגן, וואס זיצן בני מיר.

אז די קעניגין פון שווא האט איבערגעלייגעט דעם בריוו, האט
זי געשיקט רופן אלע אירע שיפס-קאפיטאנען און זיי געהייסן אנלאדן
אלע שיפן מיט האלץ און קאראלן, מיט פערל און בריליאנטן, און
זי איז אוועק צו שלמה'ן.

ווען זי איז געקומען, האט שלמה געשיקט זיין הויפט קריגס-
פירער בניהוין (בנאיאהון) זי צו באגעגענען. ווען די קעניגין פון
שווא האט דערזען בניהוין, איז זי אראפ פון איר רייטוואגן און
זיך פארניגט פאר אים, ווייל זי האט געמיינט, אז דאס איז שלמה.
זאגט איר בניהוין: „איך בין ניט שלמה, נאר איינער פון
זיינע דינער.“ האט זיך די קעניגין פון שווא געווענדט צו אירע הארן
און זיי געזאגט: „האט איר ניט געזען דעם לויב, זעט זיין רופלאך
האט איר ניט געזען דעם קעניג שלמה, זעט זיין שיינעם בא-
דינער.“

און בניהוין האט זי געבראכט צו שלמה'ן אין גלעזער-
נעם פאלאך. האט זי געמיינט, אז ער זיצט אין וואסער, האט זי זיך
דערשראקן און אויסגעטאן די שיד. שפעטער האט זי שלמה'ן
געפרעגט רעמעניש. איין רעמעניש איז געווען — „וואס איז דאס:

פון דער ערד קריכט עם ארויס,

ווי וואסער גיסט זיך עם אויס

און פילט אן דאס גאנצע הויז.“

ענטפערט שלמה: „דאס איז נאפט.“

און די צווייטע רעמעניש אירע איז געווען — „וואס איז דאס:

ווי עם גיט א בלאז א ווינט,

ביינט ער איין דעם קאפ געשווינט

און יאָמערט מיט אַ קלאַנג;
 פאַר ריכטע אַ — פּוץ, פאַר אַרעמע אַ — נויץ,
 פאַר לעבעדיקע אַ — סוף, פאַר טויטע אַ — שטראַף;
 פאַר פּינגל אַ — פּרײַד, פאַר פּיש אַ — פּלאַג.
 ענטפּערט ער: „ליבן.“

יאָגט די קעניגין פון שוואַ: „איצט זע איך, ווי גרויס דינן
 ח כ מ ה איז.“
 און זי האָט געשענקט דעם קעניג טייערע מ ת נ ו ת, און ער
 האָט איר אויך געגעבן אַלץ, וואָס זי האָט פאַרלאַנגט.

די קעניגין פון שוואַ ביי שלמה ה'.

64. שלמה אין אַ פרעמד לאַנד.

אַמאָל איז שלמה פאַרוואַגלט געוואָרן פון זײַן פּאלאץ פון
 ירושלים, ווײַט, ווײַט אין אַ פרעמד לאַנד. ער איז אומעמום
 געווען פרעמד און עלנט. וואוהין ער איז געקומען, האָט ער געשריען:
 „איך בין דער קעניג שלמה!“ האָט אים קײַנער נישט געגלויבט.

אלע האָבן פון אים געלאַכט און געזאָגט, ער איז מ ש ו ג ע. און פארשייטע יונגען זינגען אים נאָכגעלאַפן אין די גאַסן און געוואַרפן אויף אים מיט שטיינער און אים נאָכגעשריען: „אַט גייט דער מ ש ו ג ע'נער, וואָס זאָגט אויף זיך, אז ער איז דער קעניג ש ל מ ה.“

האַט ש ל מ ה אַנגעהויבן אַרומגיין איבער די הויזער און בעמל לען ברויט, ער זאָל האָבן וואָס צו עסן. און אזוי האָט ער געוואַגלט און געוואַנדערט פון דאָרף צו דאָרף, פון שטאָט צו שטאָט, ביז ער האָט זיך דערשלאָגן צוריק קיין י ר ו ש ל י מ. דאָרמאָן איז ער גע- קומען צו די עלטסטע פון שטאָט און האָט אויסגעשריען: „דאַס בין איך דאָך ש ל מ ה.“ האָט אים איינער פון די עלטסטע געזאָגט: „נאַר איינער! ווי ביסטו דאַס ש ל מ ה, אז ש ל מ ה זיצט אין קעניג- לאַכן פאַלאַץ אויף זיין שטול?“

אויף מאַרגן און אויף איבערמאַרגן איז ש ל מ ה ווידער געקו- מען און האָט געשריען: „איך בין ש ל מ ה. אַ פרעמדער האָט פאַר- כאַפט מיין טראָן.“ האָבן זיי אים ווידער ניט געגלויבט. אָבער אז ער איז אַוועקגעגאַנגען, האָבן זיי צו זיך געזאָגט: „ער זעט אים, ווי אַ קלאַרער מענש, און רעדט אַלץ צו דער זאַך. נאַר איין נאַרישקייט האָט ער זיך אַריינגעשלאָגן אין קאַפּ, דאָרף מען די זאַך אויספאַרשן.“

און אז ש ל מ ה איז ווידער געקומען, האָבן זיי אויסגעהערט פון אים די זעלבע רייד. זינגען די עלטסטע אַוועק אין קעניגלאַכן פאַלאַץ און אויסגעפרעגט די הויפּלייט, צי האָבן זיי ניט צוגעקוקט זיך צום קעניג, וואָס זיצט אויפ'ן טראָן. און זיי האָבן אויסגעפאַרשט די זאַך און האָבן אויסגעפונען, אז אַ פרעמדער פאַרנעמט טאַקע ש ל מ ה'ס טראָן.

האַבן זיך אויפגעקליבן אלע גרויסע לייט פון י ר ו ש ל י מ און אַוועקגעפירט ש ל מ ה'ן אין קעניגלאַכן פאַלאַץ, און דער פרעמדער איז אַנטלאָפן.

65. ש ל מ ה'ס מויט.

און ש ל מ ה' איז געזעסן אויף זיין שטול פון העלפאנטבייגן און געקיניגט איבער דעם פאלק י ש ר א ל. אכער אויף די עלטערע יארן איז ש ל מ ה' שוין געווען ניט אזוי ערלאך און גוט, ווי פריער. און י ר ב ע'ס (יעראוואם), דער זון פון נ ב מ' (געוואט), פון א פ ר י'ס (עפראים), איז געווען איינער פון ש ל מ ה'ס באצאממע. ער איז געווען א העלדישער יונג. און ש ל מ ה' האט באמערקט, אז ער טוט גוטע ארבעט, האט ער אים באשטימט פאר דעם עלטסטן איבער גאנץ א פ ר י'ס.

איינמאל איז י ר ב ע'ס ארויס פון י ר ו ש ל י'ם, האט אים געטראפן אויפ'ן וועג דער נ ב י א א ח י'ה (אכיצ). זיי זיינען גע-ווען אליין אין פעלד, און א ח י'ה האט געטראגן א נייעס מאנטל. האט א ח י'ה גענומען זיין מאנטל, צעריסן אים אויף צוועלף שטי-קער און געזאגט י ר ב ע' מ'ען: „נעם דיר צען שטיקער. די מלוכה וועט אפגעריסן ווערן פון ש ל מ ה'ן, ווייל ער האט זיך אויף דער עלטער אנגעהויבן אויפפירן ניט גוט, און דו וועסט באקומען צען ש ב מ'ים (שוואטים); און איין ש ב מ' וועט בלייבן בני זיין זון צוליב דו'ן און צוליב דער שטאט י ר ו ש ל י'ם, וואס איז אויס-דערוויילט פון אלע אנדערע שטעט. און דו וועסט ווערן קעניג איבער י ש ר א ל; וועסטו גיין אין דעם ריכטיקן וועג און האנדלען ריכטיק און אפהיטן די גערעכטע געזעצן, ווי דו ד' האט געטאן, וועסטו אויפבויען א פעסטע דינאסטיע, אזוי ווי דו ד' האט אויפ-געבויט.“

ווען שלמה האט זיך דערפון דערוואוסט, האט ער געוואלט מויטן י ר ב ע' מ'ען. איז י ר ב ע'ס אנטלאפן אין מצרים און איז דארט פארבליבן ביז ש ל מ ה'ס מויט.

און ש ל מ ה' האט געקיניגט איבער י ש ר א ל 40 יאר און איז געשטארבן. און מען האט אים באערדיקט אין י ר ו ש ל י'ם אין דער שטאט פון דו ד', זיין פאטער, און נאך אים איז געווארן קעניג זיין זון ר ח ב ע'ס (רעכאוואם).

66. די צעמילונג פון דער מלוכה (מלוכה).

און רחבעם איז צוועק אין דער שטאט שכם (שכעם), ווייל אהין זינען געקומען די עלטסטע פון ישראל צו באשטימען אים אלס קעניג.

ווען ירבעם, וואס איז נאך געווען אין מצרים, האט דערהערט, אז שלמה איז געשמארבן, האט ער זיך צוריקגעקערט אין שכם. און מיט אלע עלטסטע פון ישראל איז ער געקומען צו רחבעם מ'ען און האט אים געזאגט: „דיין פאטער האט ארויפגעלייגט אויף אונז שווערן יאך; בעטן מיר, דו זאלסט ליכטער מאכן די ארבעט און דעם שווערן יאך, וואס דיין פאטער האט אויף אונז ארויפגעלייגט.“

האט זיי רחבעם געזאגט: „גיט, און אין דריי מעג ארום קומט צוריק, וועל איך איך געבן אן ענטפער.“

און ער האט זיך מיט (מעיאשעו) געווען מיט זינע אלטע הארן, וואס זינען נאך געווען מיט זיין פאטער שלמה, און זיי געפרעגט, וואס זאל ער ענטפערן דעם פאלק. האבן זיי אים געזאגט: „ווען דו וועסט היינט זיין א קנעכט ביים פאלק און וועסט צו אים רעדן גוטע רייד, וועלן זיי זיין דינע קנעכט דאס גאנצע לעבן.“ האט רחבעם נאכדעם געפרעגט אן עצה ביי די יונגעלייט, מיט וועלכע ער האט זיך אויפגעהאדעוועט. האבן יענע אים געזאגט: „זאג דעם פאלק: מ'יין פינגער איז דיקער פון מ'יין פאטערס פוס. און אויב מ'יין פאטער האט אויף איך ארויפגעלייגט א שווערן יאך, וועל איך איינער יאך נאך שווערער מאכן. און אויב מ'יין פאטער האט איך געשמיסן מיט ריטער, וועל איך איך שמיסן מיט דערנער.“

איז רחבעם מ'ען בעסער געפעלן געווארן די עצה פון די יונגעלייט. און אויפ'ן דריטן טאג, ווען עס זינען צוריקגעקומען די עלטסטע פון ישראל צוזאמען מיט ירבעם מ'ען, האט רחבעם גערעדט מיט זיי הארטע רייד און זיי געזאגט, אז ער וועט זייער יאך

נאך מאכן שווערער; און אויב דער פאטער זינער האט זיי געשמוסן
 מיט ריטער, וועט ער זיי שמייסן מיט דערנער.

ר ח ב ע ם רעדט מיט די עלטסטע פון י ש ר א ל
 הארבע רייד.

ווען דאס פאלק האט דאס דערהערט, האבן זיי געזאגט צו
 י ר ב ע מ'ען: „וואס פאר א ח ל ק (כיליק) האבן מיר אין דו ד'ן,
 און וואס האבן מיר צו טאן מיט י ש י'ם זון? לאמיר גיין צוריק
 אהנים.“ זינען די עלטסטע פון פאלק אוועק צו זיך אהנים, און

ר ח ב ע ם ה אָט זיך אומגעקערט אין י ר ו ש ל י ם. און די איינ-
וואוינער פון י ה ו ד ה האָבן אים געקרוינט פאר זייער קעניג. און
ר ח ב ע ם ה אָט געשיקט זיין פינאנץ-באָסטן א ד ו נ י ר ם
(אדויניראָם), ער זאל צונויפקלייבן צינזן בני די איינוואוינער פון
י ש ר א ל. האָבן יענע אים פארוואָרפן מיט שטיינער, און ער איז
קוים אנטלאָפן אַ לעבעדיקער אין י ר ו ש ל י ם. און די איינוואוינער
פון י ש ר א ל האָבן גערופן י ר ב ע מ'ען און געזאלבט אים אלס
קעניג פון י ש ר א ל.

ה אָט ר ח ב ע ם פארוואַמלט אַ גרויסע אַרמיי און געוואַלט גיין
מ ל ח מ ה האַלטן מיט י ש ר א ל. ה אָט אים געטראָפן איינער אַ
נ ב י א און געזאָגט: „גיי ניט און פיר ניט קיין מ ל ח מ ה מיט
י ש ר א ל. קערט זיך אום יעדער איינער צו זיך אהיים, ווייל די זאך
איז שוין אַ פאַרפאלענע.“

האָבן זיי געפאַלגט און זיך אומגעקערט אַהיים. און אזוי האָט
זיך דאָס לאַנד צעמיילט אויף צוויי טיילן: י ה ו ד ה אין ד ר ו ם
מיט קעניגן פון דוד'ס הויז, און י ש ר א ל אין צפון פון לאַנד.

